NATIONALGEOGRAPHIC.COM.TR I FİYATI 15 TL I YAZ 2019

DÜNYANIN EN GÜZEL
21 DALIŞ NOKTASI

NATIONAL GEOGRAPHIC

TRAVELER

YÜZMEK, YÜRÜMEK, DALMAK, ÇIKMAK,
UÇMAK, YELKEN AÇMAK, YEMEK, İÇMEK...

RENK RENK YAZ

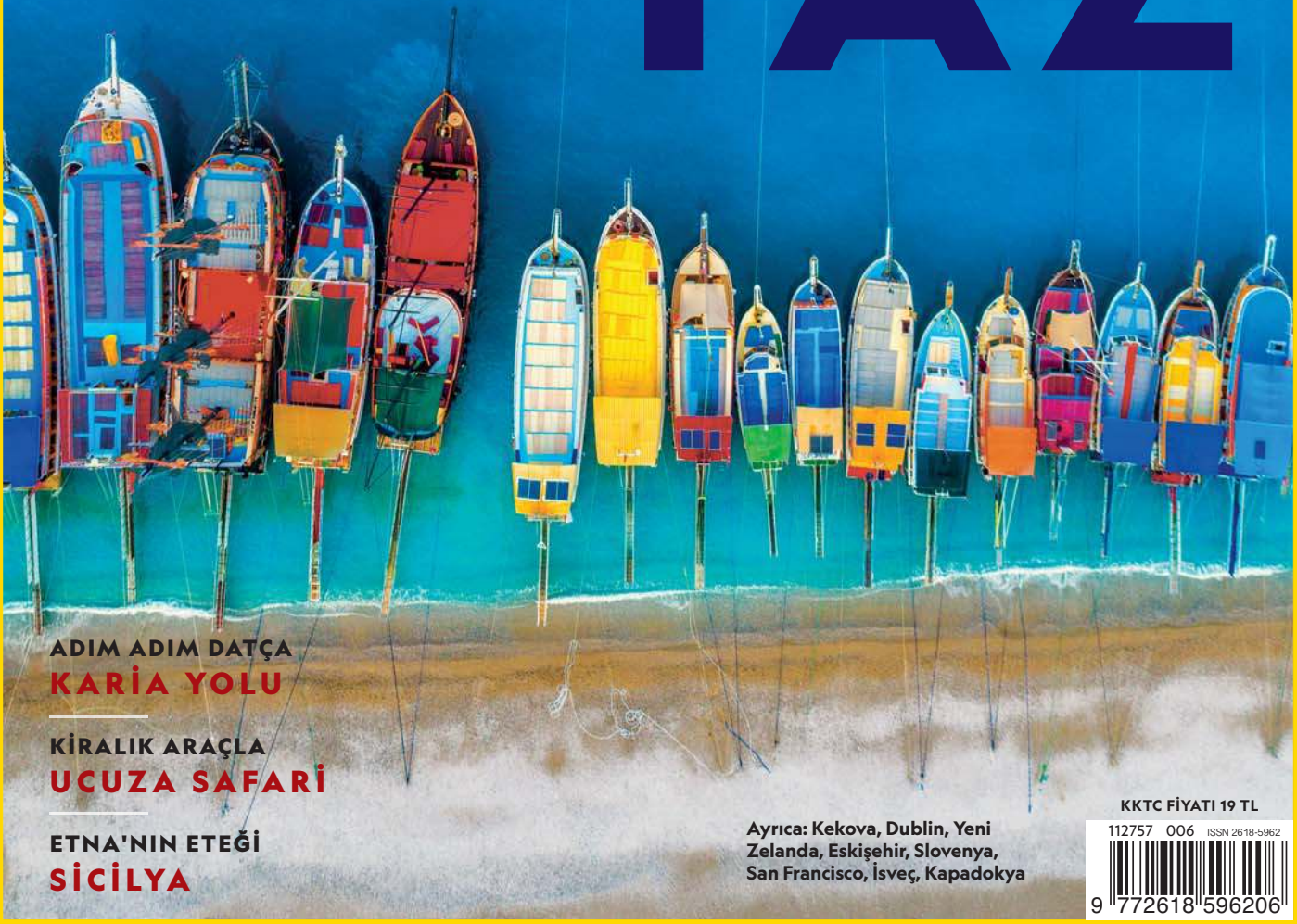

ADIM ADIM DATÇA
KARİA YOLU

KİRALIK ARAÇLA
UCUZA SAFARİ

ETNA'NIN ETEĞİ
SİCİLYA

Ayrıca: Kekova, Dublin, Yeni Zelanda, Eskişehir, Slovenya, San Francisco, İsveç, Kapadokya

KKTC FİYATI 19 TL
112757 006 ISSN 2618-5962
9 772618 596206

"WE CARE" BARUT OTELLERİ'NİN ÇEVRE BİLİNCİ PROJESİDİR.

Doğamızda var.

BARUT
HOTELS

444 96 00
baruthotels.com

EDİTÖRDEN
YAZ MI DEDİNİZ!?.

Güneş, kum, deniz, bir siz, bir de kış boyu iple çektiğiniz keyfiniz. Tabii yer yer de sürpriz ziyaretçiler. Zaman, denizle buluşma zamanı.

CAGKANSAYIN/ISTOCK

Veeee beklenen yaz geldi. Sahi, siz, yazın en çok neyini özlemiştiniz? Serin ve derin sulara dalmayı mı? Evet ama Türkiye'de mi? Ya da evet ama, mesela taa Antarktika'da ya da Ekvador'da ya da Maldivler'de veya daha önce adını bile duymadığınız herhangi bir yerde mi? Sorun yok, seçenek çok. Dünyanın dört bir yanından tam 21 dalış seçeneği sizi bekliyor. Denize, yüzmeye evet, ama dalışa hayır mı? Üstelik de yalnızca yüzmek de değil, yüzmeden önce güneşin içinden geçip şöyle uzun uzun yürümek, sonra da ama nehirde, ama denizde layıkıyla serinlemek mi? Türkiye'de mi? Tabii. Örneğin Karia Yolu'nda, denizin bir şuradan bir buradan size göz kırptığı tanıdık topraklar ve sular arasında bir yolculuksa özlediğiniz, sadece birkaç sayfa ötenizde. Ya da yurtdışı ama o kadar da uzak olmayan bir yer mi hayaliniz? O zaman, mesela Slovenya'ya, ve mesela dağda yürüyüş, nehirde raftinge ne dersiniz? Ama siz dört mevsimin dördünde de sadece bir başınalığı mı özleyenlerdensiniz? O hâlde, siz de, Afrika'da tek başına –ve bütçe dostu– bir safariye hayır demezsiniz! Kalabalıkların içinde ama yalnız, deniz ama biraz da buz mu dediniz? Acaba bir değişiklik yapıp, güvenli alanınızdan çıkıp, penguenli bir yürüyüş için gözünüzü diyelim ki taa Antarktika'ya çevirseniz. Yemeli–içmeli, yelken açmalı–uçmalı, bisikletli–raftingli şıkları biz sıraladık. Size sadece yola düşmek kaldı. Muhteşem bir yaz dileğiyle...

—Nesibe Bat, Yayın Yönetmeni

**Binlerce yıl sonra
ilk kez gün yüzüne çıkıyor.**

Kültürel mirasımızı gelecek kuşaklara aktarmak için
arkeolojik kazı çalışmalarını destekliyoruz.

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Türkiye'nin Bankası

İÇİNDEKİLER

YAZ

YAZ 2019 • NO. 6

Bu Sayıda

DATÇA YARIMADASI

Karia Yolu'nda yürüyen bir grup, Ege'nin Akdeniz'le buluştuğu kıyıları adımlıyor. **s. 48**

GÜZEL YOL

Bir gezgin, Yeni Zelanda'yı yolda tanıştığı insanların önerileri ışığında keşfediyor. **s. 66**

KENDİNİ YABANA VURMAK

Güney Afrika'da kiralık araçla yapılan bir safarinin iki avantajı var: özgürlük ve ucuzluk. **s. 80**

HER ADIMA DEĞER

Tabana kuvvet 15 seyahat ile yerkürenin dört bir yanını arşınlayın. **s. 91**

DUBLIN: ŞANSLI VE BÜYÜLÜ

Bir yazar, Dublin'in neden "dünyanın en arkadaş canlısı kenti" olduğunu keşfetmeye çalışıyor. **s. 96**

UNUTULMAZ YOLCULUKLAR

Dünyanın dört bir yanından 21 destansı macera. **s. 110**

Takipte Kalın

nationalgeographic.com.tr
/NatGeoMagazineTurkiye
/NatGeoMagTR
/NatGeoMagazineTurkiye

Kekova kıyılarındaki Ufakdere Koyu gibi noktalarda Akdeniz'in her mavisine rastlamak mümkün. (s. 110)

KAPAK: RENGÂRENK TUR TEKNELERİ ÖLÜDENİZ KIYISINDA SIRA SIRA DİZİLMİŞ.

ONUR UYGUN; KAPAK: DEN_BELITSKY/GETTY IMAGES

TURKISH AIRLINES
Miles&Smiles

Miles&Smiles 30. yılında 30 milyon Mil hediye ediyor!

Çekilişe katılarak her ay 100.000 Mil kazanan
30 kişiden biri olma fırsatını kaçırmayın.

30yearsofsmiles.com | 444 0 849

GERÇEK GEZGİNLERE MUTLU YOLCULUKLAR

NATIONAL GEOGRAPHIC
TRAVELER
TUTKU VE BİLİNÇLE SEYAHAT ETMEK İÇİN

İMTİYAZ SAHİBİ **Nevzat Çalışkan**
nevzatc@groupmedya.com (Sorumlu)

YAYINCI **Bige Daruga Çalışkan**
bigedc@groupmedya.com

GENEL YAYIN YÖNETMENİ **Nesibe Bat**
nesibeb@groupmedya.com

YAYINLAR DİREKTÖRÜ **Fatih Büyükbayrak**
fatihb@groupmedya.com

YAZI İŞLERİ
YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ Onur Uygun
GÖRSEL YÖNETMEN Hüseyin Takmaz
YARDIMCI EDİTÖR Kemal Gözegir
BU SAYIDA KATKIDA BULUNANLAR
Zeynep Akı, Yaprak Arda, İlayda Aydındağ, Mert Bazgın, İsmail Berkel, Dinçer Dinç, Prof.Dr. Barbaros Gönençgil, Dr. Sedat Kalem, Merve Karakuş, Prof.Dr. Ahmet Karataş, Prof.Dr. Adnan Ökten, Pelin Özkan, Sevdenur Yanıkoğlu, Nurgül Yılmaz

REKLAM SATIŞ VE PAZARLAMA
REKLAM GRUP BAŞKANI
Gürhan Gezer *gurhang@groupmedya.com*
REKLAM GRUP BAŞKAN YARDIMCILARI
Işıl Baysal Turan *isilb@groupmedya.com*
İsmail Küçük (Bölgeler) *ismailk@groupmedya.com*
REKLAM GRUP DİREKTÖRLERİ
Nurol Ceylan *nurolc@groupmedya.com*
Deniz Toz *denizt@groupmedya.com*
REKLAM DİREKTÖRLERİ
Funda Gökgündüz *fundag@groupmedya.com*
Funda Yıldız *funday@groupmedya.com*
Nilüfer Araç *nilufera@groupmedya.com,*
REKLAM KOORDİNATÖRLERİ
Eren Enes (Bölgeler) *erene@groupmedya.com*
EVENT VE PROJELER SATIŞ KOORDİNATÖRÜ
Gökhan Gülsoy *gokhang@groupmedya.com*
EVENT VE PROJELER OPERASYON DİREKTÖRÜ
Ebru Döner *ebrud@groupmedya.com*
DERGİ REZERVASYON MÜDÜRÜ
Ender Parlar *enderp@groupmedya.com*
REZERVASYON VE AR-GE MÜDÜRÜ
Seyhan Erat *seyhane@groupmedya.com*
REKLAM TEKNİK MÜDÜRÜ
Mesut Öztürk *mesuto@groupmedya.com*

ONLINE
DİJİTAL DİREKTÖR
Seda Özcan *sedao@groupmedya.com*
DİJİTAL İÇERİKLER DİREKTÖRÜ
Gizem Kırca *gizemk@groupmedya.com*

ABONE www.groupmedya.com/index.php/iletisim/
E-POSTA *uye.natgeo@groupmedya.com*
WEB SİTESİ VE SOSYAL MEDYA İLETİŞİM
nationalgeographic@groupmedya.com

BASKI VE CİLT
Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık A.Ş.
Tel: (216) 585 90 00
www.turkuvazmatbaacilik.com

DAĞITIM Turkuvaz Dağıtım Pazarlama A. Ş.
BASKI YERİ VE TARİHİ İstanbul, Temmuz 2019
YAYIN TÜRÜ Yerel süreli yayın,
www.nationalgeographic.com.tr

DERGİ ABONELİĞİ HESABI
HESAP ADI:
Group Medya Ve Bilgi Tek. Tic. A.Ş.
Teb Kağıthane Şb.
TR96 0003 2000 0000 0023 5443 61
Kurumsal Abonelik Fiyatı: 18 TL

LİSANS SAHİBİ
NATIONAL GEOGRAPHIC PARTNERS

TÜRKİYE LİSANS SAHİBİ
GROUP MEDYA VE BİLGİ TEK. TİC. A.Ş.
Profilo AVM Cemal Sahir Sok.
No: 33/328
Şişli / İstanbul
Tel: (212) 224 9330 / (212) 335 0050

EDITOR IN CHIEF
George W. Stone

DESIGN DIRECTOR Hannah Tak
DIRECTOR OF PHOTOGRAPHY Anne Farrar
DIGITAL MANAGER Christine Blau

SENIOR EDITOR Amy Alipio
DEPUTY ART DIRECTOR Leigh V. Borghesani
ASSOCIATE EDITOR Brooke Sabin

PHOTO EDITOR Jeff Heimsath
EDITOR/PRODUCER Gulnaz Khan
FEATURES PRODUCER Marie McGrory
ASSOCIATE EDITOR/PRODUCER Rachel Brown
RESEARCH EDITOR Starlight Williams
SOCIAL MEDIA PRODUCERS
Kelly Barrett, Nathan Strauss
VIDEO PRODUCER/EDITOR Rebekah Barlas
COPYDESK Amy Kolczak; Cindy Leitner, Mary Beth Oelkers-Keegan
CONTRIBUTING RESEARCHERS
Cait Etherton, Nancy Gupton, Kevin Johnson, Melissa Malamut, Meg Miner Murray, Meg Roosevelt, Meg Weaver
CONTRIBUTING PHOTO EDITORS
Shweta Gulati, Julie Hau, Brandon McCabe

EDITORIAL PROJECTS DIRECTOR
Andrew Nelson
EDITORS AT LARGE AND TRAVEL ADVISORY BOARD
Costas Christ, Annie Fitzsimmons, Don George, Andrew McCarthy, Norie Quintos, Robert Reid
CONTRIBUTING EDITORS Karen Carmichael, Heather Greenwood Davis, Maryellen Kennedy Duckett, P. F. Kluge, Margaret Loftus, Carrie Miller, Eric Rosen, Jayne Wise
CONTRIBUTING PHOTOGRAPHERS
Michael George, Aaron Huey, Erika Larsen, Jim Richardson

PRODUCTION & MANUFACTURING
ADVERTISING PRODUCTION DIRECTOR
Kristin Semeniuk
ADVERTISING PRODUCTION MANAGER
Julie A. Ibinson
IMAGING TECHNICIANS
Clay Burneston, John Chow, Andrew Jaecks
MARKET RESEARCH MANAGER
Tracy Hamilton Stone

COMMUNICATIONS
VICE PRESIDENT Heather Wyatt
Heather.Wyatt@natgeo.com; 212-822-7093
DIRECTOR Meg Calnan
Meg.Calnan@natgeo.com; 202-912-6703

PUBLISHER & VICE PRESIDENT, GLOBAL MEDIA
Kimberly Connaghan

VICE PRESIDENT AND GENERAL MANAGER
John MacKethan
CIRCULATION PLANNING DIRECTOR Mark Viola
SENIOR VICE PRESIDENT, GLOBAL MEDIA AND EXPERIENCES
Yulia P. Boyle
SENIOR MANAGER, INTERNATIONAL PUBLISHING
Rossana Stella
EDITORIAL DIRECTOR, INTERNATIONAL EDITIONS Amy Kolczak
EDITORIAL SPECIALIST, INTERNATIONAL EDITIONS
Leigh Mitnick

HEADQUARTERS
Offices in Washington, D.C.
• Amsterdam • Barcelona
• Beijing • Bucharest • Budapest
• Hamburg • Istanbul • London
• Mexico City • Moscow • Mumbai
• Paris • Prague • Rome • Seoul
• Sydney • Tel Aviv • Warsaw

NATIONAL GEOGRAPHIC SOCIETY
PRESIDENT AND CEO Tracy R. Wolstencroft
BOARD OF TRUSTEES CHAIRMAN Jean M. Case
EXPLORERS-IN-RESIDENCE
Sylvia Earle, Enric Sala
EXPLORERS-AT-LARGE Robert Ballard, Lee R. Berger, James Cameron, J. Michael Fay, Beverly Joubert, Dereck Joubert, Louise Leakey, Meave Leakey

NATIONAL GEOGRAPHIC PARTNERS
CHAIRMAN Gary E. Knell
CHIEF MARKETING OFFICER Jill Cress
EDITORIAL DIRECTOR Susan Goldberg
CHIEF OF STAFF Timo Gorner
GENERAL MANAGER, NG MEDIA David Miller
GLOBAL NETWORKS PRESIDENT
Courteney Monroe
SALES AND PARTNERSHIPS Brendan Ripp
LEGAL AND BUSINESS AFFAIRS
Jeff Schneider

Her hakkı saklıdır. National Geographic Traveler, National Geographic Partners'ın lisansıyla yayımlanmaktadır. Bu dergide yer alan yazı, makale, fotoğraf ve illüstrasyonların elektronik ortamlar da dahil olmak üzere çoğaltılma hakları National Geographic Partners ve Group Medya'ya aittir. Yazılı ön izin olmaksızın hangi dilde ve hangi ortamda olursa olsun materyalin tamamının ya da bir bölümünün çoğaltılması yasaktır. Bu dergi, basın meslek ilkelerine uymaya söz vermiştir.

COPYRIGHT© 2019 National Geographic Partners, LLC. Tüm hakları saklıdır. National Geographic Traveler ve Sarı Çerçeve Tescilli Markalardır ® Marcas Registradas. National Geographic talep edilmemiş materyallerden dolayı hiçbir sorumluluk kabul etmez.

ISSN 2618-5962

NEREDE OLURSANIZ OLUN, TALİMATLARINIZI CEPTEN KOLAYCA ONAYLAYIN.

MOBİL ONAY

TEB Özel'den hayatınızı kolaylaştıracak yepyeni bir ayrıcalık: **Mobil Onay.** Bundan böyle bankacılık talimatlarınız için ıslak imzaya, faksa, e-postaya gerek yok. TEB Özel müşterileri için yenilenen CEPTETEB uygulamasına girin ve talimatlarınızı Mobil Onay ile kolayca onaylayın.

Varlıklarınızın bir hikayesi var, gelin geleceği birlikte yazalım.

TEB ÖZEL
BNP PARIBAS ORTAKLIĞI

Mobil Onay ile ilgili detaylı bilgiye 444 0 966 numaralı TEB Özel Hattı'ndan ulaşabilirsiniz.

DAHA ÖTESİ

SAN FRANCISCO ● SAHİLDE KAMP ● 21 DALIŞ NOKTASI ● KEKOVA ● ESKİŞEHİR ● İSVEÇ ● SİCİLYA ● SLOVAKYA

Dönüşüm Muhteşem Oluyor

Eskiden çıkarılmış madenlerden arta kalanlardan oluşan bir tepe, tepe üzerinde çelikten bir yürüme yolu. "Tiger&Turtle–Magic Mountain" (solda) Almanya'nın Duisburg kentine yeni bakış açıları sunuyor. Yakınlardaki Bottrop kentinde yer alan ve yine bir maden yığının içinden 60 metre yükselen yürünebilir çelik piramit "Tetraeder"i göz ardı etmek de olmaz. İki kent de, Almanya'nın batısındaki Ruhr bölgesinde yer alıyor. Bölgede çıkarılan kömür ve çelik, ülkenin 1930'lar ile 1980'ler arasında gösterdiği endüstriyel başarının ardındaki itici güç olmuştu. Günümüzde kömür madenciliği durma noktasına geldi, ancak bölge bu alanları kültürel değerlere dönüştürerek mirasına yeniden hayat veriyor. Bunlara ek olarak, Essen'deki Zollverein Kömür Madeni Sanayi Kompleksi şimdilerde bir sanat, spor ve konser merkezi. —*Sunaina Kumar*

MARTIN KIRCHNER/LAIF/REDUX

KENT REHBERİ

SAN FRANCISCO

“San Francisco’nun tek bir kötü yanı var –o da dönüş yolu.” —**Rudyard Kipling**

1967 yılında yaklaşık yüz bin kişi, günümüzde Aşk Yazı diye adlandırılan bir hareket başlatarak San Francisco’nun Haight–Ashbury mahallesine akın etti. Bundan elli yıl sonra bile gezginler, vejetaryen kafelere, tütüncülere ve devasa Amoeba Music mağazasına ev sahipliği yapan Haight Sokağı’nı ziyaret etmeyi sürdürüyor. Fakat San Francisco artık bir hippi karargâhı değil. Teknoloji devlerinin kente taşınmasıyla ev fiyatları fırladı (bu durum San Francisco’yu ABD’nin en pahalı kenti yaptı) ve yüksek binalar kent merkezinin siluetini yeniden biçimlendiriyor. Ama aradan geçen 50 yıldaki tüm değişimlere rağmen, hâlâ, insanı Kaliforniya’daki bu körfez kentine hayran bırakacak pek çok şey var.

—Renee Brincks

Baker Plajı’ndan Golden Gate Köprüsü...

KARSTEN MAY, TAMER KÖŞELİ (İLLÜSTRASYONLAR)

KOREA
TOURISM
ORGANIZATION

www.ktoturkey.com

ITB
İSTANBUL TRAVEL

Kore Haftası Başlıyor!

Kimileri için tatil denizin ve güneşin tadını çıkarmaktır,
kimileri içinse binlerce yıllık tarihin içinde kaybolmak...
Kimileri 5 yıldızlı otelde kalmayı tercih eder,
kimileri bin yıllık bir tapınakta konaklamayı...
Kimileri devasa bir alışveriş merkezinde gezmekten keyif alır,
kimileri yerel bir pazarda dolaşmaktan...

KOREA WEEK

Kore Haftası'nda size uygun tematik turlardan birini seçin,
Kore'nin bin bir renkli deneyimlerini istediğiniz gibi keşfedin.

YERİNİZİ AYIRTIN
SAN FRANCISCO

Hotel Zeppelin'in havalı oyun odası.

HOTEL ZEPPELIN, (●) psikedelik posterlerden oda tavanlarına yansıtılan barış işaretlerine, Instagram karelerini süslemeyi bekleyen tasarım ayrıntılarıyla kentin rock'çılarına ve kural tanımayan çocuklarına saygı duruşunda bulunuyor. Union Meydanı'ndan bir blok ötedeki 196 odalı otel ayrıca, Love (Aşk) ve Peace (Barış) isimli etkinlik mekânlarına da sahip. Peace, *pop–art* duvar resimlerine ve devasa bir bingo tahtasına sahip bir oyun odası aynı zamanda. Nob Hill'de, 1906'daki depremden sağ çıkan 592 odalı **FAIRMONT SAN FRANCISCO**'daki (●) Tonga Room & Bar'da tropik kokteyllerin ve iç mekânda gerçekleşen gök gürültülü sağanakların tadını çıkarın –otelin girişi yakınlarındaki bronz Tony Bennett heykelini de kaçırmayın. Şarkıcı, "I Left My Heart in San Francisco" şarkısını 1961'de ilk kez burada söylemişti. 1900'lerin başında inşa edilmiş tuğla bir antrepoda yer alan **ARGONAUT HOTEL** (●) lüksü Fisherman's Wharf'a taşıyor. Denizcilik temalı iç mekân, lomboz tarzı ışıklarla Douglas göknarından kirişleri buluşturuyor. Ama asıl manzara için camdan dışarı bakın. Alcatraz Adası'nı ve Golden Gate Köprüsü'nü gören odalardan birini seçin.

Körfez Kıyısında Kalmak

● YENİ
● KLASİK
● TRENDY

NAT GEO İLE GİDİN

Bırakın San Francisco yolculuğunuzda rehberiniz National Geographic Expeditions olsun: *natgeoexpeditions.com/explore*

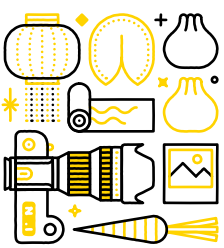

FOTOĞRAF SEVERLER İÇİN

National Geographic Expeditions'ın "Yosemite and San Francisco High School Photography Workshop" turunda, sınıfta verilen teknik derslerin ardından Yosemite Ulusal Parkı'nı ve kentin canlı sokaklarını objektifinizin ardından keşfedin.

DOĞA SEVERLER İÇİN

National Geographic Journeys with G Adventures'ın 9 günlük "Natural Highlights of California" gezisi ile Death Valley'yi arabayla aşın, Sekoya Ulusal Parkı'ndaki Big Trees Trail'da yürüyüş yapın ve San Francisco'yu bisikletle dolaşın.

DOUGLAS FRIEDMAN

Tarih Dizisi
kitapları sizlerle

Okuyun **#vebenzersiz** *olun.*

TARİH
EDEBİYAT
İKTİSAT
FELSEFE
SANAT
İNSAN VE TOPLUM
KEŞİŞİMLER
ÇOCUK KİTAPLIĞI

vb. VAKIFBANK KÜLTÜR YAYINLARI

vbky.com.tr

/vakifbankkulturyayinlari
/VakıfBank Kültür Yayınları
/VakifBankKY
/VakıfBank Kültür Yayınları

GÖRÜN
SAN FRANCISCO

Bunları sevenler...

...bunları da sevdi:

Golden Gate Köprüsü

Presidio

Köprünün güney tarafında kalan 600 hektarlık ulusal park Presidio'da, Golden Gate Köprüsü'ne yeni bir bakış açısı yakalayın. Yeni ziyaretçi merkezinde, 38 kilometreyi bulan patikaların krokisini gösteren haritalar bulunuyor –falezleri köprünün batı cephesini çevreleyen Baker Plajı'na giden yol da bunlardan biri.

Painted Ladies

Güzel Sanatlar Sarayı

Alfred Hitchcock, gerilim filmi *Vertigo*'nun (1958) bazı sahnelerini, sütunlarla çevrili bir gölette yer alan bol işlemeli Güzel Sanatlar Sarayı'nda çekmişti. 1915'te Uluslararası Panama–Pasifik Fuarı için yapılan saray, 1964'te kentin kalıcı bir simgesi olarak yeniden inşa edildi; günümüzdeyse popüler bir piknik alanı.

Fisherman's Wharf

Ferry Building

Kentin doğu kıyısındaki 1898 tarihli Ferry Building, günümüzde hem bir toplu taşıma noktası, hem de bir çarşı. Book Passage ve Heath Ceramics gibi dükkânlar hediyelik eşyaya yerel bir yorum katarken, bölgedeki üreticiler de haftada üç kez kurulan çiftçi pazarlarında taze mahsuller ve sokak yemekleri satıyor.

Alcatraz

Angel Adası

1910 ile 1940 yılları arasında, Angel Adası'ndaki ABD Göçmen Merkezi'nden bir milyon insan geçti. Bugünlerde ise ziyaretçiler, feribotla San Francisco Körfezi'ni aşıp panoramik bir Körfez Bölgesi manzarası sunan Angel Island Eyalet Parkı'na gidip bisiklete biniyor, yürüyor veya piknik yapıyor.

Güzel Sanatlar Sarayı, kentin Marina bölgesinin simgesi.

JILL SCHNEIDER

İŞİNİZE KARIŞMAK GİBİ OLACAK AMA

PEŞİN ÖDEMELİ KİRALAMALARDA ÇOK ÖZEL FİYAT AVANTAJI

36 AY SABİT TÜRK LİRASI İLE KİRALAMA

İKİNCİ EL ARACINI BİZ SATIN ALALIM, SANA YENİSİNİ KİRALAYALIM

YILDA 20.000'DEN FAZLA İKİNCİ EL ARAÇ SATIŞI TECRÜBEMİZLE, GÜVENLE SATIN ALMA VE TAKAS İMKANI

intercity İkinci el
SAHİP OLMANIN YENİ YOLU

intercity2.com

Biz, **28 yıldır** Dünya devi markaların tercih ettiği, **Türkiye'nin en güvenilir filo kiralama şirketi** olarak sizinle aynı yola çıkmak, izninizle işinize karışmak isteriz.

intercity 28 yıl
SAHİP OLMANIN YENİ YOLU

0 (216) 645 7 000

intercityrentacar.com

TADINA BAKIN
SAN FRANCISCO

Leo's Oyster Bar'da taze deniz ürünü ziyafeti.

ALANNA HALE

Tadına Varılacak Dört Trend

Lüks restoranlardan kokteyl barlarına, körfezin tadını çıkarın.

Sağlıklı Kafeler

1 Kalburüstü birçok restoranda çalışmış bir yöneticinin kurucuları arasında yer aldığı **Little Gem**, Hayes Valley'de *veggie* kâseleri ve süt ürünü ile rafine şeker içermeyen bazlamalar hazırlayarak karnı acıkanları vegan ve sağlıklı alternatiflerini denemeye davet ediyor. Kentin orta kısımlarındaki Mission bölgesini mesken tutan ve Michelin yıldızlı bir restoran olan **Al's Place** ise alışılmışın dışına çıkıyor ve et ürünlerini garnitür olarak kullanarak mevsimsel ürünleri ve fermante edilmiş yiyecekleri öne çıkarıyor.

Taze Yemek Pazarları

2 Üç katlı yemek pazarı **China Live**, Asya tarzı bir çay kafesi, pişirme bölümleri olan bir restoran ve sekiz çeşitlik bir fiks menü sunan lüks bir restoran kazandırdı Chinatown'a. **Tartine Bakery**'deki ekip Ağustos 2016 'da Mission bölgesinde, 557 metrekarelik bir üretim yeri ve restoran olan **Tartine Manufactory**'yi açtı. Bu şık işletme bir kahve köşesine, dondurma barına ve restorana ev sahipliği yapıyor. Castro'daki yemek pazarı **Myriad** tilt makineleri, komedi şovları ve oyun geceleriyle bir eğlence durağı aynı zamanda.

Kokteyl Mekânları

3 Yerel şeflerin restoranların içine sıkıştırdığı kokteyl barları gece hayatına yeni bir soluk getiriyor. **Liholiho Yacht Club**'ın sahipleri, Club'ın bodrum katında **Louie's Gen–Gen Room**'un da açılışını yaptı. Bar, tropik içecekler ve günden güne değişen bir *waffle* seçkisi gibi lezzetler sunuyor. Financial District'te, **Leo's Oyster Bar**'ın içindeki **Hideaway'**de kokteyllerin, şampanyanın ve deniz ürünlerinin tadını çıkarın. Union Meydanı'nda yer alan **Benjamin Cooper**'ın her zevke hitap eden albenili kokteyl menüsü her hafta güncelleniyor.

Modern Meksika

4 Şubat 2017'de Dogpatch mahallesinde açılan **Glena's**, mevsime göre *taco*lar, *torta*lar ve çıtır *churro*lar yapıyor. Cow Hollow'daki **Flores** ise aile yadigârı olanlardan esinlenmiş tarifler, günlük mısır *tortilla*ları ve yenilikçi içkiler sunuyor. Meksikolu şef Garbriela Cámara, Amerika'daki ilk restoranı **Cala'**yı açmak için Hayes Valley'yi seçmiş. Bu mekânda yerel mahsuller ile deniz ürünlerini mideye indirebilir, ya da *taco* ve *agua fresca*dan (meyve bazlı alkolsüz bir içecek) oluşan bir öğle yemeği için bitişikteki **Tacos Cala**'ya uğrayabilirsiniz.

NATIONAL GEOGRAPHIC™

NATIONAL GEOGRAPHIC GİYİM KOLEKSİYONU İLK KEZ VE SADECE BOYNER'DE!

KEŞFETMEK İÇİN HAYDİ BOYNERLE!

BOYNER

BOYNER.COM.TR

© 2019 National Geographic Partners LLC. All rights reserved.

KEŞİF REHBERİ
KUMSALDA KAMP

Ucuza Deniz Manzarası

Paralarınızı saçmadan dalga sesleri eşliğinde uykuya dalmanın yolları...

Yazı: Alexandra E. Petri

National Geographic Genç Kâşifi Edward Hurme, Meksika kıyılarındaki balıkçı yarasaları araştırırken Kaliforniya Körfezi'ndeki ücra adaların kumsallarında kamp kurmuş ve Doğa Ana'nın bağrında yaşamak hakkında bir şeyler öğrenmiş. Aşağıda kumsalda kamp yapmak hakkında ipuçları paylaşıyor.

1 Havadar Olsun

Günün çadırın dışında geçireceğiniz kısmında keyfinize bakabileceğiniz bir alanınız olsun. "Havalandırma olmayınca çadırlar güneşin altında ısınıyor," diyen Hurme, branda gibi esinti çekecek bir gölgelik germenizi öneriyor. Yanınıza birkaç rahat sandalye almayı da unutmayın.

2 Gelgite Dikkat

Hurme, kampınızı kurarken suların en yüksek hâlinde dahi ulaşamadığı bir nokta seçmeye dikkat etmenizi söylüyor. "Dalgaların getirdiği kalıntıların ve yosunların nereye kadar uzandığına bakın; suların ne kadar yükseldiğini anlayabilirsiniz." Çadırınızı o hattın doğru tarafına kurun.

3 Temiz Bir Kamp İçin

Ayakkabılarınızı kumsala adım atmadan çıkararak her yanınıza dolacak kum miktarını azaltabilirsiniz. Ancak kumun temizlik yaparken işe yaradığı da oluyor: Sabunun suyu kirletme olasılığı var; dolayısıyla tabaklarınızı, kaplarınızı ve bardaklarınızı doğal bir kazıyıcı olan kumla ovmanızda yarar var.

4 Risk Almayın

Hurme, ağırlık yapmaları adına çadırınızın kazıklarının üzerine fazladan taş koymanızı öneriyor. Ayrıca çadırınızı bir taşa veya kütüğe bağlayıp bunları gömebilirsiniz; böylece geçici eviniz rüzgâra kapılıp uçup gitmez.

Kamp Mekânları

Deniz kenarında uyumaya hazır mısınız? Türkiye'de özellikle Likya ve Karia yolları üzerinde kuytu ve izole sahiller bulunuyor. Birçok İskandinav ülkesinde doğal alanlar, dolayısıyla da kıyılar hukuken tüm insanlara açık. Ayrıca Big Sur (Kaliforniya, ABD), Abel Tasman Ulusal Parkı (Yeni Zelanda) ve Fraser Adası (Avustralya) kıyıları da kamp için biçilmiş kaftan.

Meksika'daki Isla del Carmen adasının kıyılarında kamp.

CAMPPHOTO/ISTOCKPHOTO/GETTY IMAGES

VAHŞİ NORDİK

Avrupa'nın en vahşi doğasında yaşananlara tanık olun.

İlk Bölüm
25 Ağustos Pazar 20.00

NATIONAL GEOGRAPHIC WILD

Digiturk 185 HD | D-Smart 64 HD | KabloTV 113 HD | Tivibu 104 HD | TV+ 91 HD

natgeotv.com.tr

SEVDİĞİMİZ YERLER
UTAH

Dünya'da Değilmiş Gibi

Uzaya yolculuk etme hayalleri kuranların Dünya'da ziyaret edebileceği noktalar...

Richard Branson'ın kurduğu Virgin Galactic, uzayın başladığı yere bir araç fırlattı. Elon Musk'ın roket şirketi SpaceX, Mars'a yüzlerce insan taşımak istiyor ve kızıl gezegene ilk insanları 2025 civarı indirmek gibi iddialı bir hedefe sahip. 20 Temmuz, Apollo 11 ay yürüyüşünün 50. yıldönümü ve tüm gözler göklere çevrilmiş durumda. Tüm bunlar nedeniyle uzayı keşfetmek için yanıp tutuşuyor olabilirsiniz, ama biraz daha beklemeniz gerek. Tabii, göksel bir deneyim yaşamaya hevesli uzay turistlerinin burada ziyaret edebileceği, bu gezegene ait değilmiş gibi duran yerler de yok değil. —*Brad Scriber*

1. KARADA

Güney Utah'ın kızıl renkli çöl coğrafyası, komşu gezegenimiz Mars'taki yalnızlığı, jeolojiyi ve renk seçkisini epey andırıyor. Bölgede yapılan bir yürüyüş derin kırmızı kanyonlar, şahit tepeler ve sivri tepeli zirveler süslüyor. Etraftaki sukulentleri görmezden gelirseniz Mars'ın Büyük Kanyon'u olan Valles Marineris'de yürüdüğünüzü hayal edebilirsiniz. Eyaletin bu bölgesinde bulunan Rainbow Bridge Ulusal Anıtı, kızıl–kahverengi Navajo ve Kayenta kumtaşlarından oluşan 90 metre yüksekliğinde muazzam bir doğal kemer. Bölge ayrıca Mars Çöl Araştırmaları İstasyonu'na da ev sahipliği yapıyor. Potansiyel bir Mars araştırma istasyonuna model olan bu iki katlı istasyonda temsili hava kilitleri bile bulunuyor. 2001'den bu yana, bin 200'ü aşkın kişi burada iki ila üç haftalık görevlere katıldı. Mümkün olan en kısa zaman içinde Mars'a insan gönderilmesi gerektiğini savunan Mars Society, gelecek görev simülasyonları için düzenli olarak gönüllü alıyor.

DAHA FAZLASI İÇİN

Kennedy Uzay Merkezi
Merritt Island, Florida, ABD

Apollo 11'in fırlatıldığı efsanevi alanda ziyaretçiler, fırlatma rampalarını görebilir, bir astronotla tanışabilir ve bir Mars yolculuğunu fırlatma, inme ve uzay yürüyüşü aşamalarıyla taklit eden Astronot Eğitimi Deneyimi'ne katılabilir. *kennedyspacecenter.com*

Utah, Hanksville yakınlarındaki Mars Çöl Araştırmaları İstasyonu'nda bir mürettebat üyesi uzay yürüyüşü simülasyonunda yerçekimiyle mücadele ediyor. CASSANDRA KLOS

SEVDİĞİMİZ YERLER
KAPADOKYA

2. HAVADA

İnsanoğlu bir gün Venüs'e gitmeyi başarırsa, gezegenin sülfürik asit yağmurları yağdıran ve yerkabuğunu 470°C'ye kadar ısıtan bulutlarla kaplı volkanik yüzeyine inmekte olasılıkla zorlanacak. Bunun yerine ziyaretçiler belki de bir gün, NASA'nın olası Yüksek İrtifa Venüs Operasyon Konsepti (HAVOC) görevi için hayal ettiği, güneş enerjili bulut şehirlerde yerin üzerinde süzülüyor olacak.

O yüksek irtifada, sıcaklık ve diğer koşullar bir nebze çekilir olabilir. Venüs'te tatil yapmanın nasıl bir his olacağını deneyimlemek için, inanılmaz kaya formasyonlarından oluşan ve bu dünyaya ait değilmiş gibi duran coğrafyası en iyi bir sıcak hava balonu turuyla tepeden izlenen Kapadokya'nın yolunu tutun. Veya New Mexico'da gerçekleşen Albuquerque Ulusal Balon Festivali'nde 500'den fazla sıcak hava balonunun seri bir şekilde göğe yükseldiği gösteriyi izleyin. Bu prestijli balonculuk etkinliği ekim ayında gerçekleşiyor ve dokuz gün sürüyor.

DAHA FAZLASI İÇİN

Houston Uzay Merkezi
Houston, Teksas, ABD

Ay'a inişi denetlemiş olan Görev Kontrol Merkezi'ni ve bu yaz açılan "Journey to Space" (Uzaya Yolculuk) sergisinde yer alan Uluslararası Uzay İstasyonu replikasını turlayın. *spacecenter.org*

Kapadokya'da, sıcak hava balonları neredeyse her gündoğumunda gökyüzünü renklendiriyor.

POLINA NAGAREVA

SEVDİĞİMİZ YERLER
GÜNEY AVUSTRALYA

3. SINIRDA

Jüpiter'in Galileo tarafından 17. yüzyılda keşfedilen uydusu Callisto, Güneş Sistemi'mizdeki en kraterli cisimlerden biri. Uydudaki en büyük krater ise, adını İskandinav mitolojisine göre hayatını kaybeden savaşçıların gittiği yerden alan ve yaklaşık 4020 kilometrelik bir çapa sahip olan Valhalla. Callisto'nun aksine Dünya'nın atmosferi onu uzay taşlarından koruyor; ancak gezegenimize hiçbir şey düşmediğini de söyleyemeyiz. Valhalla'nın kenarında dikilmenin nasıl bir his olacağını deneyimlemek istiyorsanız, gezegenimize meteorit düşmesi sonucu oluştuğu doğrulanmış 190 kraterden bazılarını ziyaret edebilirsiniz. Yaklaşık 160 kilometrelik çapıyla bu kraterlerin en büyüğü olan Vredefort krateri, Güney Afrika'da yer alıyor ve çevresi kırışıklı bir dokuya sahip bir sıradağla çevrili. Kanada, Kuzey Quebec'te tundra üzerinde yer alan daha küçük, daha genç ve daha az bozulmuş Pingualuit kraterini de ziyaret edebilirsiniz.

Eski bir maden avcısı, bu neredeyse kusursuz derecede yuvarlak yapının elmas bulabileceği bir kimberlit bacası olduğu yanılgısına düşmüştü. Pingualuit'i bugün ziyaret edenlerse, suyu sıradışı bir temizliğe sahip derin bir tatlısu gölü olan "Nunavik'in kristal gözü" ile karşılaşacaklar. Sığ ve tuzlu suyuyla farklı türde bir göl de, ücra ve kurak Güney Avustralya'nın Gawler Ranges bölgesinde bulunan Acraman kraterinin merkezinde yer alıyor.

DAHA FAZLASI İÇİN

Lowell Gözlemevi
Flagstaff, Arizona, ABD

Ay'a iniş hazırlıklarının bir parçası olarak, Apollo astronotları Plüton'un 1930 yılında keşfedildiği nokta olan bu merkezi ziyaret etti. Uyduları, gezegenleri ve kuyrukluyıldızları incelemekte kullanılmış Clark Kırıcı Teleskopu'nu bir de siz deneyin. Giovale Açılabilir Güverteli Teleskopu da bu yıl açılıyor. *lowell.edu*

USGS/NASA LANDSAT DATA/ORBITAL HORIZON/GALLO IMAGES/GETTY IMAGES

Bu sayfadaki uydu görüntüsü, Güney Avustralya'da, Acraman kraterinin ortasındaki gölü vurgulamak için renklendirilmiş.

KIMBERLEY LOVATO'NUN KATKILARIYLA

YAZ 2019

yeniden
Since 1986
MANASTIR HOTEL
& SUITES
www.manastirhotel.com

BİLİNÇLİ SEYAHAT
RESİFLERİ KORUMAK

Dünyadaki mercan resifleri can çekişiyor ve güneş kremlerinde sıkça bulunan kimyasalların da bunda payı var. Ama imdada koşan parlak fikirler de var. Hawaii ve Palau gibi kimi yerler, zararlı güneş kremlerine önümüzdeki yıllarda yürürlüğe girecek yasaklar getirdi. Hem resifleri, hem de cildinizi nasıl koruyacağınıza dair bilgileri ve yöntemleri aşağıda bulabilirsiniz.

2 MİLYON

Resiflerde ve çevrelerinde 2 milyon türün yaşadığı tahmin ediliyor.

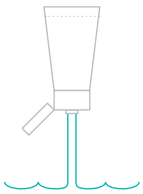

14.000 TON

Her yıl okyanuslara 14 bin ton güneş kreminin karıştığı düşünülüyor.

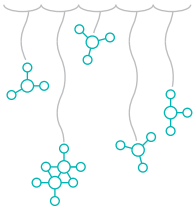

82.000 KİMYASAL

Kişisel bakım ürünlerinde bulunan 82 bin kimyasal denizleri kirletiyor olabilir.

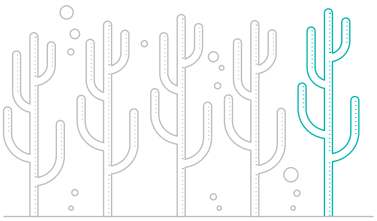

YÜZDE 80

Kirlilik, kıyılardaki kentleşme ve ısınan sular nedeniyle Karayipler'deki mercanların yüzde 80'i geçtiğimiz 50 yıl içinde yok oldu.

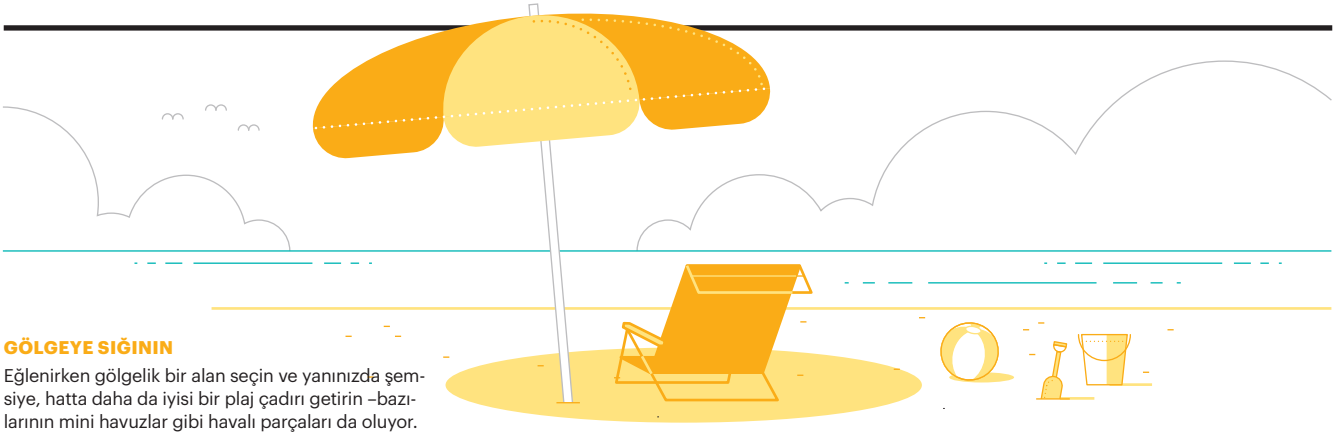

GÖLGEYE SIĞININ

Eğlenirken gölgelik bir alan seçin ve yanınızda şemsiye, hatta daha da iyisi bir plaj çadırı getirin –bazılarının mini havuzlar gibi havalı parçaları da oluyor.

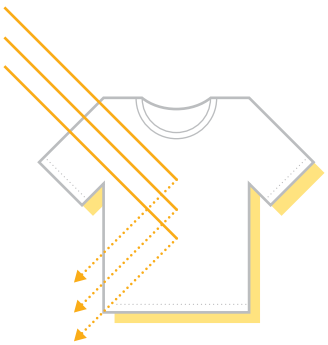

KORUYUCUNUZU GİYİN

Şapka, tişört ve morötesi koruma sağlayan diğer giysiler, gereksinim duyduğunuz güneş kremini yüzde 90'a dek azaltabiliyor. Üstelik bu sayılanları güneş kreminden daha uzun süre kullanabilirsiniz.

LİSTEYİ KONTROL EDİN

Environmental Working Group, güneşten koruyan ürünleri (650 güneş kremi ve 250 nemlendirici) çevresel etkilerine göre derecelendiriyor. *(ewg.org/sunscreen)*

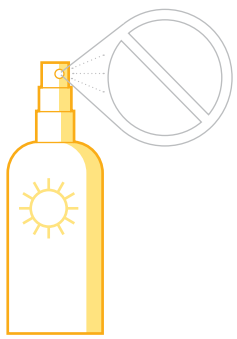

SPREYİ BOŞ VERİN

Spreyli kutular güneş kreminin çoğunun cildinizi ıskalamasına ve kuma uçmasına yol açarak, kolayca denize karışmasına neden olabiliyor.

İÇİNDEKİLERİ OKUYUN

Büyük Set Resifi yakınlarındaki Lady Elliot Island'ın direktörü Peter Gash, "Oksibenzon içermeyen, resiflere zarar vermeyen kremlerin kullanılmasını öneriyoruz," diyor. Oksibenzon gibi nano–parçacıklar, mercanlar tarafından emilip büyüme döngüsüne zarar verecek kadar küçük. Çinko oksit veya titanyum dioksit içeren mineral bazlı kremleri tercih edin. Güneş kreminizin içerdiği nano–parçacıkları Consumer Products Inventory'den kontrol edebilirsiniz *(nanotechproject.org/cpi)*.

OTELİNİZİ ARAŞTIRIN

Artık kimi oteller ziyaretçilerinin daha sorumlu davranmasına yardımcı oluyor. Örneğin Hawaii'de, Aqua–Aston bünyesindeki konaklama yerleri resiflere zarar vermeyen Raw Elements güneş kremini ücretsiz sunuyor.

MATTHEW TWOMBLY (İLLÜSTRASYONLAR)

YAZI: ERIC ROSEN

NATIONAL GEOGRAPHIC

Little kids

GENÇ KAŞİFLERİN DÜNYASI

Okul öncesi dönemindeki çocuklara özel eğlenceli içerikler, eğitici oyunlar...

3-6 YAŞ İÇİNDİR

LİSTE BAŞI

RÜYA GİBİ DALIŞLAR

Tüplü dalış tutkunları, balina gözlemcileri ve köpekbalığı hayranları için dünyanın dört bir yanından dalış noktaları...

Dünyanın her bir köşesindeki dalış noktalarıyla ilgili bir kitap yazmak bana bir şey öğrettiyse eğer, o da sualtındaki ortamların en az karadakiler kadar çeşitli olduğudur. Okyanuslar gezegenimizin yüzde 70'inden fazlasını kaplıyor olsa da, biz yalnızca yüzde 5'lik bir kesimini keşfetmiş durumdayız. Özetle renkli sualtı dünyası içindeki maceraperesti açığa vurmak isteyenlere bolca fırsat sunuyor. Önemli not: Okyanusların yalnızca yaklaşık yüzde 3'ü koruma altında.

National Geographic'in, okyanuslardaki son yabanıl alanları kurtarmak amacıyla Pristine Seas (Bakir Denizler) girişimini başlatan Enric Sala gibi kâşiflerle çalışmasının nedeni de bu. İşte, dünyanın dört bir yanından, korumaya çalıştığımız sualtı dünyasına bir bakış sunan 21 dalış noktası.

—Carrie Miller

İncecik yelpaze mercanları Endonezya, Raja Ampat'taki bir resifte salınıyor.

nationalgeographic.com.tr

facebook.com/NatGeoMagazineTurkiye

twitter.com/NatGeoMagTR

instagram.com/NatGeoMagazineTurkiye

LİSTE BAŞI
RÜYA GİBİ DALIŞLAR

Endonezya

ZENGİN RESİFLER

Yaklaşık 500 mercan türüne sahip Raja Ampat krallara layık bir dalış vaat ediyor. (Ya da dört krala layık diyelim, ne de olsa **Raja Ampat** "dört kral" anlamına geliyor.) Tüyo: Konaklamalı tekne seçin.

Güney Afrika

ADRENALİN PATLAMASI

Aliwal Sığlığı deniztavşanlarından kambur balinalara birçok türün ev sahibi ama asıl ünü, milyonlarca sardalyenin yumurtlamak için bir araya geldiği akından geliyor. Tüyo: Yerel dalış merkezlerine akının tam zamanını sorun.

Meksika

MAĞARA KEŞFİ

Yucatán'ın sualtı mağaraları, dalgıçların gözdesi. Tuhaf kaya formasyonları ve arkeolojik keşif potansiyeli, kendinizi bir Indiana Jones filminde gibi hissetmenize neden olacak. Tüyo: Dalış merkezlerini iyi araştırın.

Bahamalar

KÖPEKBALIĞI GÖSTERİSİ

Tiger Beach'in (Kaplan Kumsalı) ılık, billur gibi sularını koruyucu ekipman kuşanmış bir köpekbalığı besleyicisinin etrafında yüzen kaplan köpekbalıklarıyla paylaşın. Dalgıçlar besleyicinin arkasında, kumda diz çöküp gösteriyi izliyor. (İyice gözü pekseniz, büyük beyazları okyanus tabanına oturan bir kafesten izleyebileceğiniz yegâne yer olan Avustralya, Port Lincoln'ün yolunu tutun.) Tüyo: Bu inanılmaz –ama yabanıl– canlıların yanında tedbiri o kadar da elden bırakmayın.

Cayman Adaları

MUHTEŞEM DUVAR

Little Cayman Adası'ndaki **Bloody Bay Wall**'un üç yüz metreyi aşkın derinliğe inen mavi boşluğunda, sualtında uzay yürüyüşü yapıyormuş gibi hissedeceksiniz. Tüyo: Karayip Deniz Enstitüsü araştırma tesislerini gezin.

Antarktika

BUZ GİBİ

Antarktika'nın donmuş yüzeyinin altı, çevik penguenleri ve hissizleştiren bir soğukta kanlarındaki pigmentler yardımıyla yaşayabilen ahtapotları gözler önüne seriyor. Tüyo: Donmaya dayanıklı özel regülatöre gerek olacak.

Maldivler

PLANKTONUN GETİRDİKLERİ

Ari Atölü'nü çevreleyen sualtı zirveleri, beslenmek için plankton zengini kanallara gelen balina köpekbalıkları ve manta vatozlarını çekiyor. Tüyo: En iyi dönem şubat–mayıs arası.

Küba

KAL VE ÖĞREN

Yalnızca konaklamalı teknelerle erişilebilen **Los Jardines de la Reina** deniz koruma alanında mercanlar, ipek köpekbalıkları ve tuzlu su timsahlarını görme şansınız var. Tüyo: Çoğu tekne turu 7 gece sürüyor.

ABD

YURTTAŞ BİLİMİ

Florida, **Key Largo'**daki Coral Restoration Foundation, dalgıçlara mercan "ekimine" yardım etme ve resifteki gelişmeleri gözlemleme olanağı sunuyor. Tüyo: Gönüllü dalış programları için *coralrestoration.org* adresini ziyaret edin.

Antarktika'nın Ross Denizi'nde, yüzeyin hemen altında penguenler hızla ilerliyor.

Kanada

SOĞUKTAKİ RAHATLIK

İngiliz Kolumbiyası'nın batıkları, resifleri ve sahip olduğu zengin deniz hayatıyla ünlü **Barkley Körfezi**, soğuk su sevenler için. Tüyo: Korunaklı konum yıl boyu dalışı mümkün kılıyor.

ABD

DEV KANATLAR

Hawaii, Kona yakınlarında, 6 metrelik "kanat açıklığına" sahip manta vatozları suda süzülüp plankton yerken, dalgıçlar deniz tabanından onları izleyebiliyor. Tüyo: Bırakın aranızdaki etkileşimi vatozlar yönetsin.

İzlanda

TATLISU ÇATLAĞI

Dalın ve hem Kuzey Amerika, hem de Avrasya tektonik levhasına dokunun. **Thingvellir Ulusal Parkı**'ndaki Silfra Çatlağı, kelimenin tam anlamıyla iki dünyanın buluşma noktası. Tüyo: Kuru dalış elbisesi zorunlu.

PAUL NICKLEN/NATIONAL GEOGRAPHIC IMAGE COLLECTION (PENGUENLER). DESIGN PICS INC/ALAMY (BATIK). ÖNCEKİ SAYFA: ALEX MUSTARD/MINDEN PICTURES (RESİF). TAMER KÖŞELİ (İLLÜSTRASYON)

Marshall Adaları'ndaki batıklar hem tüplü, hem de tüpsüz dalış yapanları kendine çekiyor.

Marshall Adaları

BATIK TARLASI

Ücra konumuyla öne çıkan **Bikini Atolü**'nün lagününde bir savaş gemisi ve muhrip mezarlığı bulunuyor. Bu sayılanlar, Amerika Birleşik Devletleri'nin, 20. yüzyıl ortalarında yaptığı nükleer testlerinden geriye kalanlar. Tüyo: Marshall Adaları'nın batık tarlasında keşfe çıkmadan önce daha kolay yerlerde batık dalışı becerilerinizi geliştirin

Avustralya

HERKES İÇİN

Avustralya'nın bereketli sularıyla ünlü Julian Rocks Deniz Koruma Alanı, **Byron Körfezi** yakınlarında ve Doğu Avustralya Akıntısı'nın hemen hemen tam ortalarında yer alıyor. Bu konumu sayesinde, kıyı boyunca göç eden kambur balinalar, manta vatozları ve kum kaplan köpekbalıkları ve benzeri türler de buraya şöyle bir uğruyor ve onlar da, mürekkepbalıkları, köpekbalıkları ve kaplumbağalardan oluşan ve bu sulara ait olan yerel popülasyonun türleri arasına katılıyor. Byron Körfezi'nin bir diğer özelliği de, hem deneyimli, hem de yeni dalgıçlar için muhteşem bir dalış noktası olması. Tüyo: Göç eden balinaları görmek için dünyadaki örnekleri arasında en iyi yerlerden biri olan Cape Byron Deniz Feneri'ne çıkmayı unutmayın.

ABD

GERİ DÖNÜŞ

Maria Kasırgası **Porto Riko**'yu yıkıp geçti ama aynı zamanda turist trafiğini azaltıp denize bir nefes de aldırdı. Şimdi adayı ziyaret etmenin tam zamanı. Tüyo: Otel ve işletmelerin büyük çoğunluğu yeniden açıldı.

Bonaire

KÜÇÜK GÜZELLİKLER

Bonaire Ulusal Deniz Parkı'nda kurbağa balıkları, çizgili mercan karidesleri ve deniztavşanlarını yakından inceleyebilirsiniz. Tüyo: Dalgıçlar tek seferlik bir giriş ücreti ödüyor ve oryantasyon dalışına katılıyor.

Ekvador

RÜYA GİBİ ADALAR

Aynı günde deniz iguanaları, denizaslanları, balina köpekbalıkları ve çekiçbalıklarını görmek için nerede dalış yapmanız gerekiyor? Yanıt: **Galápagos**. Tüyo: Hassas ortamı korumak için dalışlar kısıtlı; önceden plan yapın.

Fransız Polinezyası

SÜRÜKLENİP GİTMEK

Kanallar, açık okyanus ile **Tuamotu Adaları**'ndaki atoller arasında sualtı kaydırağı gibi çalışıyor ve dalgıçların çotira ve lapinlerin peşi sıra süzülmesini olası kılıyor. Tüyo: Akıntılar konusunda tecrübe edinin.

Türkiye

TANIDIK SULAR

Sualtının sıklıkla gözlerden saklı kalan güzelliğiyle tanışmak için sınırları aşmak zorunda değilsiniz. Kaş–Kekova Özel Çevre Koruma Bölgesi içerisinde yer alan **Beş Adalar**'da (amatör dalışlara izin verilmiyor) orfozlar, lahozlar ve deniz-kaplumbağalarıyla beraber yüzebilir; Ayvalık'ın meşhur dalış noktası **Deli Mehmet Sığlığı**'nda yumuşak kırmızı mercanların arasında süzülebilir; Muğla, Sarıgerme'de ise "fosforlu mağara" olarak da bilinen **Aşı Koyu Mağarası**'nı yakamozlar eşliğinde kulaç kulaç keşfedebilir ve –eğer şanslıysanız– Akdeniz foklarına rastlayabilirsiniz.

NEDEN ÖNEMLİ?
İSTİLACI TÜRLER

İstilacıyı Avlamak

Türkiye'nin Akdeniz kıyılarındaki kırılgan ekosistemlerin dengesini korumak için biraz balık yemez miydiniz?

Yazı: Onur Uygun

Türkiye'de deniz yaşamının çeşitliliğinden bahsederken akla gelen ilk bölgenin Kaş ve Kekova kıyıları olması tesadüf değil. Denizlerin akciğerleri olarak bilinen deniz çayırları, çeşit çeşit deniz canlısının gereksinim duyduğu yaşam alanlarına yer açarak çeşitliliği koruyor. Ancak bu çeşitliliğin içinde davetsiz misafirler de var: istilacı türler. Süveyş Kanalı'nın açılmasıyla kimi Kızıldeniz türleri Akdeniz'e doğru yayılma gösterdi ve iklim değişikliği kaynaklı olarak deniz suyu sıcaklarının artması ile bu yayılma hızlandı.

Türkiye'nin Akdeniz ve Ege kıyılarında üç istilacı tür öne çıkıyor: aslanbalığı, sokar ve balonbalığı. Tüm bu istilalara yakından tanık olan Kaş'ta, yaz aylarında bu amaç doğrultusunda bir hareketlilik göze çarpıyor bir süredir. Kaş limanında gerek sokar, gerekse aslanbalığı ile ilgili halka açık festival ve etkinliklere rastlamak mümkün. (Dikkat: Balonbalığının eti zehirli olduğu için bu balık yenmemeli.) Bu çiçeği burnunda etkinliklerin amacı hem halkta ve bölgedeki balıkçılarda istilacı türlerin zararları hakkında farkındalık yaratmak, hem de insanların bunları gıda olarak tüketmesini sağlamak.

İlk kez geçen yıl WWF–Türkiye, Akdeniz Üniversitesi ve yerel kurumların işbirliğiyle düzenlenen Kaş Sokar Balığı Etkinliği bu yaz ikinci kez düzenleniyor. (Bu yazı baskıya giderken tarihi henüz netleşmemişti.) Akdeniz'e yerleşme öyküsü 1920'lere kadar uzanan sokar, halihazırda yöre sakinleri tarafından tüketilen bir balık. Mayıs–haziran ayları arasında balığın bol olduğu dönemde

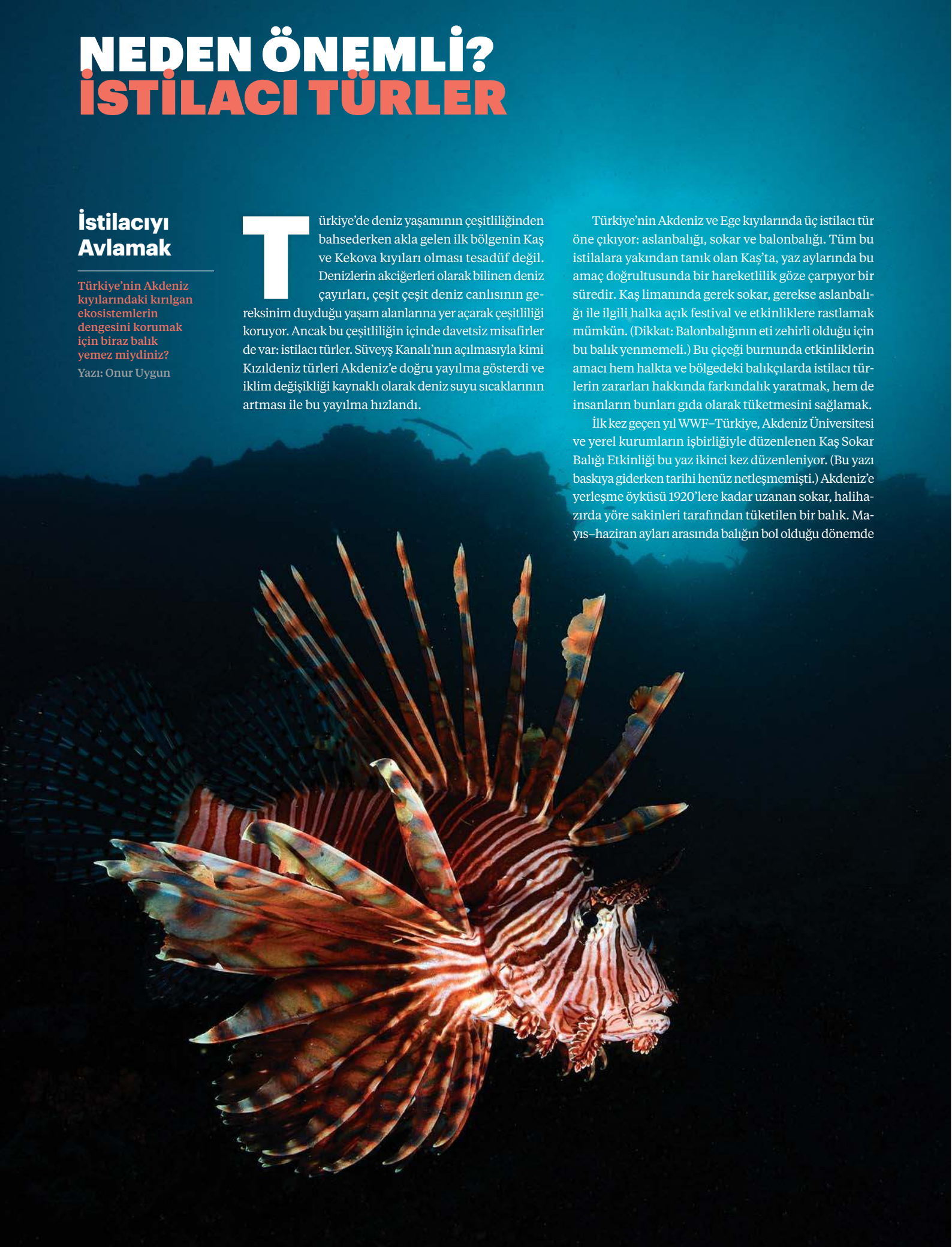

özellikle lezzetli oluyor ve kızartması ayrıca seviliyor.

Sokar Balığı Etkinliği, talebi biraz daha artırmayı hedefliyor. Sokarın hem yerel halk, hem de yazın buraları ziyaret eden konuklar tarafından daha çok tercih edilmesinin artıları var: Ziyaretçilerin ve turistlerin bölgede yakalanan balıkları tercih etmesi, yerel küçük ölçekli balıkçılara ekonomik destek sağladığı gibi sokar popülasyonunun kontrol altında tutulmasına da yardımcı oluyor. Ayrıca tüketilen deniz ürünleri çeşitliliğinin artması kırılgan yerel türler üzerindeki av baskısını azaltıyor. Özellikle orfoz ve lahoz gibi tehlike altında ve ekosistemler için yaşamsal önemde olan türler yerine sokarın avlanıp yenmesi büyük bir fark yaratabilir. Ayrıca sokar otçul bir balık olduğu için, kayaların üzerindeki yeşil bitki örtüsünü yiyerek Doğu Akdeniz'de çoraklığa neden oluyor, besin zincirine çomak sokuyor ve bu da ekosistemin dengesini bozarak biyoçeşitliliğin azalmasına yol açıyor. WWF–Türkiye'nin kıdemli deniz koruma uzmanı Yaprak Arda, "Kaş'ta bu balığı menüsünde sunan yalnızca bir–iki restoran var," diyor. "Bu sayıyı ve sokarın ekonomik değerini artırabilirsek hem tür dengede kalır, hem de balıkçıların gelir kaynaklarına katkı olur."

Aslanbalığı istilasına karşı ise daha ciddi bir mücadele söz konusu. Oldukça obur bir tür olan aslanbalığı yerel avcı türlere kıyasla çok daha fazla besin tüketiyor ve özellikle kayalık resiflerdeki küçük balıkları –ve diğerlerinin de yavrularını– soylarını tehlikeye sokacak kadar çok avlıyor. 2012'den bu yana Akdeniz'de hızla yayılan tür, günümüzde Türkiye özelinde İskenderun Körfezi'nden İzmir'e, Aliağa kıyılarına dek yayılmış durumda.

Aslanbalığının şimdilik pek bir ticari değeri olmasa da bu durum yavaş yavaş değişiyor. Zehirli dikenlere sahip olması da (uzmanlar zehrin yalnızca dikenlerde bulunduğunu, balığın etinin zehirsiz olduğunu ve tüm diken ışınları kesildikten sonra yenmesinde bir mahsur olmadığını söylüyor) insanların bu türün gastronomik değerine mesafeli olmasına neden oluyor.

Tarım ve Orman Bakanlığı bünyesinde yer alan Akdeniz Su Ürünleri Araştırma ve Üretme Eğitim Enstitüsü tarafından yürütülen BAYOMA (Balon ve Aslan Balıklarının Yayılım Alanlarının ve Olası Mücadele Yöntemlerinin Araştırılması) projesi de bu durumu değiştirmenin, aslanbalığı popülasyonunu azaltma konusunda yarar sağlayabileceğinin farkında. Bu türlerin yayılımına karşı sıkı çalışan BAYOMA, bir yandan da halka aslanbalığının lezzetini sevdirmeyi ve böylece tür üzerinde bir av baskısı oluşmasını amaçlıyor. Daha önce Antalya, Gazipaşa'da ve Demre'deki enstitü bünyesinde birer festival düzenleyen BAYOMA, bu yazın sonlarında ilk kez Kaş'ta bir aslanbalığı festivali düzenleme planları yapıyor.

HUMBERTO RAMIREZ/GETTY IMAGES (ASLANBALIĞI), GRAPHIXEL/GETTY IMAGES (KEKOVA KIYILARI)

Aslanbalığının (karşı sayfada) zehirli dikenleri birçok kişiyi korkutuyor ancak balığın etinde herhangi bir zehir yok. Uzmanlar, dikenlerle temas edilmesi hâlinde ağrıyan bölgenin ağrı geçene kadar sıcak suda bekletilmesini söylüyor. Kaş ve Kekova kıyıları (üstte) her yıl yüz binlerce turisti ağırlıyor. Sokar ve aslanbalığına yönelik talebin bir miktar artması bile ekosistem üzerindeki baskıyı hafifletebilir.

Çabalar meyve vereceğe benziyor. Proje koordinatörü Merve Karakuş, önceki etkinliklerde aslanbalığını tadanların neredeyse tamamının balığı ilk kez yediğini ve genellikle çok sevdiğini söylüyor. "Tabak tabak aslanbalığı yendiğini gözlerimle gördüm," diyor Karakuş gülümseyerek. "Dikenleri dikkatle çıkarıldıktan sonra mutfaklarımızda kolaylıkla kendine yer bulacağını düşünüyorum." Ayrıca Kaş'ta bulunan bazı restoranların artık çorba ve meze olarak aslanbalığı sunduğunu da ekliyor.

Kaş'taki aslanbalığı festivalinin yaz sonunda düzenlenmesi planlanıyor. Karakuş, etkinliğin istilacı türler (ve iklim değişikliği ile olan ilişkileri) hakkında halka bilgi vereceğini, ayrıca aralarında bir sualtı fotoğraf yarışmasının da olduğu farklı yarışmalar düzenleneceğini söylüyor. Tabii katılımcılardan ve balıkçılardan toplanan aslanbalıklarıyla da halka açık bir tadım yapılacak.

Bu renkli festivaller aslında o kadar da eğlenceli olmayan bir amaç uğruna yapılıyor: aslanbalığının eradikasyonu. Eradikasyon, yani yok etme, istilacı türlerle mücadelede kabul gören yöntemlerden biri. Bu işlem kulağa zalimce gelebiliyor. Aslına bakarsanız öyle, çünkü bu iş, bireylerin tek tek bulunup avlanması demek. Ama iş bu noktaya geldikten sonra yapılmaması daha büyük sorunlara yol açabiliyor ve dengesi bozulan ekosistemler büyük zarar görüyor veya çökmenin eşiğine gelebiliyor.

Evet, belki sokar ve aslanbalığı Kaş'a gittiğinizde normalde sofralarınızda yer vermeyeceğiniz birer tür. Belki de eski köye yeni birer adet. Ama şu an pek sevgili denizlerimiz bir istila altında –ve bu balıkları yemek hem popülasyonlarını kontrol altında tutmaya yardımcı oluyor, hem de yerel türler üzerindeki av baskısını azaltıyor. Sofrada tuzunuz olması için bir tabak sokar veya aslanbalığı yemek, lezzetli bir fedakârlık gibi duruyor.

OBSESYON
GÜNEŞ TUTULMASI

Güneş Yolcusu Kalmasın

2 Temmuz'da gerçekleşen tam Güneş tutulmasını görmek kolay değildi; ama bu tür gök olaylarını görebilmek için dere tepe aşan gezginler de yok değil.

Yazı: Theodora Sutcliffe

Tutulma peşinde yola düşen isimleri incelerseniz, benimki zar zor obsesyon sayılır. Özel kameralara ve astronomik aletlere beş kuruş para harcamadım. Tam Güneş tutulması görmek için seyahat ederim etmesine, ama bunu sağduyu çerçevesinde yaparım. Başka hiçbir yerden görülmeyen tam tutulma peşinde bir cruise ile denize açılmış veya pırpırla göklere yükselmiş hâlde görmezsiniz beni.

Tam Güneş tutulması –yani Ay'ın Güneş'i kapatması ile gündüzün tamamen geceye dönmesi– eşine az rastlanır bir gizem duygusu uyandırıyor insanda. Kafayı yıldızlara takmış Aztekler'e ve son kralları Moctezuma'ya göre tam tutulma dünyalarının sonunun, yani Hernán Cortes'in geldiğinin işaretiydi.

Yirmi birinci yüzyıl Amerika'sında bile, radikal Hıristiyan topluluklar 21 Ağustos 2017 tarihindeki tam tutulma-

Bu time-lapse fotoğraf, 2016'daki tutulmanın Singapur'dan nasıl göründüğünü gösteriyor.

nın dünyanın sonu olacağını iddia etmişti.

Tam Güneş tutulmasına ilk kez akıllı telefon, Facebook, hatta neredeyse Google'ın bile olmadığı 1999'da tanık olmuştum. Londra'dan kalkmış, tutulma rotasının merkezinde yer alan ve "tamlığın" daha uzun sürdüğü Münih'e seyahat etmiştim. Ama Englischer Garten'in çimlerindeki topluluk, yakıcı Güneş'in, kapkara Ay'ın ve parlak mavinin gösterisini izleyememişti. Kapalı havadaki bulutlar kurşuni griye döndü, sıcaklık 10 dereceden fazla düştü, kuşların sesi soluğu çıkmaz oldu, ama Güneş o bulutların ardından kendini göstermedi.

2016 yılında Endonezya'dan görülen tam tutulma gelip çattığında ise daha yaşlı ve daha bilgeydim; bir anneydim ve Bali'de yaşıyordum. Bu tutulmaya daha düşük beklentilerle yaklaştım. Beş günlük bir dağ partisinin albenisini bir kenara koyarak oğlumla –ve okul arkadaşlarıyla birlikte– Molukkalar'a, hakiki Baharat Adaları'na gitmeye karar verdik. Molukkalar'a Bali'den gitmek bile iki uçuş gerektiriyor; madem öyle gitmişken bir hafta kalırız diye düşündüm. Sulawesi'de dünyanın en eski mağara resimlerine uğradık; yolumuz üzerinde de bir yeraltı nehrinde gezdik, Hollandalılardan kalma bir kaleyi ziyaret ettik ve deniz ürünlerini mideye indirdik. Dönüş yolunda volkanik arazileri keşfedecek ve dünyanın en kanlı pazarlarından birini ziyaret edecektik.

Münih'ten beri tutulmaların her zaman beklentileri karşılamadığının acı verici derecede farkındaydım. Ve peşimde dördü ergen yedi konuğum varken bu defadakinden alnımın akıyla çıkmak istiyordum. Aklıma gelen ilk fikir, tutulmayı, bir zamanlar sırf karanfil ticaretiyle ayakta kalmış bir imparatorluğun başkenti volkanik Ternate adasındaki bir zirveden izlemekti. Ancak bu planda hava bulutlandığı takdirde gidecek başka bir yerimiz olmayacaktı. Bu nedenle rehberimiz Alex, Molukkalar'ın en büyük adası olan Halmahera'nın açıklarında kayalık bir adacık buldu. Çok geçmeden bunun doğru bir tercih olmadığını anladık. Adanın iptidai tuvaleti, anlaşılan o ki bir cini, bir depreme yol açacak kadar kızdırdığı için yerliler tarafından balyozlarla yıkılmıştı; yetmezmiş gibi kumsal da yok olmuştu. Yine de ısrar ettik. Kamp kurduk, yemek pişirdik. Apolet köpekbalıklarıyla yüzdük.

Tutulmanın gerçekleşeceği gün tatsız derecede bulutluydu. Kaygılı bir tartışmadan sonra denize açılıp, hemen açıklarında köpekbalığı üreme alanı olan düzlük bir atole doğru yola çıktık. Koruyucu gözlüklerimizi taktık, bulutlar tarafından kuşatılmış olan Ay'ın, Güneş'in çevresinde gıdım gıdım ilerleyişini izledik. Önce bir gölge, sonra alev alev yanan koyu bir kavis, ve nihayet beyaz bir hareyle çevrili zifiri karanlık bir daire. Tutulmanın zirve noktasında kendimizden geçmiş biçimde bağırıyor, çağırıyor ve tezahürat ediyorduk. Suyun altında çekim yapmakta olan bir çift dalgıç, Güneş'in gölgelenmesini kutlayışımızın fotoğraflarını çekmişti.

Eclipsetours.com'dan Paul D. Maley altmıştan fazla tutulma görmüş. Tam tutulmanın, kırk yılda bir olan bir doğa olayını görmek için uzak bir yere seyahat etme bahanesi olmakla kalmadığını, aynı zamanda herkesi kucaklayan görsel ve duyusal bir deneyim olduğunu da söylüyor. "Tam tutulma, birinin Güneş'in ışığını kapattığı an demek," diyor Maley. "Gezegenleri, Güneş'in kenarından fırlayan alevleri, kimi yıldızları görebiliyorsunuz."

Beni peşinden sürükleyen şey de bu saf coşku oldu; macera da cabası. Molukkalar'da izlediğim bu Güneş tutulması gördüğüm son tutulma olmayacak; ve sıradakilerin hepsini apayrı bir seyahat ruhu ile karşılayacağım. Endonezya'da gerçekleşecek bir sonraki tutulmayı (2023) kaçırmayacağım örneğin. Kırsal Batı Papua'nın 1970'lere kadar dış dünya ile bağlantısı olmayan halkı buna nasıl tepki verecek? 2027'de Mısır'da gerçekleşecek tutulmada da hem açık bir gökyüzü, hem de Luksor gibi manzaraya dahil olacak antik mekânlar garanti.

Düşünecek çok zaman var. Ama bunların meydana gelmesini sağlayan, uçsuz bucaksız, döngüsel astronomik zaman daha da uzun. Gün gelecek, yaklaşmakta olan tutulmaların çetelesini tutamayacak kadar yaşlı veya hasta olacağım. Ama şunu da bileceğim: Tüm bunlar ben olmadan, hiçbirimiz olmadan, her birimiz yok olduktan çok sonra da devam edecek.

THEODORA SUTCLIFFE (*@escapeartistes*) BBC.com, CNN.com *ve* Guardian *için de yazılar yazıyor.*

2008'deki tutulma sırasında Sibirya'da bir kadın, Güneş'e filtre tutuyor.

BABAK TAFRESHI, NATTHAWAT (KARŞI SAYFA)

2019'un Gök Olayları

2 TEMMUZ TAM GÜNEŞ TUTULMASI

Tam Güneş tutulması görmeden geçen 2018'in –ve 2019'un ilk yarısının– ardından ilk tam tutulma neredeyse yalnızca Şili ve Arjantin'den izlenebildi. Latin Amerika'nın birçok yerinde de halk parçalı tutulma izleyebildi.

12–13 AĞUSTOS PERSEİD GÖKTAŞI YAĞMURU

Her yıl olduğu gibi bu yıl da ağustos ortası Perseid göktaşı yağmuruna sahne olacak. Ancak bu yılki yağmur, parlak bir Ay'a denk geliyor. Bulunduğunuz bölgede Ay'ın battığı, Güneş'in henüz doğmadığı bir zaman dilimi olup olmadığını araştırın.

11 KASIM MERKÜR'ÜN GÜNEŞ'İN ÖNÜNDEN GEÇİŞİ

Kasım ayında Merkür, Güneş'in önünden geçecek. Özel ekipmanla görülebilecek bu geçiş oldukça nadir bir olay: Bir sonraki 13 Kasım 2032'de.

AKILLI KENTLER
ESKİŞEHİR

İç Anadolu'nun kuzeybatısında yer alan Eskişehir, Türkiye'nin önemli kentlerini birbirine bağlayan bir konuma sahip. Geçtiğimiz yüzyılda havacılık çalışmaları ile ön plana çıkan kent şu sıralar hem askeri, hem de sivil havacılığın merkezi olmanın yanı sıra, bir eğitim ve bilim merkezi olarak da parlıyor. 2000'li yıllarla birlikte sürekli gelişim içine giren kent, modern sanat merkezleri ve tiyatro salonları inşa ederek, giderek artan öğrenci sayısının da etkisi ile modern bir sanat ortamına kavuştu. Dünyanın önemli mimarlarından Kengo Kuma'nın tasarladığı Odunpazarı Modern Sanat Müzesi'nin kentin yoğun ve çeşitli kültür sanat etkinliklerine altyapı desteği sağlaması planlanırken kent, küresel iklim değişikliği ile ilgili çalışmalarıyla da göz önünde olmayı sürdürüyor.

Enerji, ulaşım, bilgi ve iletişim teknolojileri alanlarını destekleyecek bir projeyle akıllı kentsel dönüşümü hızlandırmayı ve çevresel sürdürülebilirliği sağlamayı hedefleyen Eskişehir, aynı proje kapsamında zihinsel engelli bireyler için bir montaj atölyesine ve bir Alzheimer konukevine de yer vererek "Her şey bizim için," diyor.

—Mert Bazgın

Porsuk Çayı'nda gezen bir gondol, heykellerle bezeli İki Eylül Köprüsü'nün altından geçiyor.

Tadına Bakın

TATAR LEZZETLERİ

Kent; Doğu Asya mutfağından Amerikan hamburgeri ve İtalyan mutfağına zengin bir seçkide lezzetler sunan şık restoranların ev sahibi. Ancak Eskişehir'den dönmeden kesinlikle uğramanız gereken bir yer varsa orası da, Eskişehir'e Kırım Yarımadası'ndan göçenlerle gelen Tatar lezzeti balaban kebabını ütü yardımı ile pişiren **Ütücü Fahrettin Usta**. Kent ile özdeşleşmiş bir başka Tatar lezzeti ise çiğbörek –Eskişehir'deki adı "çibörek". Tatarca hoş, güzel anlamına gelen "çi", içinde kıyma ve baharatın uyumunu barındırıyor. Turistik Arasta bölgesindeki **Kırım Tatar Kültür Çibörek Evi**, bu Tatar lezzeti için kentteki en iyi noktalardan biri.

Kalın

HUZUR İÇİN

Eskişehir'in en eski yerleşim yeri olan Odunpazarı semtindeki **Abacı Konak Otel**, Osmanlı döneminden kalma Türk evlerinden oluşuyor. Tarihi dokusu ve otantik atmosferi ile dönem hissini arayanlara hitap eden otelin içini gezmek ücretsiz. Hamamları ve kaplıcalarıyla bilinen Eskişehir'in en güzel manzaralarını sunan termal oteli ise **Tasigo Termal Hotel**. Hamamın ardından daha da gevşemek için çeşitli masaj seçeneklerinden birini tercih edebilirsiniz. Bu özgür ruhlu kentin ilk hosteli ise Adalar bölgesinde yer alan ve çantasını sırtına vurup yollara düşmeyi sevenlere sıcak, güven dolu bir ortam sunan **Hosteleski**.

En üstten saat yönünde: Odunpazarı'nın renkli binaları; Sazova Parkı içinde yer alan Masal Şatosu; Tatar lezzeti çiğbörek; lületaşına desenler işleyen bir usta.

Görün

TARİH VE KÜLTÜR TURU

Hatboyu mevkiindeki 3. nesil kahvecilerden biri olan **Walkers Coffee**'den bisiklet kiralayın ve kullanılmayan uçakların sergilendiği **Anadolu Üniversitesi Havacılık Parkı**'nın yolunu tutun. Türk Hava Kuvvetleri'nin Kıbrıs'ta kaybettiği ilk pilot olan Cengiz Topel'in heykelini ziyaret ettikten sonra **TCDD Müzesi**'ni ve Türkiye'nin ilk yerli ve milli otomobili olan Devrim arabasının sergilendiği **Tülomsaş Müzesi**'ni turlayın. Sakarya ırmağının en uzun kolu olan Porsuk Çayı boyunca devam eden bisiklet yolunu takip edin ve ıslah çalışmalarının ardından kente kazandırılan, kent sakinlerinin fırsat buldukça uğradığı **Kanlıkavak Parkı**'nda piknik yaparak güneşi batırın.

Alışveriş Yapın

İNCE İŞÇİLİK

UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi'nde yer alan Odunpazarı'nda, geleneksel Türk El Sanatkârı unvanına sahip olan Mehmet Başsav'ın **Lületaşı Sanat Evi**'ni ziyaret etmeden kentten sakın ayrılmayın. Hedefiniz hediyelik eşyaysa, Atlıhan El Sanatları Çarşısı'na ve ardından Eskişehir halkının alışveriş için uğrak yeri olan Hamamyolu'ndaki kumaş pazarına bir göz atmanızda yarar var. İkinci el kitap ve antikalar için ise cumartesi günleri Kanatlı AVM arkasındaki **Özdilek Sanat Merkezi**'nin bahçesinde kurulan sahaf ve antika pazarına uğrayın. Yine aynı bölgede, Kızılcıklı Caddesi üzerinde yer alan Sensus Şarap Evi'nde Manisa üzümlerinden yapılan şarapların tadına bakabilir ve kendinizi birkaç şişe satın alırken bulabilirsiniz.

OMERSUKRUGOKSU/ISTOCK (EVLER); NEJDET DUZEN/ISTOCK (SAZOVA); ZEYNEPOZY/ISTOCK (ÇİĞBÖREK); NKESKIN/STOCK (LÜLETAŞI); KARŞI SAYFA: NEJDETDUZEN/ISTOCK (GONDOL)

YERLİSİ GİBİ İSVEÇ

Yosunların arasında kalmak aslında çok tercih edilecek bir şey değil; ancak Linnéa Sjögren (Catxalot adlı yosun toplayacılığı yapan kurumun eş–ortağı), Grebbestad'a tam da bu yüzden taşınmış. "Burada su o kadar temiz ki elinizi sallasanız kabuklulara çarpıyor. Yenebilir yosunların kalitesinden dolayı buralara taşınmak istedik."

Batı İsveç'te, Demir Çağı izlerine rastlanan Bohuslän kıyılarında yer alan Grebbestad, geçimini sağlamak için Kuzey Atlantik'in buz gibi sularına bel bağlayan balıkçılara ev sahipliği yapıyor. Burada hayat, kasabanın, hırpalanmış teknelerin sıra sıra dizildiği kıyı şeridinde biçimleniyor. Her mayıs ayında uzman "kabuk açıcıların" Nordik İstiridye Açma Şampiyonası'nda yarışmak üzere kente gelmesiyle yaşam canlanıyor. Yaz gelip çattığında ise tatilciler en dolgun ve en lezzetli midyeleri mideye indirmek üzere Grebbestad'a akın ediyor.

Kıyılarda macera bol: Kanodan yosun toplamaya, istiridye safarilerinden geleneksel *falu* kırmızısına boyalı kulübelerin serpiştirildiği adalara yapılan ziyaretlere kadar, su üzerinde yapılan pek çok gezinti sizleri bekliyor.

—Lola Akinmade Åkerström

Grebbestad'da, Everts Sjöbod'da bir ziyaretçi deniz ürünlerinin tadına bakıyor. Burada aynı zamanda deniz kabuklusu safarileri de düzenleniyor.

Tadına Bakın

KARAKTER MESELESİ

Bu ufak tefek kasaba yürüyerek gezmeye uygun; en uğrak yerleri de güçlü bir karaktere sahip. Eski bir telgraf istasyonunu mesken tutan ve 30'dan fazla şaraba sahip olan **Restaurang Telegrafen** buna iyi bir örnek. 1901 tarihli bir konserve fabrikasının içine yerleşmiş, balıkçılık alet edevatıyla dekore edilmiş, Kuzey somonu ve kabuklularla yapılan yemekler sunan **Grebys** de öyle. Yazın limandaki mevsimlik **Sältan Mat & Bar**'da dumanı tüten kerevitinizi yiyebilir; gözden uzak bir marinadaki **Latitud 58°**'de de açık mutfakta antrikotunuzu ızgarada pişerken izleyebilirsiniz.

Kalın

DENİZİN ETKİSİNDE

Klasik bir mimariye sahip butik **Grebys Hotell**, aralara mavi ve kırmızı serpiştirilmiş yumuşak gri renkli ve havadar dokuz odaya sahip. Tatlı deniz manzaralarına bakan özel bir balkon istiyorsanız tercihiniz "prens odası" olsun. Misafirler spa resort'u **TanumStrand**'a yelken açabilir, teknelerini rıhtıma bırakıp 96 kabinden veya lacivert ve koyu ahşap renklerine bürünmüş 165 modern odadan birine yerleşebilir. Daha mütevazı –ve daha sosyal– bir konaklama için, hostel tarzında odalar ve ortak bir mutfak/yemek alanı sunan **Grebbestads Vandrarhem**'i tercih edebilirsiniz.

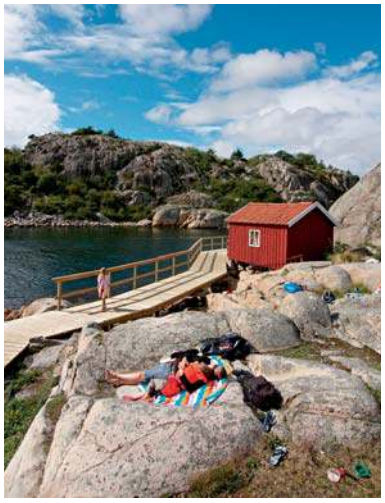

Sol üstten saat yönünde: Grebbestad'da yapılacaklar arasında denize girmek, yelkenliyle kıyılarda dolaşmak, istiridyeleri mideye indirmek ve yuvarlak kayaların üzerinde güneşlenmek de var.

Eğlenin

YOSUN PAŞA

Catxalot'un yosun avcıları Linnéa Sjögren ve Jonas Pettersson'a katılıp Grebbestad çevresinde kano ile gezerek *Saccharina latissima* türü esmer deniz yosunlarını ve denizmarullarını arayın. Karaya dönünce de taşınabilir bir ocakta tuttuklarınızı zeytinyağı ve tuzla nasıl pişirebileceğinizi öğrenin. **Skärgårdsidyllen**'den Ingela ve Marcus Holgersson ile paddleboard yapmak da civar suları keşfetmek için bir diğer seçenek. Kafayı istiridyeye takmış bu kasabada mutlaka bir kabuklu safarisine de katılın. **Everts Sjöbod**'dan Per Karlsson kabuklu toplama ve o kabukları açma yöntemlerini anlatıyor –hem de 1800'lerden kalma kayıkhanesinde.

Alışveriş Yapın

TOPRAKTAN ANTİKAYA

Seramik sanatçısı **Sanna Wijk**, kendi adını verdiği stüdyo ve dükkânında pastel ve monokrom renklerde mutfak eşyaları, tabak, saksı ve vazo tasarlıyor. Bira severler, İsveç'in en eski mikro–imalathanesi olan **Grebbestad Brygger**'in istiridye birasını, *lager*ini ve fermente edilmiş hafif bir içecek olan *must*unu deneyebilir. (Sekiz kişilik ve daha büyük gruplar için tur ayarlanabiliyor.) Antika severler de **Riccius Antik**'in yolunu tutup deniz malzemelerine, lambalara ve 17.–20. yüzyıl mobilyalarına doyabilir.

LEISA TYLER/ALAMY (KARŞI SAYFA). YADID LEVY/ANZENBERGER/REDUX (YÜZÜCÜLER). MICHAEL AMME/LAIF/REDUX (GÜNEŞLENENLER). YADID LEVY/ANZENBERGER/REDUX (YELKENLİ). CHRISTIAN ASLUND/GETTY IMAGES (İSTİRİDYELER). NG MAPS

NAT GEO İLE GİDİN
AİLE SEYAHATLERİ

***Kimono*lu kadınlar Asakusa'da (Tokyo) selfie çekiyor...**

JAMES WHITLOW DELANO

JAPONYA

Masalsı Maceralar

Japonya'da gerçeklik ile kurgu zaman zaman birbirine karışıyor gibi görünebiliyor. Burası mermi gibi giden hızlı trenlerin ve efsanevi samurayların ülkesi –yakın zamanda başlatılan **NATIONAL GEOGRAPHIC FAMILY JOURNEYS**'in sunduğu bir gezi ikisine de yer veriyor. 11 günlük macera, her yaştan gezginin kentin –sakin tapınaklardan coşkulu sokak modasına– renkli zıtlıklarını deneyimlediği ve sumo güreşi, *taiko* davulu ve yemek pişirme derslerine katıldığı Tokyo'da başlıyor. Nagano'da, Japon makaklarının, nam-ı diğer kar maymunlarının şaklabanlıkları çocuk yetişkin fark etmeksizin herkesi eğlendiriyor; ardından da bir *wasabi* çiftliği ziyaret edilip turşuların ve bu acı yeşil kökle çeşnilendirilmiş dondurmaların tadına bakılıyor. Sonrasında ise tapınakları ve bahçeleri keşfedip samurayların kılıç sanatı üzerine bir derse katılmak üzere Kyoto'ya doğru yola çıkılıyor. —*Catherine Torphy*

YERİNİZİ AYIRTIN *natgeojourneys.com/family*

ALASKA

Yabanıllaşın

En büyük, en yabanıl, en göz alıcı: Amerika'nın en kuzey eyaletini tarif ederken yapılacak en iyi şey, lafı dolandırmayıp en'lere başvurmak. Bu yeni gezi –**Kenai Fjords**'tdaki balinalardan ve buzullardan, **Denali Ulusal Parkı**'ndaki yüksek zirvelere– ABD'nin bu en büyük eyaletinin hayvanlarını, coğrafyasını ve yabanla iç içe yaşam kültürünü keşfediyor. Yol boyunca eğitici etkinliklere katılan çocukları ise ödül rozetleri bekliyor.

KOSTA RİKA

Orman Yaşamı

Kosta Rika'da yapılan yeni bir seyahat; zip-line, yürüyüş, sörf ve binicilik gibi aktiviteler aracılığıyla tropikal doğayla tam anlamda iç içe olma olanağı sunuyor. İnanılmaz bir biyoçeşitliliğe sahip bu yerde, yeni doğabilimciler National Geographic destekli **Monteverde Institute**'ta korumacılık hakkında bilgi ediniyor. Hava kararıktan sonra bulut ormanını keşfe çıkın ve ağaç örtüsünden deniz kıyısına, yaban hayatı gözleyin.

YOLDA
SİCİLYA

Kilometre: 275 • **Gün Sayısı:** 5 • **En Güzel Manzara:** Antik Roma Tiyatrosu, Taormina • **En lezzetli *gelato*:** Caffè Sicilia, Noto

Taormina'daki Isola Bella, anakaraya ince bir kıstakla bağlı, ufacık bir ada. Aynı zamanda bir doğa koruma alanı da olan Isola Bella ve çevresindeki sahiller, Taormina'da denizin tadını çıkarmak için popüler bir bölge.

"Sicilya'yı görmeksizin İtalya'yı görmek, İtalya'yı görmek değildir. Çünkü Sicilya her şeyin anahtarıdır," demiş 1786–1788 yılları arasında İtalya'yı gezen Alman edebiyatçı Goethe.

Aradan geçen neredeyse 250 yılda pek çok şey değişmiş olsa da bu sözler geçerliliğini hâlâ koruyor. Bu adada güneş başka türlü parlıyor, renkler daha bir canlı, yemekler daha bir lezzetli, gölgeler bir başka uzun.

Akdeniz'in tam ortasındaki konumuyla tarih boyunca Yunan, Roma, Bizans, Arap, Norman ve İspanyol hâkimiyetine tanık olan Sicilya'nın kültürü, tüm bu medeniyetlerden izler taşımaya devam ediyor. Sicilya'nın doğu kıyılarına odaklanan bir araba yolculuğu, adanın tarihinden, mimarisinden ve mutfağından en nadide örneklerin bazılarını da birer inci misali ipe dizip ziyaretçilerine sunuyor.

Adanın doğu kıyılarında size bir de gözcü eşlik edecek: Etna yanardağı. Etna, Sicilya'nın doğu kıyılarında gördüğünüz yaratıcı veya yıkıcı hemen her unsurda bir parmağı olduğunu hatırlatmak istercesine bir görünüp bir kaybolacak.

—Onur Uygun

1. TAORMINA

Güzeller Güzeli

Sicilya'nın doğu kıyılarındaki en güzel kasabalardan biri olan Taormina'nın uçsuz bucaksız Akdeniz manzaralarına bakış atmak için, söylentilere göre Sicilya'ya sürülmüş bir İngiliz asilzadesinden yadigâr muhteşem **Giardini della Villa Communale** bahçelerini ziyaret edin. Bu manzaraya doymak zor olduğu için kentin **Antik Yunan Tiyatrosu**'nun yolunu tutup tribünlerin en üst sırasına çıkabilirsiniz. Zarif tiyatronun arkasında uzanan Akdeniz ve arka planda yükselen Etna manzaraları, bu noktayı rotanın en güzel manzaralarından biri yapıyor. Bir süredir yukarılardan izlediğiniz denizle buluşmak için fünikülerle kentin deniz kıyısına inip **Isola Bella**'yı ziyaret edin. Kıyıya ince bir kıstakla bağlı olan ve yürüyerek ulaşılabilen bu ufacık ada ve çevresindeki kumsallar, Taormina sahilinin tadını en iyi çıkarabileceğiniz noktalar. Akşamüstü **Corso Umberto** caddesini turladıktan sonra –**Di Blasi** adlı geleneksel seramik dükkânını es geçmeyin– akşam yemeğiniz için **Ristorante Granduca**'nın deniz ürünlerini veya pizzalarını tercih edebilirsiniz.

2 & 3. ETNA

Ateşten ve Külden

"Her seferinde biri kafasını kaldırır... ve onu görürdü." İtalyan yazar Alessandro Baricco'nun başka kara parçaları için yazdığı bu cümle, Etna'nın Doğu Sicilya'daki varlığını da özetliyor pekâlâ. Avrupa'nın en yüksek yanardağı olmasının yanı sıra dünyanın da en aktif volkanlarından biri olan Etna'nın gücüne ve ihtişamına tanık olmak için pahalı turlar veya zirve yürüyüşleri şart değil. Dağın kuzey ve güney yamacında bulunan ve kendi aracınızla ulaşabileceğiniz iki nokta, Etna'nın şiddetli geçmişi ile yakın temas kurmanızı sağlıyor. Dağda yükselirken iklim –ve coğrafya– değişecek, sakın şaşırmayın. Kuzey yamacındaki **Piano Provenzano** (2), son şiddetli patlamalardan biri olan 2002 patlamasının izlerinin en rahat görülebildiği noktalardan biri. Etna'nın katılaşıp kararmış lavları üzerinde yürürken, bu lavların akışları sırasında yaktığı, ama yıkmadığı, ayakta ölmüş ağaçların beyaz "iskeletlerinin" şiirsel güzelliğine tanık olacaksınız. Etna'nın güney yamacındaki **Crateri Silvestri** (3), yani Silvestri Kraterleri ise 1892 yılındaki patlamanın oluşturduğu kraterleri yakından görme olanağı sunuyor. Kraterlerin tepeden baktığı volkanik arazi, Dünya'dan ziyade Mars'ı andırıyor. En son ne zaman bir yanardağ patlamasının gerçekleştiği bir kraterin sıfır noktasına inmiştiniz? Etna'ya doyduktan sonra tekrar yeryüzüne inebilir ve Catania'ya devam edebilirsiniz.

Sol üstten saat yönünde: Ragusa'nın tarihi merkezi; Etna'nın başka bir gezegeni andıran coğrafyası; adanın günlük yaşamı; Siracusa kordonunun köhne güzelliği.

NURGÜL YILMAZ (HARİTA VE İLLÜSTRASYONLAR); ÖNCEKİ SAYFA: FG TRADE/GETTY IMAGES

4. CATANIA

Adanın Gizemli Fili

Sicilya'nın ikinci büyük kenti olan Catania'yı ziyaretinize yüksek enerjili **Balık Pazarı**'ndan başlayın. Sonra çevredeki tezgâhlardan pek sevilen sokak lezzeti ***arancini***'yi tatmayı unutmayın. Bitişikteki Duomo Meydanı'nda nerden geldiği bilinmeyen, ama kentin sembolü olmuş fil heykeli **U Liotru**'ya selam çakıp kentin kendine has **Roma Tiyatrosu**'nu ziyaret edin –yüz yıllık eski apartmanlara bitişik konumuyla ilginç bir görüntüye sahip. Civar sokaklarda dolaşırken kent merkezindeki sıradan binaların zarafetini fark edeceksiniz. **Sicilya Baroğu** olarak bilinen bu tarz, Catania'da ayrıca dikkat çekici –çünkü kent mimarisine rengini Etna'nın lavlarından alan koyu renkli taşlar hâkim. Günün bir noktasına espresso ve ***cannoli*** molası sıkıştırmayı unutmayın.

5. SIRACUSA

Yunan İzleri

Siracusa, adanın antik Yunan kolonilerinin medar–ı iftiharı. Kimi kayıtlara göre antik dünyanın en büyük kenti olarak Atina'yı bile geride bırakan Siracusa'da Yunan etkisi hâlâ belirgin. Örneğin kentin ana kilisesi olan **Duomo**, İÖ 5. yy tarihli bir Athena Tapınağı'ndan dönüştürülmüş –ve tapınağın orijinal sütunlarını görmek halen mümkün. Artemis'in, hizmetçisi Aretusa'yı nehir tanrısı Alpheus'un ilgisinden gizlemek için bir pınara çevirdiği noktada kurulu olan **Aretusa Çeşmesi** de bir başka Yunan yadigârı. Kentin antik öykülerine doyduktan sonra, Sicilya'nın iki alametifarikasını, yani makarnayı ve deniz ürünlerini hakkıyla birleştiren **Sicilia in Tavola**'nın yolunu tutun –tatlıyı ise bir sonraki durağınız Noto'ya saklayın.

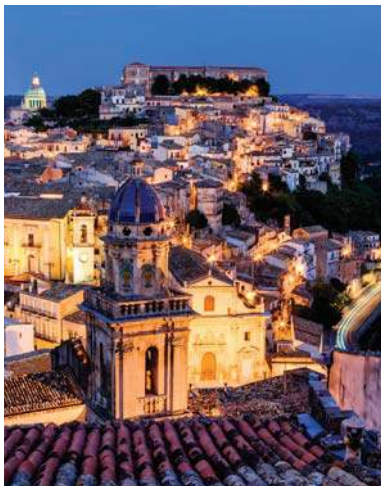

6. NOTO

Baroğun Doruğu

Sicilya'nın bir başka zarif kenti Noto, Taormina ve Siracusa'nın aksine denizin değil, bir vadinin kıyısında. Tıpkı Catania, Siracusa, Ragusa –ve bölgedeki diğer 70 kent gibi– büyük 1693 depreminde neredeyse yerle bir olan Noto, yeniden ayağa kalkarken barok tarzı benimsemiş. Bu bölgede ortaya çıkan barok öyle sık eleyip ince dokunmuş ki, Noto'nun yanı sıra Catania, Ragusa ve daha bir dizi kenti içeren **Val di Noto** bölgesi 2002'de "Barok sanatın Avrupa'daki doruk noktası" olarak UNESCO Dünya Mirası kabul edilmiş. Kentin barok incilerine doyduktan sonra 125 yıllık **Caffè Sicilia**'nın yolunu tutun ve belki de ömrünüzde yiyeceğiniz en lezzetli *gelato* ile tanışın (çilekliyi sakın ola es geçmeyin).

7. RAGUSA

Veda Busesi

Doğu Sicilya'nın nakışlı barok kentlerinin dağ temalısı olan Ragusa, artık tahmin edebileceğiniz üzere 1693 depreminden sonra sil baştan inşa edilmiş. Ragusa da, tıpkı Noto gibi, şu veya bu binanın değil, daracık sokakların ve onların kenarında sıralanan kum renkli işlemeli binaların bütününün muhteşem bir güzellik yarattığı bir kent. Siz de kentin aristokratlarının desteği ile ayağa kaldırılan tarihi merkez **Ragusa Ibla**'nın labirentvari sokaklarını, ihtişamlı kiliselerini ve *palazzo*larını keşfedin ve kaybolmaktan korkmayın. Öğle vakti çok sıcak gelirse yemyeşil **Giardino Ibleo** bahçesindeki gölgelere sığınabilirsiniz. Akdeniz'in en büyük adasıyla vedalaşmadan önce **Quattro Gatti**'de Sicilya'nın geleneksel lezzetleriyle son bir kez buluşmayı da unutmayın.

JEREMY WOODHOUSE/GETTY IMAGES (RAGUSA); TRABANTOS/GETTY IMAGES (ETNA); JANN HUIZENGA/GETTY IMAGES (ADAMLAR); ROMAN BABAKIN/GETTY IMAGES (KORDON)

BÜYÜK KAÇIŞ SLOVENYA

Nehre Selam

Julian Alpleri'nin kule gibi yükselen kireçtaşı dağ sıraları, onları bıçak gibi kesen vadileri, zümrüt renkli nehri –ve yalnızca 3000 kişilik kalıcı nüfusuyla– Kuzeybatı Slovenya'daki Trenta–Bovec–Zaga bölgesi Avrupalı maceracıları kendine çekmeyi biliyor. Yüzyıllar boyunca demir madencilerinin, çobanların ve dağcıların yolu bu bölgeye düşse de bölgenin yalıtılmışlığı nedeniyle çoğu buralarda kök salamadı. Şimdi yeni bir maceraperest akını buraya yeniden hayat veriyor ve bu işten sportif ruhlu gezginler kazançlı çıkıyor.

"Baharda tek bir hafta sonunda kayak, dağ bisikleti, rafting, uçurtma balıkçılığı ve paragliding'in tümünü yapabildiğiniz başka bir yer bilmiyorum. Hem de bu kadar güzel bir coğrafyada," diyor Soča Rider rafting şirketinin sahibi Petra Vasadi. Ziyaretçi sayısı yaz aylarında zirveyi görse de, 840 km²'lik Triglav Ulusal Parkı'nın içindeki ve çevresindeki rotalar arşınlayacak bol bol alan bırakıyor; ayrıca bölgedeki köyler ve dağ evleri de doğada geçen bir günden sonra rahatlamanızı sağlayacak, romanlardan fırlamış bir ambiyans sunuyor.

—John Briley

CİRİL JAZBEC (TÜMÜ); NG MAPS

İnsanlar, Büyük Soča Vadisi'nin zümrüt renkli sularında serinliyor (karşı sayfa). Seçenekler arasında köpeğinizle yapabileceğiniz dağ yürüyüşleri ve yüksek rakımlı geçitlerdeki bacak yakan bisiklet rotaları da yer alıyor.

SOČA NEHRİ'NDE RAFTİNG

Soča Nehri'nin nefes kesici rengi, kireçtaşı kayaçlarındaki mineral yataklarından geliyor ve ziyaretçileri küreklerini nehre daldırmadan dahi büyülemeyi biliyor. Lepena ve Trnovo kasabaları arasındaki yaklaşık 25 kilometrelik mesafede I. ila IV. derece rapidler rafting-çileri bekliyor. Suyun rengi, kaya "bahçeleri" ve ormanların sıralandığı koyaklar dünyanın dört bir yanından raftingçileri ve kanoculari kendine çekiyor. Bölgenin geçmişi karanlık izler taşısa da –I. Dünya Savaşı sırasında bu bölgede şiddetli savaşlar yaşanmıştı– bugün nereye baksanız huzur görüyorsunuz. İlkbahar erimeleri sırasında nehrin suyu yükseliyor; ama yaz ve sonbaharın ilk günlerinin sıcak havası suyun soğukluğunu telafi ediyor.

DAĞ YAMAÇLARINDA YÜRÜYÜŞ

At nalı biçimli bir vadinin içinde yer alan Trenta köyü, yüzlerce kilometrelik hiking yollarına açılan bir kapı görevi görüyor. Bu seçeneklerin arasında Alpe–Adria rotasının 19 km'lik Trenta–Kranjska Gora etabı da bulunuyor. (Bu rota ormanlarda kıvrılıyor, 1600 metrelik Vršič Geçidi'ne erişiyor ve 1917'de Rus savaş esirleri tarafından ölen yoldaşları için yapılan ahşap bir şapelden geçiyor.) Hızlı yükselmek isteyenler de Bovec'teki teleferiğe binebilir ve –35 dakikada 1,5 km yükseldikten sonra– Kanin kayak merkezinde inebilir. Slovenya'nın en yüksek rakımlı restoran ve rotaları burada yer alıyor: Büyük Kanin Dağı'nın 2587 metrelik zirvesini dolaşan rota da bunlardan biri.

VRŠIČ GEÇİDİ'NDE BİSİKLET

50 dönemeci, 1230 metrelik irtifa kazancı ve ağzı açık bırakan manzaralarıyla, Kranjska Gora'dan Trnovo'ya uzanan 68 km'lik Vršič Geçidi bisiklet rotası, ileri düzey bisikletçilerin favori rotalarından. Asfalttan ve arnavutkaldırımından oluşan yol, bu dağlarda yaptığı keşiflerle tanınan İtalyan tırmanışçı ve botanikçi Julius Kugy'ye adanmış bir anıttan, Julian Alpleri Botanik Bahçesi'nden ve bir I. Dünya Savaşı mezarlığından geçiyor. 40 km'lik daha kolay bir rota ise Tolmin'den başlayıp Most na Soči gölünü izleyerek bir dizi köyden, 15. yüzyıldaki Osmanlı akınları sırasında insanların saklandığına inanılan Babja Jama mağarasından ve Kanal adıyla anılan Ortaçağ kasabasından geçiyor.

Karia Yolu'nun Palamutbükü'nden başlayıp Datça Yarımadası'nın ucunu dolaşan bölümü, Belen–Kalamış arasında güzelliğini hissettirmeye başlıyor. Yürümek, en mikro ölçekli seyahat biçimi olarak, başka türlü ulaşılamayacak yerlere erişmeyi ve coğrafyanın tüm güzelliğinin hakkını vermeyi sağlıyor.

Karia Yolu'nun Datça rotasını yürüyen bir grup yürüyüşçü, doğayla bir olmaya her adımda biraz daha yaklaşıyor.

DAĞDAN, DENİZDEN, MAVİDEN, YEŞİLDEN

Datça Yarımadası'nın Ege Denizi kıyılarında yer alan Merdivenli Koyu, Karia Yolu üzerinde yer alan irili ufaklı birçok muhteşem koydan biri. Araba yolunun ulaşamadığı bu koya ancak tekneyle veya yürüyerek erişilebiliyor.

YAZI:
ONUR UYGUN

FOTOĞRAFLAR:
DİNÇER DİNÇ

Çiftliklerinden doğaya kaçan domuzların yavaş yavaş yabanıllaştığını okumuştum. Yabanda geçen birkaç hafta içinde değişmeye başlıyor, onları özlerine yaklaştıran değişimler yaşıyorlarmış. Meğerse aynı şey insan için de geçerliymiş; hem de iki–üç gün yetiyormuş...

Köy kahvesinin önündeki eğik Knidos tabelası, Karia Yolu'nu yürümeye Palamutbükü'nden başlayanları doğru yola çıkartıyor (üstte). Karşı sayfa: Yürüyüşçüler Murdala Koyu'na giriyor. Hem doğanın yeşillenip çiçeklendiği, hem de denizin ısınmaya başladığı ilkyaz günleri, rotayı yürümek için en uygun dönemlerden.

Karia Yolu'nun Datça Yarımadası'nın ucunu dolaşan kısmını yürümeye karar verdiğimizde, özellikle su kaynaklarının kıtlığı açısından zorlayıcı bir rota seçtiğimizi bilmiyorduk. Dördü insan, biri köpek beş kişilik ekibimizin az çok bir doğa yürüyüşü ve kamp deneyimi vardı, ancak hiçbirimiz daha önce yabanda art arda beş gün geçirmemiş, sırtında 15–20 kilogram yükle dağ tepe aşmamış, 60–70 kilometre yürümemişti.

Bilgi eksikliğimizin getirdiği iyimserliğimizle –yani daha çok bilinen adıyla cahil cesaretiyle– Palamutbükü'nden çıkıyoruz yola. Knidos'u gösteren kahverengi yol tabelasından sapıyor, denize sırtımızı vererek bademlerin ve zeytinliklerin arasından geçerek yükselmeye başlıyoruz. Birkaç gün boyunca göreceğimiz son yerleşim yeri olan Palamutbükü gözden yiterken yemyeşil ova ile masmavi deniz arasına sıkışmış, hâlinden memnun duruyor. Çevremizdeki tek tük yapılar biraz daha ilerleyince tümden ortadan kayboluyor; biz de kendimizi yavaştan yabanın kollarında hissetmeye başlıyoruz.

Üç saatlik inişli çıkışlı, ama kolay bir yürüyüşün ardından, ilk günkü hedefimiz olan Kalamış Koyu ile aramızdaki dağ sırtını aşarak ansızın Akdeniz'le burun buruna geliyoruz. Bir aksilik zinciri sonucu Palamutbükü'nden yola planladığımızdan çok daha geç çıkmak zorunda kalmıştık; ancak işte burada, yanlışlıkla doğru zamanda doğru yerdeyiz. Denizin dibinde, ama çok yukarılardayız; alçalmaya geçmiş olan güneş yanı başımızda yükselen tepeleri altın rengine boyuyor, yatay ışınları tüm bahar çiçek-

ONUR UYGUN (KAHVEHANE)

lerinin renklerini ısıtıyor. Hafif bir rüzgâr aşağıdaki kayalarda patlayan dalgaların sesini kulaklarımıza taşıyor. Teker teker ne kadar güzel bir şeye kalkıştığımızı fark ediyoruz. Çevremizdeki güzelliği sindirmeye çalışırken gruptaki muhabbet bir süreliğine kesiliyor. Aynı anda iki işi yapamıyoruz.

Batonlarımızı önümüzde tutarak, zemine çentik ata ata dik inişi iniyor ve deniz kıyısındaki kamp alanımıza varıyoruz. Yürüyüşçülere mütevazı bir hizmet veren iki amcanın köy evi burası. Çadırlarımız için bize bir alan gösteriyorlar. Bir dut ağacının altında, ters çevrilmiş bir–iki kanonun ve bir ağaçtan onların üzerine dökülen balıkçı ağlarının yanına çadırlarımızı kuruyoruz.

İKİNCİ GÜN ERKEN AĞARIYOR. Yunanistan'ın Tilos adasına nazır bir kahvaltıdan (yalnızca bu ilk sabaha taze çıkabilecek salatalık, peynir ve zeytinlerimizi tüketiyoruz) sonra yola çıkıyoruz. Bugünkü hedef Knidos; yolun ilk yarısını kıyıdan yürüdükten sonra içeri kıvrılacağız ve tepelerin üzerinden hedefe varacağız. Çok geçmeden çakıllı sahile iniyoruz. İmbatın sürüklediği dalgalar üst üste yığılmış kayalıkları adımlarımızın yanı başında dövüyor. Birden kumsalın tamamını kapatan kocaman yekpare bir kaya parçası çıkıyor karşımıza. Öncü birliklerimiz üzerine çıkıyor çıkmasına, ama burayı aşıp yolun diğer tarafına inersek, insanın beline gelen, dalga dalga patlayan kabarmış denizin içinde bulacağız kendimizi. Doğru yol mu bu? Kırmızı–beyaz işaretler doğru yolun bu olduğu konusunda ısrarcı. Ama yok; köpek, çantalar, dalgalar... Aklımıza yatmıyor bu iş.

Dosdoğru geri dönüp içeri doğru uzanan yeni bir güzergâh kestiriyoruz gözümüze. Neyse ki aynı engelden dönen kimi yürüyüşçüler, genel bir dayanışma kültürünün parçası olarak, izledikleri alternatif güzergâh –bazen de yeterince belirgin olmayan işaretler– diğer yürüyüşçüler tarafından da bulunsun diye üst üste taşlar diziyor. Biz de bu taşlardan, yani "babalardan" görünce rahatlıyor ve yürümeye devam ediyoruz. Önce bir toprak yola, sonra da asfalta ulaşıyoruz. Bir süre sonra ufukta Knidos beliriyor. Bu bölüm planladığımızdan daha tekdüze geçiyor. Neyse ki Knidos'a yaklaştıkça tek tük beliren antik yapılar git gide çoğalıyor ve en sonunda koca bir kente dönüşüyor; biz de bu yürüyüş yoluna neden Karia Yolu dendiğini hatırlıyoruz.

Karia, kabaca Didim ile Fethiye arasındaki bölgenin eski adı; Karia Yolu denen rotalar bütünü de bu bölgenin tamamına yayılan, genellikle eski rotaları temel alan, toplamda 850 kilometrelik beş büyük etaptan oluşuyor (Bozburun Yarımadası, Datça Yarımadası, Gökova Körfezi, İç Karia ve Muğla çevresi). Bölgenin tarihi İÖ 2000'lere dek uzansa da asıl Anadolu kıyılarının Grekleşmesi ile biçimlenmiş ve antik tarihinin hatırı sayılır bölümünü Yunan ve Lidya (ve Pers) etkisinde geçirmiş. Bölgede Miletus, Halicarnassus, Didyma, Cnidus (Knidos), Aphrodisias, Heracleia, Kaunos gibi, turist rehberlerinin yakından tanıdığı kentler bulunuyor.

İki körfez arasında usulca uzanan Knidos'a gün batmaya yaklaşırken giriyoruz. Knidos, Akdeniz ile Ege Denizi'nin sınırı kabul edilen noktada yer alıyor ve körfezlerinin biri Akdeniz, diğeri Ege sayılıyor. Peki bugün planlanandan fazla adım atan ayaklarımızı dinlendirmek için Akdeniz'e mi soksak, Ege'ye mi? Sevdiğim birçok denizin annesi olan Akdeniz'i tercih ediyorum ve dizlerime kadar tuzlu suya girmemle maki ve çalıların bacaklarımı ne kadar çok çizdiğini fark ediyorum. Bacaklarımın kanayacak kadar kesildiğini nasıl fark etmedim? Düşününce açlığa da, yorgunluğa da normalden çok daha iyi dayanıyorum. Daha doğrusu dayanmak doğru kelime bile değil, çünkü dayanmayı gerektirecek bir baskı dahi hissetmiyorum. Yabanıllaşan evcil domuzları anıyorum.

Knidos'ta restoran bulmuşken güzel bir yemek yiyoruz ve ardından karanlık çökerken çadır kurmamız için izin verilen alana çekiliyoruz. Ay yok denecek kadar küçük bir evresinde; gökyüzü yıldızları izlemeye uygun. Kente girerken dış bölgelerinde gözüme

Knidos, Karia Yolu'nun önemli antik kentlerinden biri olarak öne çıkıyor. İÖ 13. yüzyılda kurulan kent, İÖ 4. yüzyılda günümüzdeki yerine taşınmış.

İSMAİL BERKEL (ZEYTİN DALI)

bir *odeon*un tribünleri takılmıştı; gün sonunda boşaltılıp kapatılan ziyaret alanının dışında kaldığı için oraya gitmekte bir sakınca görmüyorum. Ekip yorgun, gelmek istemiyor. Olsun. Fenerimle karanlıkta yolunu buluyorum, tribünlerdeki yerimi alıyorum. Bu gece *odeon*un sahnesinde yıldızlar var. Işığı kapatıyorum, gözlerim karanlığa alışıyor ve uzay denen şey gözlerimin önünde belirmeye başlıyor. Evet, biliyorum, şehirden en iyi ihtimalle yıldızların kırıntıları gözüküyor, kırsalın gökyüzü kentlerin gökyüzüne hiç benzemiyor, asıl yıldızlar geçidi medeniyetten uzakta oluyor, bunları biliyorum. Yine de bu görüntüyü her gördüğümde etkileyiciliğini baştan idrak etmem gerekiyor. Bana aklımı kaçırtacak sonsuzluğa bakıyorum. Binlerce yıl önce, tarihöncesi atalarımızı göğe baktıran –ve sonunda bilim denen kurumun doğmasına yol açan– o ilkel dürtü her neyse halen içimizde mevcut. Telefonumdan yıldız gözlem uygulamasını açıyorum (bakın, tarihöncesi atalarımız, iş nerelere geldi). Şurada Büyük Ayı var, şurada Başak. Bir buçuk saat sonra doğudan Samanyolu doğacak. Keşke bekleyebilsem, ama çok yorgunum (ayrıca yabandomuzu kelimesi karanlıkta korkutucu oluyor). Bir buçuk saat beklememe olanak yok. Ben de çadıra dönüyorum ve güne bir ilkle son veriyorum: Daha önce bir antik kentte uyumamıştım.

VE DAHA ÖNCE BİR ANTİK KENTTE UYANMAMIŞTIM. Aslında günümüzün teknik sınırlarına göre antik kentin içinde değiliz, ama görüş alanımızda antik tiyatro, sütunlar ve ev kalıntıları var. Aynı restorandan tam randıman almak için orada kahvaltı da ediyoruz ve sonrasında ekibimizin bir üyesiyle –ve köpeğiyle– vedalaşıyoruz. Onlar için yürüyüş burada bitiyor. Biz geri kalanlar

Antik denizlerin önemli ticaret ve ikmal noktalarından Knidos'un iki limanından biri olan Ege Limanı –diğer adıyla Askeri Liman– tapınak kalıntılarına ve Liman Caddesi'ne doğru sokuluyor. Bir zamanlar *trireme* olarak bilinen üç sıra kürekli teknelerin demirlediği liman, günümüzde küçük balıkçı teknelerini ağırlıyor (solda). Yürüyüşten ayrıntılar: Yabanda kamp yapmanın en büyük avantajlarından biri, çadırınızın penceresini istediğiniz manzaraya çevirebilmek –Mersincik Koyu'ndaki bu kuytu gibi (sağda, üstte). Yürüyüşte olabildiğince az ve verimli yük taşıma gerekliliği, karın doyurmak için –makarna yapmak için tuzlu deniz suyundan yararlanmak gibi– farklı yöntemlere başvurmayı gerekli kılıyor (sağda). Rotanın nispeten düz kısımları, köpekle yürümeye uygun sayılabilir. Ancak köpeğinizi bu yürüyüşe dahil etmeden önce iki kez düşünün: Zemin ve tırmanışlar onları da zorlayıp yorabilir (sağda, altta).

ONUR UYGUN (ÇADIR, MAKARNA)

içinse daha zorlu kısmı başlıyor. Sularımızı yükleniyor, giriş ücretini verip Knidos'a giriyor, antik kentin caddelerinden geçen Karia Yolu'nu izleyerek Knidos'un sırtını yasladığı tepeye çıkıyoruz. Sabahın erken saatlerinde bomboş olan kent önümüzde uzanıyor: Liman Caddesi'ne, tapınak kalıntılarına, iki körfezindeki iki limana ve tüm bunlara bekçilik eden deniz fenerine son bir kez bakıp tepeyi aşıyoruz. Kafamızı diğer yöne çevirmemizle birlikte lacivert ve turkuvaz alacalı bir koy seriliyor ayaklarımızın altına.

Yolun bundan sonraki örüntüsü kabaca bu oluyor: Yeşil bir vadi, sonra bir tırmanış, tırmanışın bittiği yerde de aşağıda uzanıp giden ve bizi bekleyen yeni koylar. Biz de bu koyun ardından yemyeşil ve derin bir vadinin içinden yürümeye başlıyoruz. Yol bizi bir ağaçlıktan, dümdüz bir ovadan –ve kubbeli eski bir sarnıcın önünden– geçirerek günün ilk kumsalına getiriyor. Sahilde güneşlenen keçilerin önünden geçip ilerliyoruz. Denizin rengi o kadar güzel ki girmeden yanında yürümek acı veriyor. Bir sonraki koyda yüzme/öğle yemeği (hazır lavaş ve ton balığı) molası veriyoruz.

Üçüncü günden sonra zahmetler birikiyor ama direnç de artıyor. Yüzünüze yapışan örümcek ağlarını dert etmemeye başlıyorsunuz örneğin. Oraya oturulur mu, buraya uzanılır mı, arıydı böcekti şuydu buydu gibi endişeler zaten artık hak getire. Zaten önceki gün de yere dökülen yiyeceklerimi yerken bulmuştum. (Tekrar selam, yabanıl domuzlar.) Denize paralel manzaralı sırtlardan ilerleyerek üçüncü günün hedefi olan Bükceğiz'e varıyoruz ve güneş alçalırken bu gecelik bize ait olan bu koyda çadırlarımızı kuruyoruz. Ormana uzak kumsalda, kumun içinde dikkatli bir ateş yakıp deniz suyunu kaynatarak makarnamızı yapıyor, ton balığı ve yoldan topladığımız kekik–adaçayı karışımıyla yiyoruz. Arkamızda orman ve dağlar, karşımızda batan güneş, deniz ve Kos adası, karnımız tok, sırtımız pek, doğayla baş başayız. Arada bir bir yerlerde dev bir dalga kayaları dövüyor, oturduğumuz yerden yoğun titreşimini hissediyoruz –göğüs kafesimde tok bir güm sesi oluşuyor ve ben bu dalga seslerini kulaklarımla değil, bedenimle duyuyorum. Yine bir eksiksiz mutluluk hâli gelip buluyor bizi. Bir çılgınlık yapıp sınırlı şarjlarımıza aldırış etmeden bir şarkı dinleme hakkı tanıyoruz kendimize: *Güneş yerinde, her şey yolunda*.

DÖRDÜNCÜ SABAHIN KONUSU SUSUZLUK OLUYOR. Knidos'tan aldığımız sular çoktan azalmaya başladı; yoldaki musluklara ve kaynaklara güvenmiştik ama ilk karşılaştığımızdan tortulu bir su akıyor. Bugünkü rota da aksi gibi bol tırmanışlı. Suyu pas geçip devam ediyoruz. Yol yine yemyeşil bir vadiye dalıp yükselmeye başlıyor. Coğrafya çok güzel, ama su baskısını ve susuz kalma olasılığını, çantamızdan daha ağır bir yük olarak kafamızda taşıdığımız için dikkatimizi çok veremiyoruz. Yine bir sırttan sonra Murdala Koyu'na iniyoruz. Buradaki tek tük eski evlerden birinin avlusundaki musluktan şişelerimizi dolduruyoruz. Bu seferki su fena değil gibi. Öğle sıcağı bastırınca biricik suyumuzdan çok uzaklaşmadan öğle molamızı veriyoruz. Henüz

Sağdan, saat yönünde: Merdivenli Koyu'na inen rota, koya ismini veren ve dağa oyularak yapılmış olan antik merdivenden geçiyor. Bu merdivene erişmek için de derme çatma bir tahta merdiveni tırmanmak gerekiyor. Datça Yarımadası gezginlerin çok sevdiği bir bölge olsa da turizm henüz geleneksel yaşamı boğmamış. Kumsallarda gezinen inek veya keçi sürüleri, bu durumun birer hatırlatıcısı. Rota üzerindeki koylar o denli yalıtılmış olabiliyor ki, bir tekne kıyıya vurduğu zaman uzun süre öylece kalabiliyor.

ONUR UYGUN (KEÇİLER)

mayıs başı olmasına rağmen sıcak öğle saatlerinde yürüyüşe ara vermek –ve çantaya daha fazla su atmak– gerekiyor(muş). Rotamızda tek tük evler dışında yapılaşma gördüğümüz tek koy Murdala oluyor. Burada bir site inşa ediliyor, hatta bitmek üzere. Son peyzaj düzenlemeleri yapılıyor, çocuk oyun alanları kuruluyor. Kırmızı–beyaz işaretler bu sitenin içinden geçerek bizi yeniden dağlara vuruyor.

Bu son tırmanış tüm yürüyüşte en çok zorlandığım an oluyor. Rakım çok kısa sürede yükseliyor, hava hâlâ sıcak, çantalar sudan dolayı ağır (ki susuzluktan dolayı hafif olmasından çok daha iyi bir durum), patika kayalık. 5–10 dakikada bir duraklayıp soluklanmamız gerekiyor. Batonlar tırmanışta da çok işe yarıyor, ama çok yoruluyorum. Aşağıya bakıyorum. Deniz mavi, çevresi yeşil; bir tek şu site bozuyor işi. Asfalt bir yol içine kadar sokuluyor. Tırmandığımız yolu geri inip, bir şekilde bir araç bulup geri dönme fikri aklımı çeliyor. Neyse ki 10 dakika nefeslenmek her şeye iyi geliyor, yolculuk boyunca yanımızda taşıdığımız kuru hurma, kuru kayısı ve kuruyemişler de yine imdada koşuyor.

Azıcık daha tırmanınca tepeyi devirmemize çok az kaldığı ortaya çıkıyor. Sırtı aşınca diğer taraftaki masmavi Mersincik Koyu dünyama güneş gibi doğuyor. Yorgunluktan mıdır nedir, cenneti görmüş gibi oluyorum. Mavinin bittiği yerde yeşil başlıyor, arada hiçbir şey yok. Üstelik koya inerken şırıl şırıl akan tertemiz bir kaynak da buluyoruz. Şans bu zor günümüzde bizim yanımızda. Az önce öpüp başımıza koyduğumuz suları şimdi tereddüt etmeden yere döküp sularımızı yeniliyoruz ve son kamp gecemizde çadırımızı koyun da kuytu bir girintisine kuruyoruz.

Sahile inmemizle tüm yürüyüş boyunca tanık olduğumuz bir olguyla yeniden karşılaşıyoruz: Plastik. Tepeden bakınca mükemmel görünen her koya indiğimizde kümelenmiş plastik yığınlarıyla karşılaşıyoruz. Hem de istisnasız. Düşünmeden edemiyorum: Gelecek buna mı benzeyecek? Bunlar nasıl temizlenecek? "Bakir koy" kalıbının gelecekte olumsuz bir tınısı mı olacak?

Yine de deniz çok güzel. Güneş batmadan denize giriyor, sonrasında çadırları kurup (ve manzaraya çevirip) son akşam yemeğine hazırlanıyoruz. Kararan denize karşı otururken bu yürüyüşü yapmanın yarattığı tatmin hissi, en zorlandığım günün akşamında katmerleniyor. Peki ben bu yaban ellerde zorlandıkça neden tatmin oluyorum? Nasıl bir ihtiyacım gideriliyor ki? Kentte çok nadiren test edilen içgüdülerimin sorunsuz çalıştığını mı öğrendim? Olur da medeniyet namına hiçbir şey bırakmayan bir felaket yaşanırsa daha mı uzun hayatta kalacağım? Bir şeyleri başardığımı hissediyorum, oysa neyi başardığımı bilmiyorum. Ama fark etmez, çadırıma mutlu giriyorum.

ERTESİ SABAH ERKEN UYANIP yiyeceğimizin azalmasıyla hafifleyen çantalarımızı sırtlanıp yola koyuluyoruz. Bugünün rotası biraz uzun, ama sürprizleri seviyor. Uzun süre ormanda gittikten sonra bir dönemeç veya açıklığın ardından muhteşem bir koy çıkarıyor karşımıza. İşte böyle bir anda, tek bir sağa dönüşle,

Bulutlu bir gün batımının renkleri, Datça üzerinde uhrevi bir hava oluşturmuş. Adını verdiği yarımadanın ucunda yer alan Datça, Karia Yolu'nun bu bölümünün giriş –ve çıkış– kapısı niteliğinde.

tüm yolculuğun en güzel manzarası olan Merdivenli Koyu'yla hiç beklemezken burun buruna geliyoruz. Dengemiz bozuluyor. Yorgun olmamamıza rağmen manzarayı izleme molası veriyoruz.

Koyun sularına, sularını kucaklayan yamaçlarına ve onları kaplayan ağaçlara tepeden bakarken Orhan Veli'nin o kısacık şiirini hatırlıyorum: "Deli eder insanı bu dünya / Bu gece, bu yıldızlar, bu koku / Bu tepeden tırnağa çiçek açmış ağaç." Aslında sırf bu manzaranın değil, son dört gün yabanda maruz kaldığım muhteşem güzelliğin özeti oluyor bu dizeler. Sonra birden anlıyorum. Ben bu doğanın misafiri, hatta doğanın bir parçası değil, bizzat doğayım. Evet şehirler kuruyoruz, metal kutulara girip uzaya gidiyoruz, ama çok değil bundan 10–15 bin yıl önce hepimiz yabanda yaşıyorduk. Şunun şurasında 10 bin yıl evrim için ne ki? Biyolojimiz, içgüdülerimiz veya genetik koşullanmalarımız ne kadar değişmiş olabilir? O yüzden yabanda geçirdiğim iki–üç günden sonra ben de yabanıllaşıyorum belki; bacaklarım kesilse de acımıyor, karnım acıkınca idare edebiliyorum; o yüzden içgüdüsel olarak gökteki yıldızlara bakıyor, dalgaları içimde hissedince mutlu oluyorum. O yüzden bir Anadolulu kendi dağlarına, bir Şilili Andlar'a, bir Japon Fuji'ye şarkılar türküler yazıyor(dur herhâlde); ve o yüzden benim bu manzaraya bakınca neredeyse gözlerim doluyor. Tarih boyunca farklı insanların farklı kelimelerle, Aşk, Kozmos, Sevgi, Tanrı, Evren olarak tanımladığı şey aslında aynı şey ve dönüp dolaşıp tek bir fikre çıkıyor: Karşımızda o kadar muhteşem bir şey var ve onun karşısında o kadar küçüğüz ki...

Yeniden dünyaya dönüp yürüyüşümüze devam ediyoruz. En güzel manzara en sona kalmış olacak ki Merdivenli Koyu'ndan sonra toplam ancak iki–üç fotoğraf çektiğimi fark ediyorum. Yine de yola haksızlık etmek istemem, ormanın içinden geçen

Hava kararırken mütevazı kampın çadırları aydınlanıyor. Karia Yolu'nun bu bölümü tepeleri aşıyor olsa da, günleri deniz kenarlarında sonlandırmak için oldukça elverişli.

yol irili ufaklı, mavi ile yeşilin her tonundaki koylarıyla müthiş manzaralar sundu gün boyu. Hepsini zihnimin bir köşesine dolduruyorum. Hafif iniş çıkışlarla orman yolunda tahminimizden hızlı ilerliyor ve akşamüstü Yelimli'de yolla buluşunca araçla Datça'ya dönüyoruz.

Çok değil, hemen ertesi gün yine 15 milyonluk bir kentin ortasındayım; dört gündür hiç görmediğim yüksek yüksek binalar yine her yerde, hiç ayrılmamış gibiyiz. Kentin ortasında kendime bir bakıyorum; bacaklarım hâlâ yara bere içinde, kollarım hâlâ çizik kesik, ama içgüdülerim yerli yerinde, kozmostaki yerim sağlam –ve derim biraz daha kalın.

National Geographic Traveler Türkiye *yazı işleri müdürü olan* **ONUR UYGUN** *(@OnurUygun) dergi için en son İstanbul hakkında bir yazı kaleme almıştı.*

HARİTA: HÜSEYİN TAKMAZ

KARİA YOLU: PALAMUTBÜKÜ–YELİMLİ

Palamutbükü–Yelimli arası (yaklaşık 65 km) Karia Yolu'nun Datça Yarımadası bölümünün ufak bir kısmını oluşturuyor. Karia Yolu'nun beş rotasının her birinde dilediğiniz noktadan rotaya dahil olup dilediğiniz noktada yürüyüşü bırakmak –ve rotaları her iki yönde de yürümek– mümkün.

BİLMEKTE YARAR VAR

Doğru yürüyüş/tırmanış ayakkabıları ve yürüyüş batonları olmadan böyle bir rotayı yapmayı aklınızdan dahi geçirmeyin. Yabanda kamp yapacaksanız yiyeceğinizin eksik veya fazla olmamasına özen gösterin ve ormanların biraz yakınında bile asla ateş yakmayın.

Su kaynaklarını da yolculuk öncesinde iyi hesaplamak gerekiyor. *kariayolu.com*'daki ayrıntılı haritalar rota üzerindeki camping'ler veya su kaynakları hakkında bir fikir veriyor; ancak mevsime göre işletmeler kapalı, kaynaklar da kurumuş veya içme suyu özelliğini kaybetmiş olabiliyor. Su dezenfekte edici yöntemleri de düşünmekte yarar var. Ayrıca yanınızda bir de ilkyardım çantası bulundurun, ne olur, ne olmaz.

Karşılaşma olasılığınızın en yüksek olduğu büyük hayvan yabandomuzu, onlar da insanla karşılaşmaktan kaçınıyor. Yürürken arada yüksek sesle bağırırsanız ve toprağa sert adımlarla basarsanız yabandomuzu veya yılan gibi canlılarla karşılaşma olasılığınız sıfıra yakın oluyor. Domuzlar geceleri yiyeceğinizin kokusuna da gelebilir, bu nedenle yiyeceğinizi çadırın içine almakta veya yüksek bir dala asmakta yarar var.

İŞARETLER

Rotayı takip etmeyi sağlayan kırmızı–beyaz işaretler genelde gayet belirgin olsalar da bazen silinmiş ya da çalıların veya uzamış otların ardında gizlenmiş olabiliyorlar. Rota üzerindeki diğer yürüyüşçüler tarafından yolu göstermesi amacıyla üst üste dizilmiş taşlara, yani "babalara" güvenebilirsiniz. Uzun süre işaret görmediğiniz kuşkulu durumlarda bir önceki işarete geri dönüp diğer sapakları tekrar gözden geçirmeniz gerekebiliyor. Kırmızı boyayla X işareti çizilmiş patika girişleri, girilmemesi gereken yolları gösteriyor.

NE ZAMAN GİTMELİ?

Uzun soluklu doğa yürüyüşleri için en uygun zamanlar sıcaklıkların çok yüksek, gündüzlerin de kısa olmadığı ilkbahar ve sonbahar ayları. Yaz aylarında yürümek de olanaksız değil; ancak güne çok erken başlayıp sıcaklıkların zirve yaptığı öğle saatlerini dinlenerek geçirmek gerekiyor. Kış aylarında ise geceleri düşük sıcaklıklar ve yağmur çamur zorlayıcı olabiliyor.

Ormanlar, koylar, dağlar ve çayırların yanı sıra antik caddelerden de geçen Datça Yarımadası rotası, büyük bir coğrafya ve manzara çeşitliliği sunuyor. "Yürüyüşün yorgunluğu azalıp çizikler kapanmaya başlayınca insan kendini yeni planlar yaparken buluyor," diyor yazar.

Güzel Yol

Yeni Zelanda'da yapılan destansı araba yolculuğu, harikalarla bezeli sıcakkanlı ülkeyi gözler önüne seriyor.

Yazı: **CARRIE MILLER**

Her an önüme bir *T.rex* çıkmasını bekliyordum.

Yeni Zelanda'daki Güney Adası'nın sarp batı kıyısı tarihöncesini andıran bir görüntü çizebiliyordu çünkü. İki yanında üzerlerinden karman çorman yosun yığınları sarkan ağaçların sıralandığı dar bir patikada yarı yürüyerek, yarı kayarak Merv'ü arıyordum.

Arayışıma, yıl boyu daimi nüfusu bir avuç insanı geçmeyen ve yaklaşık 30 eve sahip sessiz balıkçı köyü Jackson Bay'de başlamıştım. Arabamdan inerken, güneşli verandasında kahve içmekte olan kısa sarı saçlı, ince bir kadın bana seslendi –bana tek bir bakış atıp kaybolup kaybolmadığımı sordu.

"Merv'ü arıyorum?" dedim. Bu bir soruydu aslında.

"Nehrin yukarısında balık tutuyor," diye yanıtladı beni. "Ben eşiyim. Onu nerede bulacağını tarif edeyim."

Kendimi Merv'ün balık tuttuğu platformun peşinde, çamurlu bir patikada çalıların arasına gire çıka ilerlerken böyle buldum işte. Bu platformlar, okyanusu besleyen –bu yüzden de sevilen bir balık olan yavru *Galaxiidae*'leri ağla yakalamak için mükemmel noktalar olan– kıyıdan başlayıp nehirlere iskele gibi uzanan derme çatma platformlar.

Güney Adası'ndaki Bluff'ta yer alan Lands End otelinden Kuzey Adası'nın ucundaki Reinga Burnu'na uzanan destansı bir yolculuğa çıkmıştım. Burada 15 yıl yaşadıktan sonra bile, Yeni Zelanda'da dura kalka yapılan bir araba yolculuğunun üstüne bir seyahat deneyimi tanımıyorum. Bu topraklara tanımlaması zor bir his hâkim: Hoş karşılandığınızı, size göz kulak olunduğunu hissediyorsunuz. Bir sıcaklık var havada. Māori dilinde buna *manaakitanga* deniyor. Kabaca tercüme edersek: Misafirperverlik.

Birbirine göz kulak olmaya dayanan bu kültür, Mart 2019'da Christchurch'teki iki camiye yapılan terör saldırısının ardından tüm dünya tarafından yakından gözlemlendi. Yeni Zelandalıların bu trajediye verdiği tepki ("Biz bu değiliz," diyen ulusal bir çağrının çevresinde toplanmaları ve verilen birlik beraberlik mesajları) *manaakitanga*nın nasıl işlediğine bir örnekti.

Yeni Zelanda manzaraları, sol üstten saat yönünde: Wanaka Gölü'nde süzülerek geçen bir günün ardından eve yürümek; Piha Plajı'nda dalga peşine düşmeye hazırlanan bir sörfçü; Wanaka Gölü'nün ünlü ve yalnız söğüt ağacı; Wakatipu Gölü yakınlarında toplanan bir koyun sürüsü. Önceki sayfalar: Güney Adası'ndaki Otago bölgesinde, güneş ışığı Remarkables Dağları'nın üzerine dökülüyor.

MARK CLINTON (DENİZ YATAĞI), JOSH GRIGGS (SÖRFÇÜ, KOYUNLAR), JOHAN LOLOS (AĞAÇ); ÖNCEKİ SAYFALAR: STEPHEN KING

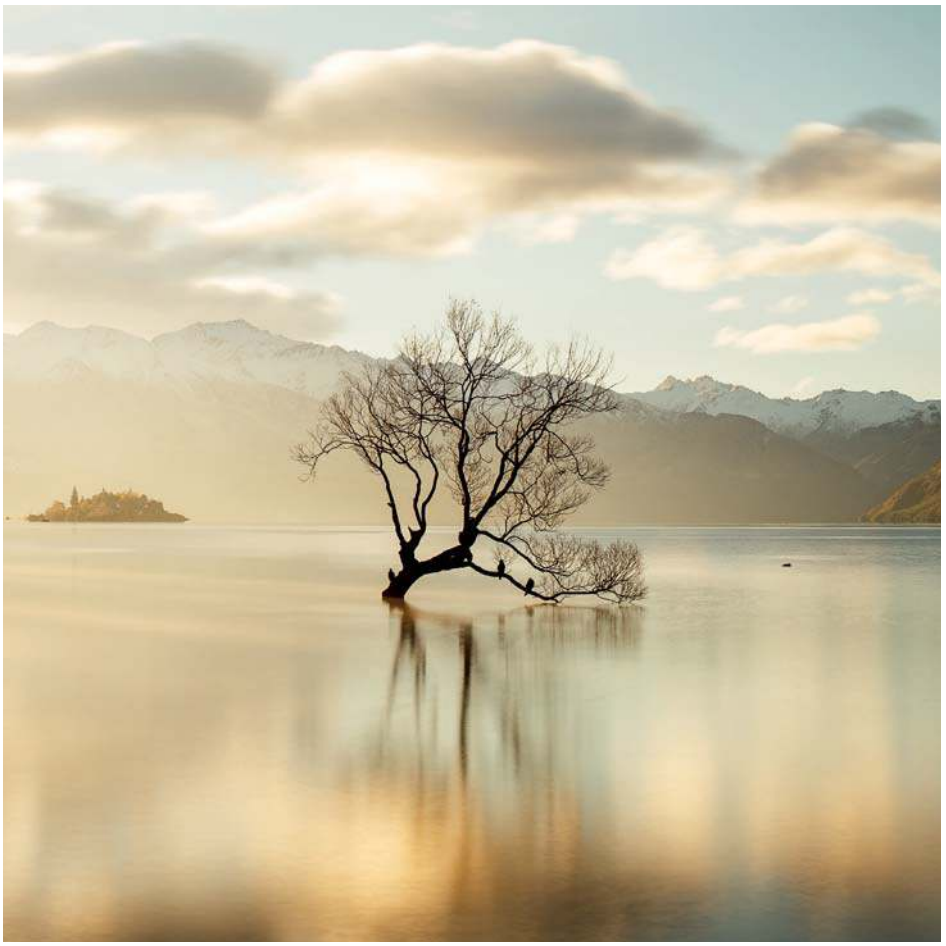

Māorilerin deniz tanrısı Tangaroa, bu *pouwhenua*'da (oyularak yapılan sembolik ahşap heykel) delici bakışlara sahip bir figür olarak resmedilmiş.

Yolculuğuma *manaakitanga* esin verdi, rotamı bir noktadan diğerine geçerken yolda tanıştığım insanlar ve onların önerileri, cömertlikleri ve içtenlikleri belirledi. Burada yıllarca yaşamış biri olarak iyi bildiğim bir şeydi bu. Bu ülkede yaşadığım en güzel anlardan bazıları kazara gelişmişti. Yanlış bir yola saparak ücra bir mezra keşfetmiş, sonrasında da çat diye bir doğum günü partisine davet edilmiştim.

Merv'ü arayışım tam üç gün ve 460 kilometre önce, Bluff'taki bir doğum günü buluşmasında başlamıştı. Lands End'in salonunda, okyanusa bakan cam kaplı cephesinin yanı başında oturuyordum.

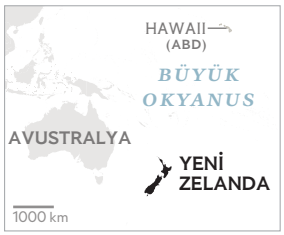

Otelin ve doğum gününün sahibi Lynda Jackson ile otele giriş yaparken tanışmıştım; şimdiyse o, kocası Ross ve Christchurch'ten gelmiş bir misafir olan Gaye Bertacco ile bira içiyordum. Barın, dünyanın sonundaki bir bara yakışacak biçimde hem tatlı, hem de yalnız bir havası vardı. "Kocam Mark'ı almaya geldim," dedi Gaye. "Balıkçılık yapıyor ve bir haftadır denizde. Yorgun ve ta Christchurch'e kadar araba kullanması fikri beni kaygılandırıyor."

Mark Muir tam o sırada, sanki planlanmış gibi kapıdan içeri girdi. "İyiyim," dedi ve ortamdaki hava değişti.

Birkaç B.man marka biranın ardından Gaye ve Mark beni hemen yandaki, Oyster Cove isimli restoranda akşam yemeğine davet etti. Bölgede yakalanmış dikenli kaya ıstakozları ve bir Kiwi lezzeti ve geleneksel bir Māori yemeği olan yelkovankuşlarını mideye indirirken, Mark'ın denize dair öyküleri eşliğinde, kırmızı ve yeşil ışıkları karanlıkta yanıp sönen balıkçı teknelerinin dönüşünü izledik.

"Greymouth'ta balık tutarak büyüdüm. Batı kıyısında gerçekten ilginç bazı karakterler var," dedi Mark. "Eğer yolun o taraflara düşerse Jackson Bay'de Merv Velenski'yi bulmalısın. Merv aralarından en ilginci. Benim ömrüm kadar bir süredir balık tutuyor. Sırtındaki gömleği ihtiyacı olan herhangi birine verir ve insanlar da kendi gömleklerini ona vermek ister. Benim yolladığımı söylersen seni iyi ağırlar."

JACKSON BAY'İN Kretase Devri'ne ait gibi duran bir bölümünde yaptığım yürüyüşten çamur içinde ve yanımda Merv olmadan döndüm. Güzelliği dışında çok bir esprisi yoktu buranın. Kayın ve *rimu* ağaçlarının gölgesindeki yol birkaç ev, mavi çatılı parlak turuncu renge boyanmış bir kafe (Cray Pot) ve turkuvaz denize uzanan uzun, yıpranmış bir rıhtımdan oluşan bir yerleşimde sona eriyordu. Haast'ın güneyindeki işlek yoldan 51 kilometre uzakta bulunan ve bu ülkedeki birçok yer gibi ziyaretçilerin –ve hatta– yerlilerin nadiren gördüğü bu yer, el değmemiş bir cennetti.

Bol güneşli verandaya dönmüş, Merv'ün eşi Liz Velenski'ye onu nasıl bulamadığımı anlatırken Merv pikapıyla yanaştı. "Moruk geldi işte," dedi Liz. "Ben çay koyayım."

Tuğlaları un ufak edebilecek gibi el sıkışan Merv beni karşılarken kibar ama mesafeliydi. Beni Mark Muir'in yolladığını söyledim.

"Kardeşim uzun süre Mark için çalıştı," dedi Merv. "Mark'ın sağlam yapılı bir teknesi var."

Bir saat boyunca muhabbet ettik. Merv, her şeyden biraz yapmış o büyüleyici insanlardandı: Asker olarak Malezya, Borneo ve Tayland'da görev yapmış, geyik boynuzlarındaki kadife örtüsünü toplamış, bıçkıevinde çalışmış ve hayatı boyunca balık tutmuştu. Şimdilerdeyse taş oymacılığı yapıyordu.

"40 yılı aşkındır Jackson Bay'deyiz," diye özetledi Merv. "Geldiğimizde burada hiçbir şey yoktu ve olmak isteyeceğim başka bir yer de yok. Ama insanlar burayı gözden kaçırıyor. Yan yollara girip bir bakman gerek. İşçilerle oralarda karşılaşıyorsun. Git ve onlarla konuş; herhangi bir turist kasabasında öğreneceğinin on katını öğrenirsin. Gerçek Yeni Zelanda'yı oralarda görüyorsun."

Arkamdan dost canlısı bir şekilde el sallayan Merv ve Liz beni iki armağanla uğurladı: Merv'ün Hokitika'da yaşayan eski bir askerlik arkadaşının telefon numarası ve öğle yemeği için *Otago Daily Times*'ın bir sayfasına sarılmış bir kerevit.

JACKSON BAY'İN 1180 KİLOMETRE kuzeyinde, bu kez Kuzey Adası'nın batı kıyısının hemen iç kesimindeki Whangamomona Hotel'deydim. Stratford ile Taumarunui arasında uzanan ve adı "Unutulmuş Dünya Otoyolu" anlamına gelen Forgotten World Highway (State Highway 43) üzerinde yer alan bu yer için, Yeni Zelanda kırsalındaki en ücra otel denebilir belki de. 30 yıl önce bağımsızlığını ilan eden Whangamomona, Yeni Zelanda'daki tek cumhuriyet.

Forgotten World Highway ise duyduğunuz ama unuttuğunuz o yerlerden. Kuzeye ilerlerken Wellington'da yaşayan bir arkadaşım hatırlattı bana burayı; ben de kendimi orada ödünç bir bardaktan bira içerken buldum.

"Arabayla bir saatlik bir mesafede bulunan tek bar burada olduğu için bölge halkı burada toplanıyor," diye açıkladı Vicki Pratt. Vicki, kocası Richard ile beraber Whangamomona Hotel'in sahibiydi. Duvarlarda asılı bira bardaklarının, ya da Yeni Zelanda'daki adlarını kullanmak gerekirse *handle*'ların (İngilizcede kulp anlamına geliyor) her birinde üzerinde numara bulunan sarı etiketler vardı. Ben 13 numaradan içiyordum.

"O Pete'in bardağı. Yolun aşağısındaki yün deposunda yaşıyor," dedi Vicki. "Dert edeceğini sanmam."

Forgotten World Highway'in telefon sahibi olmayan bir yerlisine ulaşmak isteyenler, oteli arayıp Vicki veya Richard'a mesaj bırakıyor. Onlar da o kişinin bira bardağına not bırakıyor.

"Bardak postası. İyi işliyor," diye ekledi Vicki gülerek.

Biz sohbet ederken yavru bir domuz barın içine daldı ve orman yeşili halı üzerinde oradan oraya sıçrayıp masa görevi de gören büyük fıçıların etrafında koşuşturmaya başladı. Ardından daha çekingen hareket eden, Roast ("rosto") adında bir kuzu

JENNY & TONY ENDERBY/GETTY IMAGES (AHŞAP HEYKEL); NG MAPS

Lupinler her kasım ayında Güney Adası'ndaki Mackenzie Havzası'nda yer alan Tekapo Gölü'nün kıyılarını renklendiriyor.

DATACOM

KRISTA ROSSOW (KAPKEKLER, GÖL, SU KENARI), CATHERINE THOMPSON (YABAN ASMASI); ÖNCEKİ SAYFALAR: SAM DEUCHRASS PHOTOGRAPHY

Kiwi güzellikleri, sol üstten saat yönünde: Wellington'ın Cuba Sokağı'ndaki Floriditas isimli kafenin kapkekleri; Skyline macera parkından görülen baş döndürücü Queenstown ve Wakatipu Gölü manzaraları; beyaz çiçekli türü Māori kültüründe baharın habercisi kabul edilen yaban asmasının tüylü tohum başı; Wellington'da, Karaka Café'nin su kenarına dizilmiş minderlerde keyif yapan müşterileri.

girdi içeri. Onu da sıcak bir yemek ve kalacak bir yer peşindeki yorgun görünümlü iki bisikletli izliyordu. Domuz ve Roast dışarı çıkarılırken ben de bir içki için Jamie Lessard ve Alanah Correia'ya katıldım. Yirmili yaşlarındaki bu iki Nova Scotialı 15 ay olarak planladıkları yolculuklarının onuncu ayındaydı. "Vizemizin hakkını vermeye çalışıyoruz," dedi Jamie.

Kışı Coromandel Yarımadası'nda geçirmişlerdi ve şimdi de bisikletlerini güneye sürüyorlardı. "Tanıştığımız biri bize buradan bahsetmemiş olsa hayatta buraya gelmezdik. Rotamızın yönünü tamamen değiştirdi," diye ekledi Alanah.

Whangamomona'nın misafirleri, eskiden, Yeni Zelandalılardan ibaretti genelde; ancak son iki yılda –çoğu pasaportlarında farklı cumhuriyetlerden damga toplamak üzere günübirlik seyahatler yapan– daha çok denizaşırı ziyaretçi de çekiyordu.

"Whangamomona pasaportları ve hediyelik eşyaları satan topluluk için her yıl bara yaklaşık 16 bin dolar bırakılıyor," dedi Vicki. "Bu uluslararası ziyaretçilerin bazıları daha uzun kalsa hoş olurdu. Kalanlar çok iyi vakit geçiriyor. Burası yerel halkla tanışmak için harika bir yer."

Richard, 1895 yılında kurulduğunda 300 kişilik hareketli bir sınır karakolu olan Whangamomona'da günümüzde "10 veya 11 kasaba sakini; dış bölgelerinde de belki hepi topu 120 kişi" yaşadığını anlattı.

Ateşin önünde oturmuş eski fotoğraflara bakıyorduk. Forgotten World Highway pek değişmemişti. Bazı yerleri yalnızca iki şeritti ve asfaltsız olan yol kıvrıla kıvrıla sonsuzluğa uzanıyor izlenimi veriyordu.

Bir sınır kavgası bölgeyi ikiye bölmüş, bu da cumhuriyetin kurulmasıyla sonuçlanan isyanın kıvılcımlarını yakmış. "Sınırı değiştirip insanların nereli olduğunu kafanıza göre değiştiremezsiniz," diye özetledi Richard. "Kimse bize bir şey sormadı. İlk başta bir duruş sergileniyordu yalnızca; ama isyandan biraz keyif almadık da değil. İnatçı ve sıcakkanlı insanlarız biz."

"Bence bu bütün Yeni Zelandalılar için geçerli," diye ekledi Vicki. "Birbirimize göz kulak oluyoruz; özellikle de kırsaldaki topluluklarda. O zamanlar adını bilmesem de *manaakitanga* ile büyüdüm ben. Sanırım Yeni Zelanda'da herkesin birbirini tanımasıyla alakalı bir şey bu. İnsanlar içeri giriyor ve üç cümle içerisinde ortak bir tanıdık çıkıyor ortaya. Ve bu hoşuma gidiyor."

KANO REHBERİM Cait Disberry ile bir zamanlar başkent Wellington'ın 50 kilometre kadar kuzeybatısındaki –nüfusu 4 bin 848 olan– aynı küçük sahil kasabasında yaşamış olduğumuzu fark ettik. Bırakın orada yaşamış olmayı, Raumati Plajı'nın nerede olduğunu bilen birine bile rastlamak oldukça güç bir iş. Vicki'nin sözünü ettiği "üç cümlelik" bağlantı buydu işte.

Coromandel Yarımadası'ndaki Hahei'de, Cathedral Cove Kayaks ile kano turuna çıkmıştım. Bisikletli Nova Scotialılar Cathedral Cove'un ziyaret edilmezse olmaz bir yer olduğunu söylemişti. Ülkenin en büyük kenti Auckland'dan arabayla yalnızca

SANTA CRUZ

CAROLINA GARCIA-PARIS (KAYALAR), ARNO GASTEIGER (OTEL)

Māori efsanelerine göre, Moeraki Plajı'ndaki bu kayalar (solda) Ngāi Tahu kabilesinin atalarını Güney Adası'na taşıyan yelkenliden denize dökülüp karaya vuran yılanbalığı sepetleri ile sukabaklarının kalıntıları. Kuzey Adası'nda, Whangamomona Hotel (sağda) sıradışı bir topluluğun ilan ettiği cumhuriyetin merkezi olma görevini üstleniyor.

iki buçuk saatlik bir yolculukla ulaşılan, yemyeşil bir coğrafyaya, saklı koylara ve suyu sıcak kumsallara sahip bu büyüleyici kasaba, ziyaretçilerine ev ilanlarını ciddi ciddi inceleten bir yerdi. Kasabanın yaklaşık 400 kişiden oluşan yerleşik nüfusu, yazın Yeni Zelandalı tatilcilerin akınıyla patlama yaşıyordu.

Yüksek bir kemer ile birbirine bağlanan iki saklı kumsaldan meydana gelen Cathedral Cove'a denizden de ulaşabiliyordunuz, bir saatlik bir yürüyüş yapmaktan gocunmuyorsanız karadan da. Ben denizi tercih ettim.

Üç saatlik kano turumuz bizi Whanganui–A–Hei Deniz Rezervi'nin berrak yeşil sularından geçirdi. Bu üretken rezerv, 26 yıl önce kurulmasından bu yana deniz canlısı sayısında inanılmaz bir artışa tanık oldu. Kondukları kayalarda kanatlarını kurutan okyanus kuşlarının bolluğundan balıkların göz alıcı parıltılarına ve –uygun bir şekilde adlandırılmış– Stingray ("vatoz") Körfezi'nde vızır vızır dolanan 12 küçük vatoza, deniz yaşamındaki artışın işaretlerini gözlerimi değdirdiğim her yerde görebiliyordum.

Kano turumuza liderlik eden rehberimiz Andy Mora, uzaklardaki Mercury Adaları'na işaret etti ve ekledi:

"Kaptan Cook'un Yeni Zelanda'da Merkür'ün geçiş rotasını tam olarak belirlediği yer burası."

BU DA BENİ bir başka büyük gezginin, Māori efsanelerinde yer bulan muhteşem denizci Kupe'nin karaya çıktığı noktaya getirdi. Coromandel Yarımadası'nın 595 kilometre kuzeyindeki Reinga Burnu'na gitmiştim. Burası, Yeni Zelanda'yı ziyaret edenlerin ulaşabildiği en kuzeydeki nokta ve benim kendi yolculuğumun son durağıydı. Denize bir ejderha kafası gibi sokulan ve üzerinde yalnızca tek bir kadim *pohutukawa* ağacı olan burnu, bodur ve beyaz bir deniz feneri taçlandırıyor,

Yeni Zelanda'yı ziyaret edenlerin erişebildiği en kuzey nokta olan Reinga Burnu, Māoriler arasında ruhani öneme sahip.

iki su kütlesi (Tasman Denizi ve Büyük Okyanus) ise boğuşup kabararak dalgalarda beyaz çizgiler oluşturuyordu. Burası, bin yıl önce Doğu Pasifik'ten yola çıkan Kupe'nin karaya çıktığı yer olma özelliğini taşıyordu. Ancak Reinga Burnu'nun bir başka önemi daha vardı: Māoriler, ölülerinin ruhlarının öte dünyaya giden yolculuklarına buradan çıktığına inanıyordu...

Geriye dönüp Yeni Zelanda'nın bir ucundan diğerine yaptığım bu yolculuğa baktığımda, Reinga Burnu'nun ötesindeki okyanusun bu adaların ötesindeki dünya hakkında neler fısıldadığını ve de burnun ucundaki o dayanıklı ve güzel *pohutukawa* ağacının daha da yüksek bir sesle bu toprakların benim de yuvam olmasının ardındaki bütün gerekçeleri nasıl dile getirdiğini hatırlıyorum. Yakın zamanda Merv'ün vefat ettiği haberini aldım. Onunla yalnızca bir kez oturup sohbet etmiştim; ama asla unutmayacağım hayat dolu bir insandı –ve *manaakitanga*nın beden bulmuş hâliydi.

Dergiye sık katkıda bulunan editörlerden olan **CARRIE MILLER** *(@carriemiller_writer) National Geographic'in* 100 Dives of a Lifetime *adlı kitabının da yazarı.*

Akıllı Seyahat: Yeni Zelanda

BİLMEKTE YARAR VAR

Yeni Zelanda'yı bahar ve sonbahar aylarında gezmek daha spontane hareket etmenizi olası kılıyor. Yaz aylarında (aralık–şubat) Yeni Zelandalılar tatile çıkıyor ve turist sayısı da artıyor.

Kiralık araba kampanyaları konusunda bilgi için Transfercar'a (*transfercar.co.nz*) göz atın. Yolculuklar sıklıkla tek yönlü yapılıyor ve kiralık arabalar alındıklarından farklı şubelerde bırakılıyor. Transfercar, kiralık arabaları belli bir zaman çerçevesi içerisinde geri getiren turistlere muhteşem fırsatlar sunuyor.

Yeni Zelanda'daki yolların çoğu çift şeritli ve virajlı. Günde üç saatten fazla araba kullanmaya çalışmanız, bir anlamda, tüm küçük kasabaların yanından hızla geçip gitmeniz ve keşfetme şansını kaçırmanız anlamına geliyor. Seyahatinize çok fazla şey tıkıştırmamaya çalışın.

Kenara çekip daha hızlı sürücülerin geçmesine izin vermek, o dar yollarda karavanların arkasında sıkışmış vaziyette saatler geçirmiş olan bölge halkının gönlünü kazanmanızı sağlayacak.

NEREDE KALMALI?

Lands End
State Highway 1'in sonunda yer alan ve Yeni Zelanda'nın en güney kasabalarından biri olan Bluff'taki bu beş odalı butik otel, konumunun tadını çıkarıyor. Okyanus manzaraları odalardaki pencereleri dolduruyor; Bluff Lookout'a kısa bir yürüyüş yapan veya Bluff Deniz Müzesi'nde zaman yolculuğuna çıkan misafirler geri döndüğünde onları samimi bir ateş karşılıyor. *landsendhotel.co.nz*

Whangamomona Hotel
Yaklaşık 1912'de kurulmuş bu otel hem karakter sahibi, hem de Kuzey Adası'ndaki Whangamomona Cumhuriyeti'nin topluluk merkezi olma görevini üstleniyor. Aralarında birkaç tuvalet paylaşan 16 odadan birine çıkmadan önce pasaportunuzu damgalatın. Otelin geniş ahşap balkonu, kasabayı –daha doğrusu bir kasaba olmayan manzarayı– izlemek için mükemmel bir nokta. *whangamomonahotel.co.nz*

Tatahi Lodge Beach Resort
Subtropikal bir alanı mesken tutan rahat bir ortama sahip bu mekân, Kuzey Adası'ndaki Coromandel Yarımadası'nın beyaz kumlu meşhur plajlarına yürüyerek beş dakikalık bir uzaklıkta. *tatahilodge.co.nz*

NEREDE YEMELİ?

Oyster Cove Restaurant
Bluff'taki bu restoranın konukları istiridyeler, Cloud Bay midyeleri ve kuzu salata gibi lezzetlerle ziyafet çekerken koy manzarasının tadını çıkarıyor. *oystercove.co.nz*

The Cray Pot
Jackson Bay'deki bu küçük lebiderya restoranın açık havadaki piknik masalarında bir gölge bulun ve hamburgerin, kerevitin ve diğer deniz mahsullerinin tadını çıkarın. *thecraypotnz.com*

NAT GEO İLE GİDİN

National Geographic Expeditions, Great Walks patikalarında yapılan yürüyüşler, Milford Boğazı'nda bir cruise ve Abel Tasman Ulusal Parkı'nın kıyısında yapılan bir kano gezintisi de içeren 12 günlük "South Island Adventure" da dahil olmak üzere birçok seyahat seçeneği sunuyor. *natgeoexpeditions.com/explore*

CHRIS GIN (DENİZ FENERİ); NG MAPS; HARİTA VERİLERİ: OPENSTREETMAP.ORG/COPYRIGHT ADRESİNDEKİ AÇIK VERİTABANI İZNİYLE © OPENSTREETMAP CONTRIBUTORS.

KENDİNİ YABANA VURMAK

Güney Afrika'da tek başına safari yapabilmek için biraz cesaret, biraz mizah anlayışı ve bir de kompakt araba yeterli.

YAZI:
J. MAARTEN TROOST

FOTOĞRAFLAR:
KEN GEIGER

Sabi Sabi Koruma Alanı'nda bir pars, bir ağacın dallarında dinleniyor. Gizemli hayvanlar olan parslar, ister rehberli olsun, ister kendiniz yapıyor olun, bir safaride görmesi en zor canlılardan.

İPUCU #1:
Fotoğrafçı Ken Geiger, "Asfalttan çıkıp toprak yollara sapmanın, muhteşem manzaralar ve daha az insana rastlamak gibi artıları var," diyor.

İPUCU #2: Zürafaları ve diğer karizmatik büyük hayvanları görmek için illa bir Land Rover'a ihtiyacınız yok.

BUNU SÖYLEMEK ŞİMDİ GARİP GELİYOR, AMA YILLARCA YALNIZCA SÜPER ZENGİNLERİN AFRİKA'DA SAFARİ YAPABİLECEĞİ YANILGISINA İNANARAK YAŞADIM. BU DA BENİ HER ZAMAN ÜZEN BİR ŞEY OLDU.

Temel zengin olma stratejimin (sayısal loto) yatırımlarını henüz toplayamadım; ve bir süredir hayvanat bahçeleri dışında bir aslan görüp göremeyeceğimi merak ediyordum.

Neyse ki fena hâlde yanıldığım ortaya çıktı. "Sence Güney Afrikalılar bir fil görmek için gecelik 2 bin dolar mı ödüyor?" diye sordu bir arkadaşım bana. Uzun yıllar Cape Town'da yaşamıştı –hatta bir noktada Güney Afrikalı biriyle evlenmişti– ve ne dediğinin farkındaydı. "Eğer safari yapmayı gerçekten istiyorsan Güney Afrikalıların yaptığını yap. Ucuz bir araba kirala ve direksiyonun başına otur. Hayvan peşinde bir hafta geçirir ve eminim uçak dahil 2 bin dolardan az harcarsın."

"Güney Afrikalıların yaptığını yap." Bu sözler aydınlanmamı sağladı. Safarilerin birbirine "azizim" diye hitap eden adamlar ve boyunbağı takan kadınlar için olduğunu düşünmüştüm hep. Güney Afrikalılar sağ olsun, bu işin bir yolu daha olduğuna yeni yeni ayıyordum. Kendimi Güney Afrika'da, KwaZulu–Natal'daki Mkuze köyünde işte böyle buldum. Durban'a uçmuştum. (Washington D.C.'den gidiş–dönüş bilet 750 dolardı.) Güney Plajı'nın ılık sularına –köpekbalığı ağlarının varlığını görüp– kendimi bıraktıktan ve güzelce yüzdükten sonra bulabildiğim en ucuz aracı (bir Ford Fiesta) kiraladım. Sonra sol şeritten gitmeye alışmak için tüm bir gün uğraştım. (KwaZulu–Natal halkından özür dilemek isterim.) Planım Hluhluwe–iMfolozi Parkı'nı ziyaret etmekti; orada gergedan göreceğime dair teminat almıştım. Sonra da Svaziland'dan geçip Güney Afrika'nın yaklaşık 20 bin kilometrekare

İPUCU #3:
Erken kalkan yol alır –ve en iyi gözlemleri yapar. Kruger Ulusal Parkı'ndaki üç aslan arasındaki bu kapışma, şafaktan kısa bir süre sonra yaşanmış.

büyüklüğündeki ünlü Kruger Ulusal Parkı'na ulaşacaktım. Burada dillere destan "büyük beşliyi" görmek mümkündü: Afrika fili, pars, yabani manda, çift boynuzlu gergedan ve aslan.

Dürtülerle yapılan seyahat gibisi yok tabii. Her gezginin peşinde olduğu temel şey şaşırmak ve hayrete düşmek. Aranmadan bulunan muhteşemliklerin tatminine yaklaşabilen bir duygu yok. Yine de bu benim Güney Afrika'ya ilk gelişimdi ve burada yaşayanların önerilerine kulak asmaya karar verdim. Herkes hep bir ağızdan "Geceleri araba sürme," diyordu. Güneş batmadan ulaşman gereken yere ulaş ve orada kal. Ne yazık ki suç, Güney Afrika'da ciddi bir mesele; ama sağduyudan şaşmayanlar için 800 kilometrelik yalnız başına bir safari, kendi ülkelerinde yapacakları herhangi bir yolculuktan daha tehlikeli olmayacaktır.

Güney Yarıküre'de mevsim sonbahardı, bu da günlerin ılık ve güneşli, akşamların da çok serin olmadığı anlamına geliyordu. Güney Afrika, dünyada biyoçeşitliliğin en fazla olduğu ülkelerden biri –ben de çift şeritli yollarda kuzeye doğru yol alırken coğrafyanın büyük ölçüde değiştiğini fark ettim: Durban'ın hemen dışındaki şekerkamışı tarlaları bozkırlara ve savanalara dönüştü. Arada sırada dikiz aynamda koca koca Land Rover'lar beliriyor ve beni emniyet şeridine doğru itiyorlardı –ki düğmelidomuzlar da bu şeritte toplanmaya eğilimliler. Vızır vızır geçen o cipler, lüks safarilere katılmış hâli vakti yerinde turistleri, büyük ulusal parkların yörüngesinde uydular misali konuşlanan sayısız özel koruma alanına yetiştiriyordu muhtemelen. Onlara pek imrenmedim –en azından Fiesta'mın son anda gördüğüm kasislerden geçerken zorlandığı zamanlar dışında.

Mkuze yakınlarındaki Ghost Mountain Inn'de bir oda tutmuştum. Mekânın, ayna gibi durgun bir göle doğru uzanan geniş bir çimenliğe sahip, tek katlı tatlı bir otel olduğu ortaya çıktı. Biraz ötede Lebombo Dağları'nı ve oradan yansıyan akşamüstü güneşini görebiliyordum.

Otele yerleştikten sonra su kenarında aylak aylak dolaştım. Bir vervet maymunu sürüsü otların içinde kaçışıyordu. Gökyüzündeki renkler erimeye, parıltılı kızıllar koyulaşan lacivertlere doğru akmaya başladı. Suya doğru sokulan davetkâr iskeleye meylettim. Mükemmel, diye düşündüm, günbatımını oradan izlerdim. İşte o zaman uyarı levhasını gördüm: DİKKAT! TİMSAH ÇIKABİLİR.

Hayda. Ne yapmam gerek? Gürültü mü yapmalı, ses çıkarmamaya mı gayret etmeli? İskelenin ucuna kadar parmak ucumda yürüdüm; hislerim her su sesine, otların her hışırdamasına son derece odaklanmışken yaklaşık 20 metre ötede bir hipopotamın sudan fırlamasıyla yer yerinden oynadı. Kocaman açılmış, iri dişli ağzı tehditkâr biçimde parıldıyordu. Kimilerine göre Afrika'nın

en tehlikeli hayvanıydı bu. Hayvan, titreyen bacaklarımdan bir taş atımı mesafedeyken ben orada öylece kalakaldım.

Bu durumun boyumu aştığını düşünmeye başladım. Ford Fiesta'yı getirdim gözümün önüne. Ufak aracımı böcek gibi ezebilecek fillerle, gergedanlarla, yabani manda sürüleriyle ve kim bilir hangi canlılarla karşılaşacaktım daha...

İPUCU #4:
Tek başına yapılan bir safari, insanı doğanın en saf, en el değmemiş hâliyle buluşturuyor. Kruger'da bir şeyler atıştıran bir babunla (karşı sayfa) veya Ghost Mountain Inn yakınlarındaki Jozini Gölü'nün timsahlarıyla (üstte) aranızda duran hiçbir şey olmuyor.

"YANİ PARKTA BİR FİLLE KARŞILAŞIRSAM ne yapmam gerek?" diye sordum. 20 yıldan uzun bir süre önce Hluhluwe'ye taşınmış Botsvanalı, anaç bir safari rehberi olan Jean ile sohbet ediyorduk.

"Yavaş yavaş geri basmalısın, özellikle de karşılaştığın fil kızışmış bir erkekse," dedi. Mantıklı bir uyarı gibi geldi. Önceki gecemi YouTube'da, Güney Afrika'da araçları parçalayan fil videoları izleyerek geçirmiştim. "Peki ya gergedanlar?" diye sürdürdüm.

"Gergedanların olayı şu," dedi yavaşça eğilerek, "neredeyse körler. Yani ne yap et ama sakın aracınla bir gergedan dışkısının üzerinde durma. Bir gergedan seni başka bir gergedan sanabilir, tehdit olarak görebilir ve sonra koşup aracına toslayabilir. Emin ol toslamasa daha iyi olur."

Eskiden Zulu krallarının avlanma sahası olan Hluhluwe–iMfolozi Parkı, Afrika'daki en eski yaban hayatı koruma alanı. Pek esamesi okunmasa da belki de günümüzde Güney Afrika'nın en değerli hazinelerinden biri. Benimki hariç gördüğüm araçların sayısı bir düzineyi geçmiyordu –kamerasını elinden düşürmeyen turistleri taşıyan iki katlı safari araçları veya kaçak avlanmayla mücadele eden koruculari taşıyan kamyonetleri görüyordum ara sıra. Yavaşça ilerlemeye devam ederken rastladığım ilk canlı, annesinden meme emen yavru bir zebra oldu. Ne tatlı, diye düşündüm, tıpkı bir Disney filmi gibi. Sonra sahneye bir yılan çıktı, çift şeritli dar yolda kayıp gitti. Ne yazık ki size ne tür bir yılan olduğunu söyleyemeyeceğim –kara mamba mıydı, tüküren kobra mıydı bilemiyorum. Çünkü Indiana Jones'unkiyle yarışır düzeyde bir yılan korkum var; bu nedenle yolun kenarına çekip birkaç derin nefes almam ve kendimi sakinleştirmem gerekti.

Parkın coğrafyası, ormanla kaplı dik tepelerle alabildiğine uzanan savanaların bir karışımı. Sayamayacağım kadar çok sayıda muhteşem hayvanla karşılaştım: zebralar, impalalar, gnular... Afrika düğmelidomuzlarını, babunları ve başka maymunları gördüm. Sonra bir açıklıkta, yaklaşık elli metre uzaktan iki tane

İPUCU #5:
Uykunuzu iyi alın. Bir National Geographic Unique Lodge'u olan ve sorumluluğu ve sürdürülebilirliği ile öne çıkan Sabi Sabi Earth Lodge iyi bir tercih.

KEN GEIGER/SABI SABI ÖZEL KORUMA ALANI

çiftboynuzlu gergedan gördüm. Bir zamanlar parkta yalnızca 25 gergedan varmış. Günümüzde sayıları bin 800 civarında. Yabanda bir gergedan görmek istiyorsanız doğru adres burası.

Dışkılardan arınmış bir noktada olduğumdan emin olmak için bir durakladım. Sonra büyük beşlinin ilk üyesini görmekten dolayı heyecan içinde, önceden ayarlayanların park içinde geceleyebildiği Hilltop Camp'e doğru ilerledim. Rezervasyonları genelde aylar öncesinden dolan Hilltop Camp'in restoranında öğle yemeği yemeyi planlıyordum. Gel gelelim restoranla aramda bir yabani manda sürüsü vardı. Pek aceleleri yoktu, avare avare dolaşıyorlardı. Geri çekil, uyum sağla. Safarideki şiarım bu oldu.

Aslında daha çok... nörotransmitterlerimin bana söylediği şey buydu. Çiftboynuzlu gergedan gibi muhteşem bir şey gördükten sonra, Afrika'nın cüsseli, karizmatik hayvanlarından daha çok görmek istiyorsunuz, elinizde değil. Kruger Ulusal Parkı'na uzanan en doğrudan yolu izlemek üzere dümeni Svaziland Krallığı'na doğrulttum. (Bu sırada da Svaziland'ın şaşırtıcı derecede dağlık bir ülke olduğunu keşfettim.) Benden daha öngörülü gezginler, parktaki dinlenme kamplarından birinde bir bungalov rezerve edebilir. Ben, Paul Kruger Kapısı yakınlarındaki Protea Hotel'de bir oda kapmayı başardım. Kahvaltıda ise bir vervet maymunu masama sıçrayıp muzumu çaldı.

Kruger'a günübirlik gelen ziyaretçilerin, sabah saat altıda kapıda (benim durumumda Skukuza yakınlarındaki Kruger Kapısı'nda) olacak şekilde plan yapmaları gerekiyor. Hayvanların çoğu bu saatte ayakta oluyor ve kahvaltılık bir şeylerin peşine düşüyorlar. Benim ziyaretim sırasında Afrika'nın güneyinde bir kuraklık söz konusuydu. Kötü bir durum tabii, ancak tek başına safariye çıkmış biri için, normalde çekingen olan hayvanları görmeyi kolaylaştırıyordu. Filler ve zürafalar dikenli ağaçlardan oluşan şemsiyeler altında yürüyordu. Yabanköpekleri bir *marula* ağacının kuytusuna sığınıyor, bir pars, nehrin karşı kıyısından kaçamak bir bakış atıyordu. Hipopotamlar hipopotamlık ediyor, devasa timsahlar da kayaların üzerinde güneşleniyordu.

Parkın dallanıp budaklanan, kıvrıla kıvrıla uzayan toprak yollarında Fiesta'mla ilerlerken bir rahatlama geldi. Belki de gereğinden fazla rahatlamıştım. Sabie Nehri'nin kıyısında bir noktaya çektim arabamı. Yıpranmış bir aracın içindeki Güney Afrikalı bir çift, ellerinde dürbünleriyle dikkat kesilmiş, bir noktayı izliyordu. "Şurada bir aslan var," diye bir noktayı gösterdi adam. "Bakmak ister misin?" Evet. Evet, isterdim. Aracımdan inip dürbüne uzandım. Orada, nehrin karşı kıyısından az ötede, yelesiyle rock yıldızlarını andıran bir erkek aslan vardı; ve krallığına girmiş elini kolunu sallaya sallaya dolaşan bir insan görünce ayaklandı. "Aracına binsen iyi olur," dedi adam ben dürbünü teslim ederken. Aklı başında bir öneriydi bu. Fiesta'mın başına geçtiğimde sersemlemiştim. Yabanda bir aslan görmüştüm.

Direksiyona sarıldım. Teşekkürler, küçük araba.

J. MAARTEN TROOST *beş seyahat kitabı kaleme aldı. Pulitzer ödüllü fotoğrafçı* **KEN GEIGER** *(@kengeiger),* Traveler *için gittiği Kruger'da öyle güzel zaman geçirdi ki kalışını uzattı.*

İPUCU #6:
Tek başınıza yaptığınız safarilerin, istediğiniz yerde kafanıza göre durabilmek gibi bir avantajı var. Tıpkı Svaziland'da bir yol kenarındaki bu tezgâh gibi.

Akıllı Safari

NE ZAMAN GİTMELİ?

Güney Afrika'daki Kruger Ulusal Parkı ve KwaZulu–Natal bölgesini ziyaret etmek için en uygun zaman, yeni doğmuş hayvanları görebileceğiniz ilkbahar (ekim–kasım) veya bitki örtüsünün seyreldiği ve görüş alanının iyileştiği kuru kış (haziran–ağustos) ayları.

NEREDE KALMALI?

Dinlenme Kampları
Parkların içindeki dinlenme kampları için (Hluhluwe–iMfolozi Parkı'ndaki Hilltop Camp [*hilltopcamp.co.za*] ve Kruger'daki Lower Sabie Rest Camp [*sanparks.org*] dahil) önceden rezervasyon yaptırmak iyi bir fikir. Konaklama seçenekleri, basit kamp alanlarından aileler için müstakil evlere dek uzanıyor.

Protea Hotel Kruger Gate
Marriott ağının parçası olan otel, Kruger Ulusal Parkı'nın Paul Kruger kapısındaki uygun konumuyla öne çıkıyor. İki kişilik odalar 160 euro'dan başlıyor. *protea.marriott.com*

Ghost Mountain Inn
KwaZulu–Natal'da, Jozini Gölü yakınlarındaki bu 50 odalık kırsal konuk evi, 20 dönümlük bir bahçeye, bir spaya ve iki açık yüzme havuzuna sahip. Fiyatlar gecelik 90 euro'dan başlıyor. *ghostmountaininn.co.za*

NEREDE YEMELİ?

Yemek için kimi yerlerde en iyi –sıklıkla da tek– seçenek otel restoranları oluyor. Parklardaki günlük ziyaretçiler, resmi dinlenme kamplarında öğle yemeği yiyebilir.

NAT GEO İLE GİDİN

National Geographic Unique Lodges of the World (*natgeo lodges.com/explore*) kapsamında olan Sabi Sabi Özel Koruma Alanı içerisinde dört lodge bulunuyor. Earth Lodge bir yamaca o denli akıllıca oyulmuş ki hayvanlar bile onu görmekte zorlanıyor. National Geographic Expeditions da Güney Afrika'daki parklara birkaç farklı seyahat düzenliyor (*natgeo expeditions.com/explore*).

NG MAPS; PARK VERİLERİ, DÜNYA KORUNAN ALANLAR VERİTABANINDAN (WDPA) ALINMIŞTIR. HARİTA VERİLERİ: OPENSTREETMAP.ORG/COPYRIGHT ADRESİNDEKİ AÇIK VERİTABANI İZNİYLE © OPENSTREETMAP CONTRIBUTORS.

HER ADIMA DEĞER

YAYALAR İÇİN 15 DESTANSI MACERA

Yazı: Maryellen Kennedy Duckett

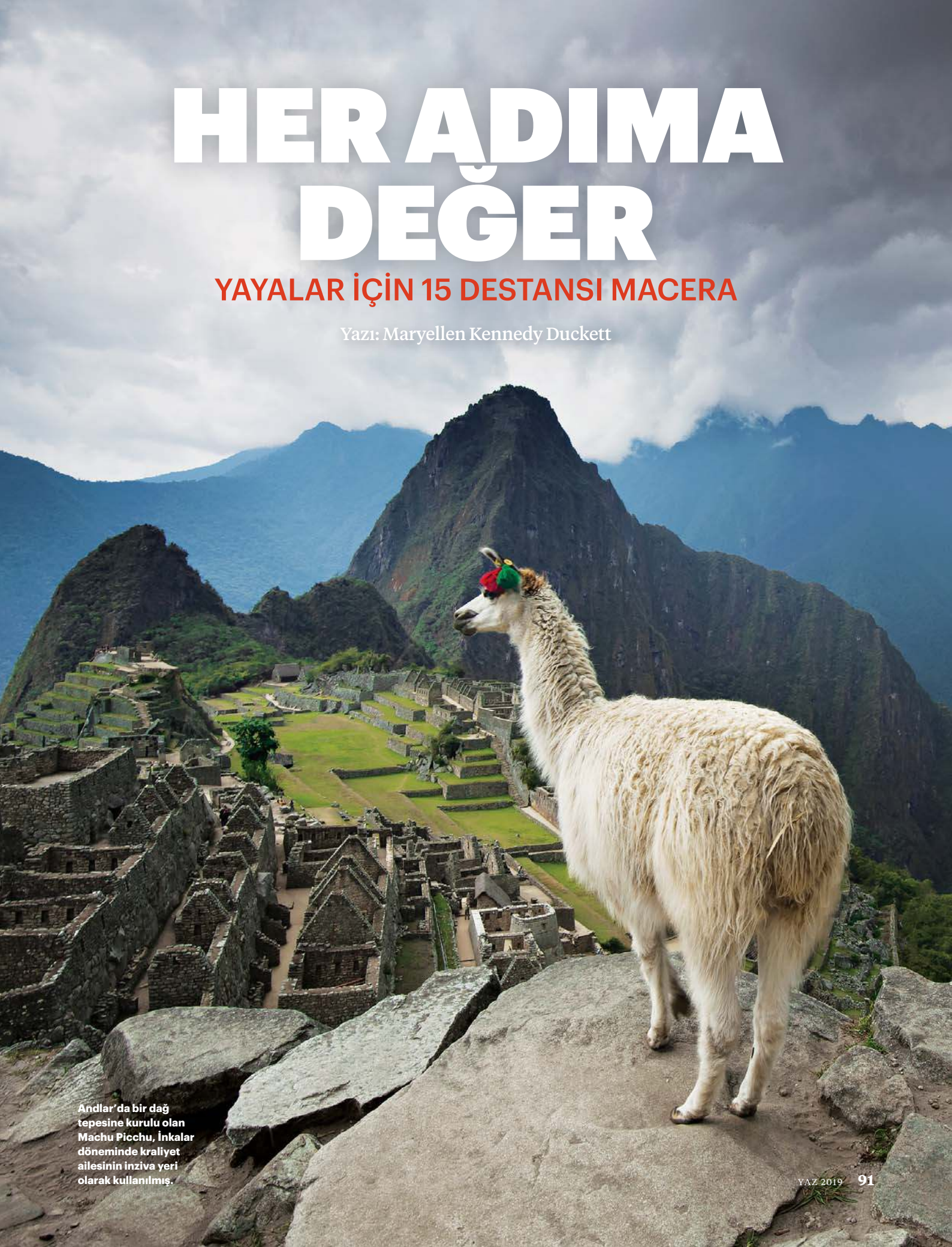

Andlar'da bir dağ tepesine kurulu olan Machu Picchu, İnkalar döneminde kraliyet ailesinin inziva yeri olarak kullanılmış.

Neden Everest Dağı'na tırmanmak istediği sorulan İngiliz dağcı George Mallory'nin ünlü bir yanıtı var: "Çünkü orada duruyor." Biraz daha fazla motivasyona ihtiyaç duyanlarımız için pek sevilen yerler arasından yürümeye veya tırmanmaya değer 15 yer seçtik. İster bir Şerpa, ister pazar sabahı yürüyüşçüsü olun, bu listede herkesin dayanıklılık seviyesine göre bir macera var. Yolun sonunda bekleyen ödül de çabalarınıza değecek: Dünyaya, esin verici yepyeni bir bakış açısıyla bakacaksınız.

Pisa Kulesi'nin eğri zirvesine çıkmaya mı niyetlendiniz? İnternetten rezervasyon yapmazsanız kuyruğa girmeye hazır olun.

KADİM YOLLAR

Tarihin adımlarını takip ederek geçmişin görkemini keşfedin.

PERU

Machu Picchu

● Machu Picchu'ya farklı bir açıdan bakmak için Huayna Picchu'nun –İnka harabelerinin tüm o ikonik fotoğraflarında arkada yükselen– 2720 metrelik zirvesine çıkın. Gidiş–dönüş iki saat süren bu yürüyüşü günde yalnızca 200 kişinin yapmasına izin veriliyor. Zirvenin yakınlarında yer alan, kötü şöhretli bir eğime sahip "ölüm merdivenlerinden" inerken yavaş ilerleyin.

ÜRDÜN

Petra

● İki bin yılı aşkın bir süre önce bir uçurumun yüksek kumtaşı duvarlarına oyulan bu antik Nebati kenti, dünyanın en ünlü arkeolojik alanlarından biri. Vadi Arabah çölüne kayaların üzerinden bakan manzaralar için Petra'nın devasa manastırına çıkan yaklaşık 800 basamağı tırmanın.

ENDONEZYA

Borobudur

● Mahayana Budizminde hacılar, aydınlanmaya giden sembolik bir yolculuk olarak Cava adasındaki bu yaklaşık 30 metrelik yapıyı (dünyanın en büyük Budist tapınağı) tırmanıyor. Çevredeki yanardağların sizi zirvede bekleyen manzaraları gerçekten nefes kesici; ama bas–rölyefler de yakından incelenmeyi hak ediyor.

YUNANİSTAN

Akropolis

● Atina'ya yükseklerden bakan ve İÖ 5. yüzyıla ait Parthenon ile taçlanan bu iç kale, antik Yunan'dan kalan en bütün anıtsal kompleks. Tepeye yürüyüş 15–20 dakika alıyor. Daha az bir eğimle tırmanmak için yola Akropolis metro istasyonu yakınlarındaki güneydoğu tarafından çıkın.

ÇİN

Çin Seddi

● Dünyadaki tüm surların anası olan Çin Seddi, Çin İmparatorluğu'na uzanan somut bir bağ. İmparatorların izinde yürüyün ve Pekin'in 2,5 saat kuzeydoğusundaki 10 kilometrelik Cinşanling bölümünde, Ming hanedanı döneminden kalma iyi korunmuş gözcü kulelerini görün. Juanduokou Geçidi'nden başlayan yürüyüşler 1,5 ila 3 saat sürüyor.

ADIM-SAYAR

● Destansı bir yolculuk
● Zorlu bir yürüyüş
● Manzaralı bir gezinti

SWISSHIPPO/ISTOCKPHOTO/GETTY IMAGES; ÖNCEKİ SAYFA: JIM RICHARDSON

Hırvatistan'ın en eski ve en büyük ulusal parkı olan Plitvice Gölleri'nde ziyaretçiler ahşap platformun üzerinde ilerliyor.

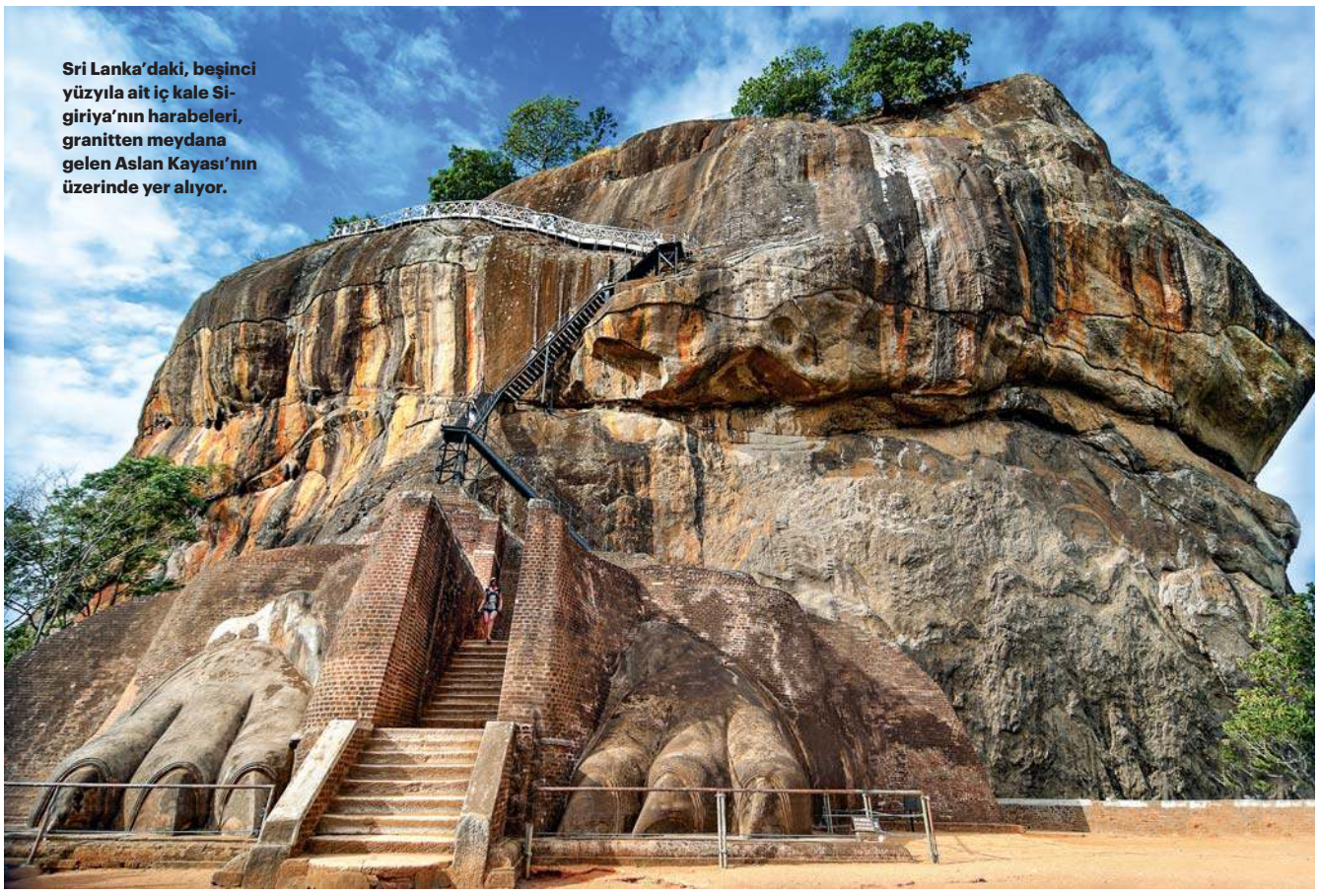

Sri Lanka'daki, beşinci yüzyıla ait iç kale Sigiriya'nın harabeleri, granitten meydana gelen Aslan Kayası'nın üzerinde yer alıyor.

TAMARA VOLODINA/ISTOCK/GETTY IMAGES (GÖLLER), NORA DE ANGELLI (KAYA)

Provence'taki Lavanta Rotası, en hoş kokularına ve en canlı renklerine temmuz ile ağustos arası kavuşuyor.

Berlin'de, Alman parlamento binası Reichstag'ın kubbesi içerisinde, spiral biçiminde yükselen bir rampa bulunuyor.

JIM NILSEN/PHOTOGRAPHY TRAVEL TOURS (LAVANTALAR), MICHELE BERNASCONI, NONAC_EOS (BİNA)

DOĞANIN KUDRETİ

Dünyanın dört bir yanındaki mucizeleri adım adım keşfedin.

SRİ LANKA

Sigiriya

Orta Sri Lanka'da, çevresindeki kırsala 180 metre yukarıdan bakan ve Aslan Kayası (devasa taş pençeler hâlâ merdivenin iki yanında duruyor) olarak bilinen granit monolitin tepesinde beşinci yüzyıldan kalma bir kraliyet sarayının harabeleri yer alıyor. Zirveye uzanan tırmanış (yaklaşık 1200 basamak) vertigonuzu tetikleyebilir –aşağı bakmayın.

HIRVATİSTAN

Plitvice Gölleri Ulusal Parkı

Zümrüt gibi bir cennet bahçesi ve bir UNESCO Dünya Miras Alanı olan Plitvice, ahşap platformlar, dereler ve gürleyen çağlayanlarla birbirine bağlanan 16 teraslı göle sahip. Kuzey girişinden başlayan 6–8 saatlik yürüyüş ile bir kanyonu ve mağarayı aşarak ulusal parkın en yüksek şelalesine (78 metre) ulaşın.

KENTUCKY, ABD

Mammoth Cave Ulusal Parkı

Orta Kentucky'nin tepelerinin altında dünyanın bilinen en uzun mağara sistemi yer alıyor. Günümüze kadar 645 km'yi aşkın bir bölümü keşfedildi. İki saat süren Domes and Dripstones Tour ile derinlere, sarkıtlar ve dikitlerden oluşan devasa yeraltı dünyasına inin.

FRANSA

Provence'ın Lavanta Rotası

Lavanta tarlaları, Provence'ın Lubéron bölgesinde yazın yapılan bir yürüyüşü hoş kokular ile dolduruyor. Bölgeyi etraflıca keşfeden yürüyüş rotaları da (*sentiers* olarak biliniyorlar) var. En güzel tarlalarsa, keşişlere ait fotojenik lavanta sıralarının kalabalıkları çektiği Sénanque Manastırı'nda. Tur otobüslerinden kaçınmak için ya erken ya da geç saatlerde gidin.

MADAGASKAR

Baobab Bulvarı

Ada ülkesi Madagaskar'ın batı kıyısı yakınlarındaki bu toprak yolun iki yanında –çoğu neredeyse 30 metre boyunda– yaklaşık iki düzine devasa baobab ağacı dizili. Manzara *Kayıp Ada* filminden fırlamış gibi duruyor. 2007'den beri koruma altında olan yaklaşık 800 yaşındaki bu nazik devler, kadim bir ormandan geriye kalanlar aynı zamanda.

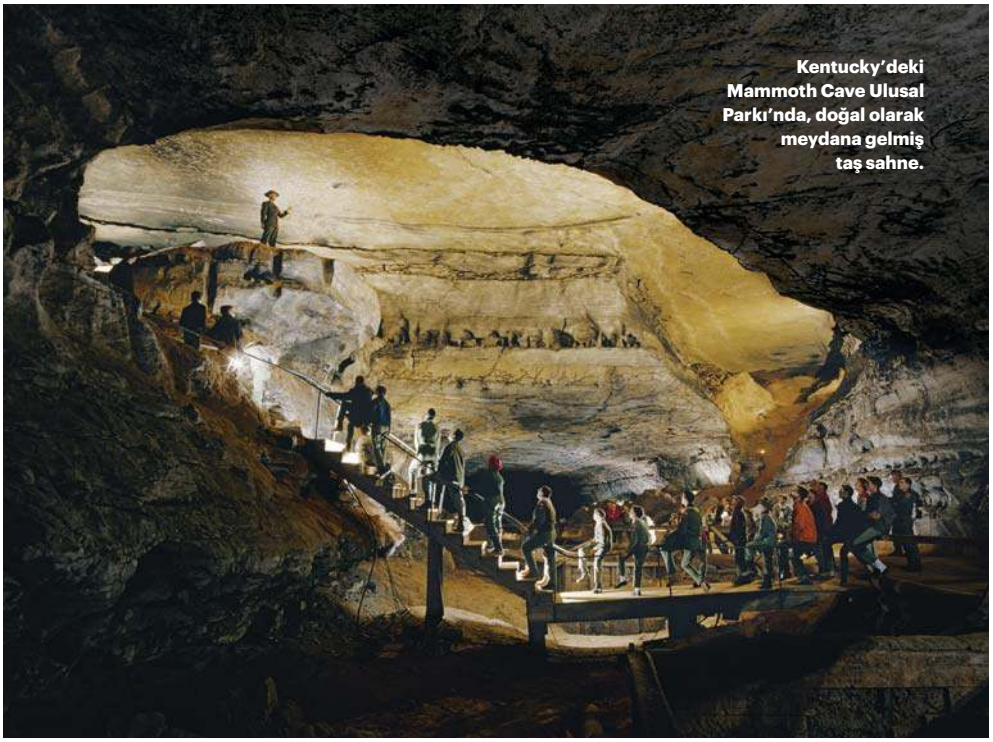

Kentucky'deki Mammoth Cave Ulusal Parkı'nda, doğal olarak meydana gelmiş taş sahne.

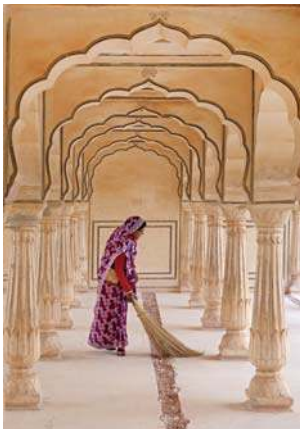

Jaipur'da bir tepe üzerinde yer alan, bir zamanlar Hint mihracelerinin evi olmuş Kehribar Kale, adeta mermerden bir mucize.

KENTİN ZİRVELERİ

Kent manzarasına tepeden hükmeden büyüleyici noktalara tırmanın.

LHASA, TİBET

Potala Sarayı

Dalai Lama'nın eski evi de olan yapı, Tibet mimarisinin başyapıtı. Deniz seviyesinden 3660 metre yüksekte yer alan saray dünyanın en yüksek rakımlı sarayı kabul ediliyor. 400'ü aşkın basamakla yüzleşmeden önce kendinize değişen basınç seviyesine alışmak için süre verin.

JAİPUR, HİNDİSTAN

Kehribar Kale

16. yüzyıla ait olan ve saraylarla tapınaklardan oluşan bu kompleks Racastan'da, "kartal tepesi"nin zirvesinde yer alıyor. Kalenin mücevher gibi mozaiklerine, gösterişli avlu ve salonlarına ve enfes Pembe Şehir manzarasına ulaşmak için 10 dakikalık yorucu bir tırmanış yapmanız gerekiyor.

SİDNEY, AVUSTRALYA

Sidney Liman Köprüsü

Bu ikonik köprünün deniz seviyesinden 135 metre yükseklikteki üst kemerine ulaşmak için dikey merdivenlere tırmanıp iskeleleri aşacağınız 1332 basamaklı BridgeClimb turuyla içinizdeki Örümcek Adam'ı keşfedin. O kadar zamanınız veya cesaretiniz yok mu? 90 dakikalık BridgeClimb Sampler ile yolun yalnızca yarısını tırmanabilirsiniz.

PİSA, İTALYA

Eğik Kule

Pisa'nın yerçekimine meydan okuyan çan kulesindeki gözlem güvertesine çıkan 251 basamağı tırmanmak için internetten zaman damgalı bir bilet alın. Yapımı 1399'da tamamlanan kule, 2001'de bir restorasyon projesi yapıyı stabilize ettiğinden beri gözle görülmeyecek derecede daha az eğik.

BERLİN, ALMANYA

Reichstag

Berlin'in eski ve yeni parlamento binasının cam kubbesi içerisinde yer alan spiral rampadan (iniş–çıkış yaklaşık 300 adım) kentin Brandenburg Kapısı gibi simgelerini gören manzaraların tadını çıkarın. Giriş ücretsiz ama rezervasyon gerekiyor.

Tennessee'de yaşayan **MARYELLEN KENNEDY DUCKETT***'ın (@mekd) yatak odası ile ofisi arasındaki mesafe 37 adımlık bir yolculuk.*

DAVID S. BOYER VE ARLAN R. WIKER/NATIONAL GEOGRAPHIC CREATIVE (MAĞARA); CHRISTIAN HEEB/AWL IMAGES RM/GETTY IMAGES (KADIN)

Yaklaşık 1,3 milyon nüfusuyla Dublin büyük bir kent olsa da, pub'larla dolu Temple Bar bölgesinde de görülebileceği gibi cana yakınlığını ve samimiyetini kaybetmemiş bir yer.

FOTOĞRAF: DELPIXART

Dublin

ŞANSLI VE BÜYÜLÜ

DÜNYANIN EN NEŞELİ KENTİNDE YERLİLERLE ARKADAŞ OLMAK

YAZI: PÓL Ó CONGHAILE • FOTOĞRAFLAR: KIERAN DODDS

FM23

Başkentten DART tren hattıyla yapılan 25 dakikalık bir yolculukla, Dublinlilere deniz esintileri, yamaç kenarı yürüyüşleri ve yerel deniz mahsulleri sunan sahil kasabası Howth'a ulaşılıyor.

"İrlandaca bir şarkı dinlemek ister misiniz?"

P.J. Murphy zaman zaman misafirlerini bu soruyla şaşırtıyor. "Tabii ki hayır diyemiyorlar," diyor bana.

Dublin'de, James Joyce'un *Ulysses*'inde Leopold Bloom'un "Dişçinin zili gibi, koku neredeyse sizi iyileştiriyor," diye tanımladığı eczane olan Sweny's'deyiz. Burayı artık hastalar değil, gezginler ziyaret ediyor; maun raflar ve kitaplardan gelen odunsu koku, bir kordondan atlayıp bir müze sergisine düşmüşüm gibi hissetmeme neden oluyor. Murphy burada gönüllü olarak çalışıyor; ziyaretçileri öğle saatlerinde yaptığı okumalar, tasasız sohbetler ve Joyce göndermeleriyle eğlendiriyor. Ve saatlerce konuşabiliyor.

"O kitabın 151. sayfasını açarsanız 'The Lass of Aughrim'in üçüncü dizesini göreceksiniz," diyor Murphy zaman kapsülüne adım atmış Avusturyalı bir çifte *Dublinliler*'in bir baskısını göstererek. "Sizin için onu şarkı olarak söyleyeceğim şimdi." Ve dediğine göre İtalyan bir öğrenci tarafından orada bırakılan (Sweny's'de her şeyin bir öyküsü var) gitarı eline alıyor, çalıp söylüyor.

Murphy; papyonu, laboratuvar önlüğü ve kafasında bir patlama yaşanmış gibi görünmesine yol açan Einsteinvari saçlarıyla hem çılgın bir biliminsanına hem de bir edebiyat profesörüne benziyor. Ve sapına kadar Dublinli. Biz geyik muhabbeti yaparken başka bir ziyaretçi, edebi bir hediyelik eşya arayan Amerikalı bir kadın geliyor. Kapağında Joyce'un şaheserinin bir resmi olan bir günlükte karar kılıyor.

"Kendi *Ulysses*'inizi yazabilirsiniz," diyor Murphy sırıtarak.

BUNA BİR DUBLIN ÂNI DENEBİLİR. Bir an tren istasyonundan merkeze doğru yürüyorum; binlerce kez yürüdüğüm bir güzergâh bu. Sonra ne olduğunu anlamadan kendimi bir kısa hikâyenin içinde buluyorum.

Bu kent bir acayip. Dublin'de doğdum. Burada çalışıyorum. Burada yaşadım. Kışın kente çöken griliğe, düzensiz gelişime, boğucu trafiğe ve yükselen kiralara düzenli olarak sövüyorum. Ama sonra Dublin'in büyüsü giriyor devreye. Buranın gerçekten –birçok turistin söylediği gibi– dünyanın en arkadaş canlısı kenti mi olduğunu çözmek istiyorum. Ve öyleyse, neden öyle?

Dublin'in büyüsü bilinmeyen bir şey değil. Guinness, Trinity College ve Book of Kells arasındaki yol iyice aşınmış. Ama kentin sırrı aralardaki boşluklarda gizli. Bunu, burada öyküler yazarak, gruplarda çalarak ve cuma akşamları yemek paramı çarçur ederek geçirdiğim öğrencilik yıllarımdan beri biliyorum. İrlanda'nın Liffey Nehri tarafından ikiye bölünen –ve heyecanlı bir kuzey–güney rekabetine ev sahipliği yapan– başkenti, samimi ve yürümeye muhteşem bir şekilde elverişli bir yapboz.

"İrlanda mutfağı hakkında ne biliyorsunuz?" diye soruyor Ketty Quigley. Yağmurdan kaçıp Merkez Postane'nin sundurmasının altına sığınmış olan Ketty, bir başka Delicious Dublin yemek turuna başlamak üzere.

"Yahni ve patates?" diye akıl yürütüyor biri.

Bir kuşak önce olsa belki de doğru bir yanıt olabilirdi bu. Ben çocukken "İrlanda mutfağı" domuz pastırmalı lahana gibi yemeklerden ibaretti. Günümüzdeyse İrlanda'daki malzemelerin kalitesinin farkına varmış durumdayız. Ağız sulandıran peynirlerden tütsülenmiş balığa ve dağ kuzusuna birçok ürün var burada. Onlarla yaratıcı tatlar denemekten çekinmiyoruz da: Örneğin Murphy's'in karamelize edilmiş kahverengi ekmekli dondurmasını bir deneyin. Yeni şefler, restoranlar ve girişimcilerden oluşan bir akım kente ve insanına uygun rahat ortamlar oluşturuyor.

Ada ülkemiz deniz mahsullerine de kucak açıyor sonunda. "Eskiden, önünüze beyaz masa örtüleri serilmeden bu ülkede balık yiyemezdiniz," diyor Capel Sokağı'nda Klaw PoKē adında, popüler bir çiğ balık salatasına sahip, yeni bir deniz mahsulü restoranının sahibi olan Niall Sabongi.

Quigley'nin turuyla gittiğim Vice Coffee Inc.'te mayhoş ve sert bir kahve içiyoruz. Cocoa Atelier'de İrlanda çikolatası, Camerino adlı fırında taze çörekler ve Super Miss Sue'da da buharı tüten tepsilerde gelen *fish–and–chips*'i deniyoruz.

NG MAPS

Bir Fransız olan Quigley, yaklaşık 12 yıl önce Loire Vadisi'nden buraya taşındığını söylüyor. "Bir İrlandalıya aşık oldum," diyor. "O yüzden kaldım."

Aklıma Dublin'de standart olan bir selamlaşma şekli geliyor: "Öykü nedir?" Buna yanıt vermenize gerek yok, "Pek bir şey yok. Sende öykü nedir?" diyerek selama karşılık verebilirsiniz. Ya da, "Şunu duyana kadar bekle..." diyerek gıybete de koyulabilirsiniz. Sıklıkla "Öykü?" şeklinde tek bir kelimeye indirgenen bu selamlama, kentin edebi becerisini ve güzel bir sohbeti taşıyan, doğaçlamaya dayalı yaratıcılığı getiriyor akla.

İrlandacada *seoraí* diye bir kelime var. *Motherfoclóir: Dispatches From a Not So Dead Language*'in (Anafolklor: O Kadar da Ölü Olmayan Bir Dilden Haberler) yazarı Darach Ó Séaghdha, bu kelimeyi "öykü anlatıcılığındaki süslemeler ve zarif ek ayrıntılar" olarak tercüme ediyor. "Bir öyküyü iki kişi anlatabilir ama biri daha iyi anlatır," denebilmesinin nedeni de işte bu ayrıntılar. Örneğin:

a) "Futbolcu yorgun."

b) "Elinden gelen her şeyi yapmıştı; birkaç adım daha koşacak hâli kalmamıştı."

Dublin, herkesin içinde bir romanın yattığı, yalnızca eve gidip onu yazmaları gerektiği söylenen bir yer.

2007–2008'DEKİ FİNANSAL KRİZİ hatırlıyor musunuz? Ben hatırlıyorum. Kentin başı ekonomik durgunlukla dertteydi ama kendini toparladı.

"Beş–altı yıl önce insanlar durumlarının iyi olduğunu söylemeye çekiniyordu," diye anlatıyor Klaw PoKé'den Sabongi. "Başlarını öne eğiyorlardı. Ama bataktan çıktık, ileri bakıyoruz."

Tek değişiklik bu değil. Eşcinsel evlilik yasallaştırıldı. Leo Varadkar ülkenin ilk gey *taoiseach*'ı (başbakan) oldu. Dublin'de yüksek teknolojili Irish Emigration Museum (EPIC; İrlanda Göç Müzesi) açıldı; National Gallery 35 milyon dolarlık bir yenileme gördü. Luas Cross City tramvayına kavuşan kent bir gün bir U2 müzesine de ev sahipliği yapabilir. Dublin'in keyfi yerinde.

Pleasants Sokağı'ndaki Meet Me in the Morning'de, yeşillikler, artizan ekmekler ve Gubbeen *chorizo*'su üzerinde kâsede servis edilen "Eggs & Greens"i (Yumurta ve Yeşillikler) mideye indiriyorum –yeniden yorumlanmış İrlanda kahvaltısı gibi bir tadı

Karşınıza bir *leprechaun* (İrlanda mitolojisindeki cüceler) çıkması kaçınılmaz. Ancak yazar Dublin'i artık kültürel klişelerin tanımlamadığını söylüyor. "Dublin hem bu klişeleri sindirebilecek kadar becerikli ve özgüven sahibi, hem de modern İrlanda'ya ve yaratıcılığa saygı duruşunda bulunuyor."

İrlanda'nın yüzleri: İrlanda nüfusunun yüzde 33'ünü 25 yaşın altındakiler oluşturuyor ve gençliğin enerjisi Dublin'deki alışveriş, yemek ve eğlence sektörlerini körüklüyor. Karşı sayfa: Trinity College'ı ziyaret edenlerin çoğu Old Library'ye ve İS 800'de tamamlanmış ve özenle süslenmiş bir İncil olan meşhur Book of Kells'e uğramadan geçmiyor. Ancak üniversitenin zihin açan sergilere ve havalı bir kafeye ev sahipliği yapan Science Gallery'sini de es geçmeyin.

DUBLIN HERKESİN İÇİNDE BİR ROMANIN YATTIĞI VE EVE GİDİP ONU YAZMALARI GEREKTİĞİ SÖYLENEN BİR YER.

var. Yoksa canınız balık mı çekiyor? Benburb Sokağı'ndaki Fish Shop'ın organik midyelerini deneyin.

South Anne Sokağı'nda yürürken bir meslektaşıma rastlıyorum. Neşesi yerinde; pembe bir tişörtün üzerine deri bir omuz çantası atmış, altına ise haki bir şort ve turuncu spor ayakkabılar giymiş. Aylardan haziran ve güneş parıldıyor.

Kıyafetine işaret ediyor ve "Aman ne olacak dedim," diyor. "Bir bira için uğramak istersen diğerleri şurada, Kehoe's'un önünde."

Günlerden çarşamba ve saat 16.30. Fikir fena hâlde çekici. Eskiden olsa hiç ikiletmezdim bile. Victoria döneminden kalma bir ev içerisinde konforlu koltuklar, barlar ve oturma odalarından oluşan Kehoe's'a giriyor ve ne zaman çıkacağınızı asla kestiremiyorsunuz. "*Sorry,*" diyerek başka zaman telafi edeceğimi söylüyorum.

"*You're grand,*" diye yanıtlıyor beni.

Sorry. Grand. Dilimizin tuzu biberi bunlar. Yoluma İrlanda İngilizcesinin biçimlendirilebilirliği üzerine düşünerek devam ediyorum. İrlanda'da, sözlük anlamı "pardon" demek olan "*sorry*", "müsaadenizle", "bir bakabilir misiniz" anlamlarına gelebiliyor; ara sıra da gerçekten özür dilemek için kullanılıyor. Sözlük karşılığı "muhteşem" veya "görkemli" olan "*grand*" ise burada "iyi", "fena değil" veya "dert değil" anlamlarına geliyor. Dolaysız insanlar değiliz. Ve kelimeleri sözlük anlamlarıyla kullanmıyoruz pek. Konuşurken konuların içine dalmıyor, etraflarında dolaşıyoruz. İltifatlar bizi utandırıyor. Gelişigüzel biçimde yapılan, "İri kemiklinin teki o," gibi hakaretlere bayılıyoruz. İngilizceyi onu çalmış misali almış, sürüp gidiyoruz.

PORTERHOUSE İSİMLİ BİR BARDA, Little Museum of Dublin'in "City of a Thousand Welcomes" girişiminde gönüllü olarak çalışan emekli çiftçi Joe Landy ile tanışıyorum. Joe gibi "elçiler", turistleri bir bira veya kahve içmeye götürüp temel soruları yanıtlıyorlar. ("Direksiyonun solda olması nasıl bir şey?" "1916'da tam olarak ne oldu?") Ama çoğunlukla yalnızca sohbet ediyorlar.

"Aşağı yukarı iki hafta önce bir çiftleydim," diyor Landy. "Adam emekli olunca bu ülkeye taşınmak istediğini söyledi. Ben de 'Hiç kışı burada geçirdin mi?' diye sordum. Geçirdiğini ama havanın bu kararı üzerinde herhangi bir etkisi olmadığını söyledi. 'Peki neden?' dedim."

Popüler pub Temple Bar, adaşı olan Temple Bar semtinde bulunuyor. Yazar semtin biraz "ufak bir Times Meydanı"nı andırdığını söylüyor.

BERND JONKMANNS/LAIF/REDUX

TEMPLE BAR
48
Traditional
Irish Musi
The
TEMPLE BAR
Est. 1840
Traditional Food Fare
Meat Plate, Cheese Board
Fresh Oysters, Smoked Salmon
Charcuterie Meats, Olives
Toasted Sandwiches
Hot Roast Beef Ro
Kitchen Times
10.30am to 10.00pm
TEMPLE
BAR
Estb. 1840
THE
EMPEROR
OF

Ha'penny Köprüsü, Dublin'i kuzey ve güney olarak ikiye bölen Liffey Nehri'nin iki yakasını bağlıyor. Karşı sayfa: Kentte, Teeling Damıtım Evi gibi yerlerde üretilen butik viski büyük talep görüyor.

"WHISKEY IS LIQUID SUNSHINE."
GEORGE BERNARD SHAW

"O da 'İnsanlar' dedi."

Ziyaretçilerin Dublin'in ne kadar arkadaş canlısı olduğuna inanamadığını söylüyor Landy. Kent sakinlerinin Keltlere özgü bir şeytan tüyü var ve bunun Akdeniz sıcaklığı ile olan karışımına dayanan kimyaları kalplerin en katısını bile eritebiliyor.

Landy ile karşılaşmam aklıma müzede satılan bir tişörtte gördüğüm bir sloganı hatırlatıyor bana: "Dublin: Avrupa'nın en büyük köyü". Doğru. Kentte yaklaşık 1,3 milyon insan yaşıyor ama nasıl oluyorsa tanıdık biriyle karşılaşıyorum hep. Yürüyüşlerim beni George Dönemi'nden kalma meydanlardan Facebook ve Google'ın Avrupa'daki ana merkezlerine taşıyor; geçtiğim sokaklarsa avcumun içindeki çizgiler kadar üst üste geçmiş ve tanıdık.

Tarihi bir işçi sınıfı mahallesi olan Liberties'de pub'ların, Katolik kiliselerinin ve pusetlerde satış yapan seyyar satıcıların önünden geçiyorum. Bir hipster kafesinden kahve kokuları sızıyor. Yeniden açılan Teeling adlı viski damıtım evinde fıçıların ve egzotik meyveler gibi parlayan bakır tankların üzerine sosyal medya etiketleri damgalanmış. Damıtım evinin kafesinde, beyaz kulaklıklar takmış bir inşaat işçisi kucağında bir kitapla yanıma oturuyor. Aramızdaki yastık James Joyce'tan bir alıntıyla süslenmiş: "Kadehe düşen viskinin hafif müziği –hoş bir perde arası."

Sweny's'deki P.J. Murphy'nin bunun hakkında ne düşüneceğini merak ediyorum.

South William Sokağı'ndaki butik alışveriş merkezi Powerscourt Centre'da, modern ve tasarım giyim ürünleri satan Atrium'da biraz oyalanıyorum. Yıllar önce eşime buradan bir hediye, tasarımcı Chupi Sweetman'ın Royal Kanalı'nda bulduğu bir kuğu teleğinden yaptığı bir çift küpe almıştım.

Dükkânda, kuzguni saçları olan ve kömür karası bir tişört giymiş ince ve zarif yapılı genç bir tezgâhtar çalışıyor o sırada. Reddington'ın elinden çıkmış birkaç parça hakkında soru soruyorum ona. "Benim o!" diyor kocaman bir gülümsemeyle. 23 yaşındaki tasarımcı, Donegal ipliği ve lacivertler, griler ve fosforlu sarılardan oluşan bir "renk öyküsü" kullanarak hazırladığı ilk koleksiyonunu piyasaya sürmeye hazırlandığını anlatıyor bana. Bu sırada da Instagram sayfasında, geleneksel İrlanda *geansaí*'sine (süveter)

Capel Sokağı'ndaki Camerino isimli fırının sahibi Caryna Camerino, Dublin'e doğduğu yer olan Kanada'dan taşınmış. "Neden bilmiyorum ama Dublin evimmiş gibi hissettim," diyor. "Burada sanki sohbetler gerçekleşmeyi bekliyormuş gibi."

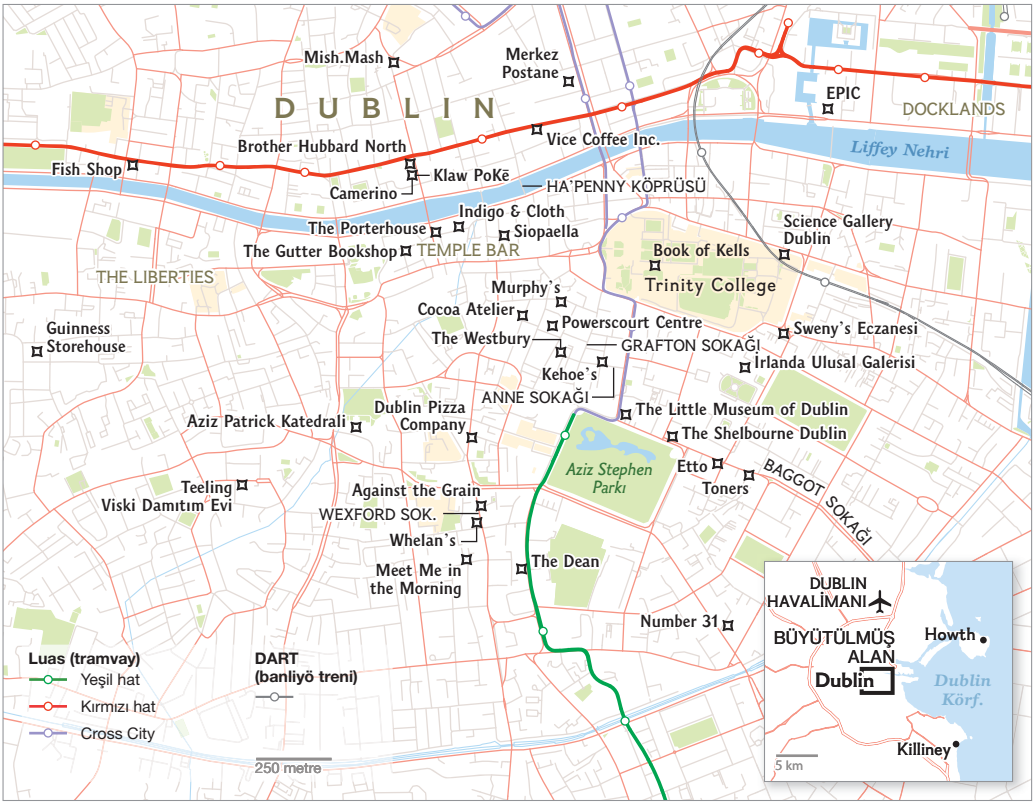

getirdiği yorumların arasında geziyoruz beraber.

Çok uzak olmayan bir geçmişte, İrlanda tasarımı müzelere ve "duty free" mağazalarına has bir şey gibi gözüküyordu. Şimdiyse canlı bir şey olduğunu hissettiriyor.

YÜRÜYÜŞLERİMİ SONLANDIRABİLECEĞİM tek bir yer var. South Anne Sokağı'ndaki şans eseri karşılaşmadan beri Kehoe's aklımdan çıkmıyor. Şimdi günlerden cumartesi, yıldızlar sıraya dizilmiş ve ben yan kapıdan içeri giriyorum. Üst kattaki lounge'da insanlar şarkı söylüyor, ahşaplar eskimiş, duvar kâğıdının balmumunu andıran bir görüntüsü var ve sürme bir pencere sokaktaki serin havayı içeri buyur ediyor. Arkadaşlarım çoktan gelmiş ve ellerinde bardaklarıyla oturuyorlar.

"N'aber lan?"

Ufak bir endorfin akımı hissedip gülümsüyorum. Kimse "*sorry*" değil, herkes "*grand*". Şakalaşıyor, geçmiş yılları yâd ediyoruz. Evet diye düşünüyorum, böyle anlarda Dublin gerçekten dünyanın en arkadaş canlısı kenti olabilir. Yarın sabah kuşkucu olacağım. Hepimiz olacağız. Ama şu an Dublin bir yer değil, bir ruh hâli.

İrlandalı seyahat yazarı **PÓL Ó CONGHAILE** *(@poloconghaile)* Secret Dublin: An Unusual Guide *başlıklı kitabın yazarı. İskoç fotoğrafçı* **KIERAN DODDS***'un (@kierandodds) ikiz bebekleri var ve Dublin'de kafa dinlemeyi öneriyor.*

Akıllı Seyahat: Dublin

SABAHTAN AKŞAMA KENTTE ÜÇ YÜRÜYÜŞ

Sabah Yürüyüşü

Trinity College'da selfie ihtiyacınızı giderin ve Anglesea Sokağı'na sapıp batıya, Temple Bar'a yürüyün. Pub'ları es geçip Gutter Bookshop, Siopaella veya Indigo & Cloth gibi bağımsız mağazalara bir göz atın. Ardından Essex Sokağı'nı takip edip Fishamble Sokağı'na, Handel'in Mesih'inin ilk kez (1742) sahnelendiği yere yürüyün. Grattan Köprüsü'nü aşıp Capel Sokağı'na ulaşmak için geri dönün. Çorba ve modern sanat için Mish.Mash'i veya Ortadoğu esintili bir brunch için Brother Hubbard North'u tercih edebilirsiniz.

Akşamüstü Avareliği

Newmarket'teki butik viski merkezi Teeling Damıtım Evi'nde bir tadıma katılın. Oradan 10 dakikalık bir yürüyüşle, zamanın izlerini gösteren mezarlar ve Jonathan Swift'in ölümünün ardından yüzünden kalıp alınmış alçı maske gibi hazinelerle karşılaşacağınız Aziz Patrick Katedrali'ne varacaksınız. Aungier Sokağı'na doğru doğu yönünde devam edin ve Dublin Pizza Company'den bir dilim pizza ile enerjinizi toplayın.

Akşam Gezintisi

Yola Baggot Sokağı'nda eski tarz bir pub olan Toner's'da bir bardak Guinness içerek koyulun. Yanıltıcı derecede yalın bir görünümü olan Etto'da modern İrlanda mutfağına hızlı bir giriş yapın. Ardından, Dublin'in klasik göz kamaştırıcılığıyla tanışmak için Shelbourne Hotel'deki Horseshoe Bar'ın yolunu tutun. Sonrasında biraz kafa dağıtmak için Wexford Sokağı'na gidin ve butik İrlanda biraları için Against the Grain'e, canlı müzik içinse Whelan's'a uğrayın.

NEREDE KALMALI?

The Dean

2014 yılında açılan The Dean, Dublin'in butik otel piyasasını çalkaladı. Tesisteki bazı şeyler biraz reklam kokuyor olabilir (evet, sana diyoruz Smeg marka mini buzdolabı) ama modern İrlanda sanatından cesur parçalar ve Sophie's isimli rooftop barın zengin manzarasına diyecek bir şey yok. *deandublin.ie*

The Westbury

Doyle Collection'ın Grafton Sokağı yakınlarındaki bu oteli, sahip olduğu beş yıldızın zenginliğini İrlanda tarzı beş çayları, özel yapım yün halılar ve zarif yeni kafe–barı Balfes gibi yerel dokunuşlarla buluşturuyor. *doylecollection.com*

Number 31

Leeson Close'daki gizli bir kapı, Dublin'in en başarılı küçük otellerinden birine açılıyor. Otelin yıldızları ise çukur salonu ve paylaşılan masalarda sunulan kahvaltıları. *number31.ie*

NAT GEO İLE GİDİN

Nat Geo Expeditions, aralarında İrlanda'nın merak uyandıran anıtlarından birçoğuna uğrayan 10 günlük "Tales and Treasure of the Emerald Isle" da bulunan farklı rotalar sunuyor. *natgeo expeditions.com/explore*

NG MAPS; HARİTA VERİLERİ: *OPENSTREETMAP.ORG/COPYRIGHT* ADRESİNDEKİ AÇIK VERİTABANI İZNİYLE © OPENSTREETMAP CONTRIBUTORS.

UNUTULMAYACAK YOLCULUKLAR

Madem bütün güzel öyküler bir arayışla başlıyor, o zaman siz de içinizdeki çağrıya kulak verin ve bu heyecan verici 21 rota ile tüm dünyayı gezin.

Antarktika'ya yapılacak bir yolculuk, birçok gezginin yapılacaklar listesinin başında yer alıyor. Lindblad Expeditions'ın CEO'su Sven-Olof Lindblad, "Burası dünyanın en yabanıl ve en çarpıcı yeri," diyor.

Manhattan'ın ortasında büyüdüm ben. 1994 yılında 18 yaşıma girmiş, lisedeki rekabet ortamından, çocuk bakıcısı olmaktan ve metroyla git gel yapmaktan bıkmıştım. Asıl hayatımın başlamasına hazırdım. Gerçek beceriler kazanmak, gerçek doğayı görmek ve gerçek Avrupalılarla beraber olmak istiyordum.

Bir miktar para biriktirmiştim; bu sayede üniversiteyi bir yıllığına erteleyebildim ve mezuniyetten kısa bir süre sonra bir sırt çantası, seyahat çekleri ve çılgın rotalarla dolu bir listeyle ülkeyi terk ettim. O zamanlar internet diye bir şey yoktu; o nedenle benim bu gelişigüzel planım Lonely Planet rehberlerinden, 1994 Hostelling International kitabından, ve yerel öğrenci seyahat ajansından (STA) aldığım önerilerden oluşmuştu. Birçok el ilanına postayla başvurmuştum ve Ağaç Dostları Vakfı, Hindistan'daki çiftliklerin daktiloyla yazılmış bir listesini göndermişti. Barış Gönüllüleri de (VFP) çalışma karşılığında oda ve konaklama olasılığı sunan çalışma kamplarının bir kataloğunu göndermişti bana.

YAZI:
ADA CALHOUN

Biri Bangladeş'te, diğeri de İsviçre'de olan iki VFP kampına başvurdum. Hindistan'daki çiftliklere yazdım ve birçok geri dönüş aldım. Bu yerleri haritada işaretledim ve noktaları da az çok akla yatkın bir biçimde birleştirmeye çalıştım. Trene, otobüse biner, insanlar bir yerden bir yere nasıl gidiyorsa ben de öyle yaparım diye düşünmüştüm. Google'ın haritalarının olmadığı bir çağdaki özgüvenime hayret ediyorum şimdi.

İlk durağım İsviçre'deki Says'di. Görevimiz, çamur kaymasının tehdit ettiği bir köyü korumak için cılız ağaçları kesmekti. İş zordu ama yeni tanıştığım insanlarla kampta olmak oldukça eğlenceliydi. Daha önce hiç yaz kampına gitmemiştim. İlk kamp deneyimimi benim gibi yetişkinliğe yeni adım atmış insanlarla yaşadım, hepimiz genç ve dinçtik –ve evlerimizden uzaktaydık. Çok geçmeden biri İrlandalı, biri İtalyan iki çocukla takılmaya başladım. Belirgin aksanlarından tutun birbirlerine karşı giriştikleri tatlı rekabete kadar her yönden harikaydılar.

Kamp bittiğinde, orada tanıştığım Alman bir kızla yaklaşık bir hafta seyahat ettim. Sırtımızda çanta, cebimizde Eurail Pass ile Viyana ve Budapeşte'yi gezdik, aklımıza esen kafeye, parka, müzeye, bara gittik. Sonra şu İtalyan arkadaşımı ziyaret etmek için yola yalnız devam etmeye karar verdim. Bir gece Napoli'den feribota atlayıp İtalya'nın Sardinya adasındaki Cagliari kentine gittim. Ertesi sabah limana vardığımızda yorgun ve darmadağın bir hâldeydim. O ise gülümsemesi ve bronzlaşmış teniyle karşımda duruyor ve bana çevreyi gezdirmek için can atıyordu. Birkaç hafta sonra benzer bir manzara şu diğer arkadaşla batı kıyıları boyunca otostop yaparak gezdiğimiz İrlanda'da da oluştu.

Ve daha sonra bu arkadaşlardan mektup almayı sürdürerek tek başıma o kent senin bu kent benim gezdim. "Postrestant" ibareli bu mektuplar yolumun üzerindeki postanelere gönderiliyordu, üstünde yalnızca adım ve postanelerin adresi yazılıydı. Parklara oturup bu mektupları yanıtlıyor, sonra da birlikte gezebileceğim yeni insanlarla tanışıyordum.

İnsanın o zamanlar benim hissettiğimden daha özgür ve daha hayat dolu hissetmesi mümkün mü acaba? Nereye gitsem keşfedecek yeni bir kent, kalabileceğim 15 dolarlık bir hostel ve tanımsız, hızlı gelişen bir romantizm vardı. Birine âşık olmanın verdiği o mucizevi sarhoşluk döngüsü ("ondan hoşlanıyorum–o da benden hoşlanıyor mu–evet kesin hoşlanıyor!") içindeydim. Takım elbise yerine tulum ve tişört giymem dışında 1970'lerin filmlerindeki çapkın karakterler gibi hissediyordum kendimi bazen. Bir de topladığım kınalı saçlarım ve çok ağır sırt çantam vardı.

Avrupa'dan Bangladeş'e gittim, oradan da Hindistan'ın en zorlu kentlerinden biri olan Kolkata'ya gittim ve en çetin yerlerde Rahibe Teresa'nın yoksullar için yaptığı çalışmalara katıldım. Bir akşam duasında Rahibe Teresa ile buluşmak ve onun tarafından kutsanmak heyecan vericiydi; ama ülkenin bu kısmı büyük bir acı hissi uyandırıyordu. Hotel Maria'da geceliği bir dolar olan çatı katındaki karyolamda uzanırken İtalyan sevgilimin benim için yaptığı karışık kaseti dinledim ve tarif edilemez bir şekilde hiç olmadığım kadar yalnız hissettim. Aynı zamanda çok, çok hasta hissettim. (Daha sonra amipli dizanteri olduğumu öğrenecektim.) Arkadaşımın bir sözü vardır: "Âşık olmak herkesin harcı değildir." Birdenbire benim de harcım olmadığını hissettim. Haftalar önce pek büyülü gelen özgürlük hissi şimdi ağır gelmeye başlamıştı.

Yine de rotama bağlı kaldım. Hindistan'ın neredeyse her köşesini otobüsle, trenle, çekçekle –ve yürüyerek– gezmem üç ayımı aldı. Benim gibi birini görmek bir yana, kimsenin daha önce oralı olmayan birini görmediği köylerde kaldım. Varanasi'deki *ghat*larda yanan bedenleri gördüm. Himaçal Pradeş'te Dalai Lama'nın konuşmasını dinledim. Tamil Nadu'da bir tapınak törenine katıldım. Kerala'da bir vanilya çiftliğinde kaldım. Gücerat'taki kıraç araziler boyunca motosiklet sürdüm. Anladım ki seyahat etmek çekici olmadığı zamanlarda bile heyecan verici olabiliyordu.

Dünyanın farklı köşelerine seyahat ettikten sonra aynı insan değildim artık; New York'a, eve döndüğümde uyum sağlamakta zorlandım. Hindistan'dan esinlenerek üniversitede Sanskrit Dili bölümünü seçtim. Hâlâ daha karmaşık planlar konusunda ayrıcalıklı bir yeteneğe sahibim. Hâlâ o çalışma kamplarından birkaç kişiyle arkadaşım. Ama her şey bir yana, yurtdışında olduğum zamanlar bende garip bir güven hissi uyandırmıştı –dünyanın neresinde olursa olsun evde olma hissini.

ADA CALHOUN *çok satan* St. Marks Is Dead *ve* Wedding Toasts I'll Never Give *kitaplarının yazarı.*

BLAINE HARRINGTON III (KANYON); ÖNCEKİ SAYFALAR: MIKHAIL VOROBYEV (ANTARKTİKA)

Chihuahua al Pacifico Demiryolu, Kuzey Meksika'daki Bakır Kanyonu'ndan geçiyor.

DÜNYAYI GÖRMENİN 21 YOLU

YAZI: **JENNIFER BARGER**

Penguenlerle Yürüyün

ANTARKTİKA

Antarktika, siyah başlı penguenler ve uzun kuyruklu gentu penguenleri dahil olmak üzere, yedi kadar farklı türde penguen ile ziyaretçilerine haşin ama büyüleyici bir manzara sunuyor. Bölgeye yapılacak bir ziyaret için en uygun zaman, yetişkin penguenlerin şişman, tüylü yavrularıyla ilgilendiği ocak ayı. Penguenlere güvenli bir uzaklıktan bakmanız gerekiyor olsa da, çoğu çevresindeki varlıklardan rahatsız olmuyor ve yakınınıza geliyor.
Bir tüyo: Penguenlerin ve buzdağlarının fotoğrafını nasıl çekeceğinizi Nat Geo Expeditions'ın Journey to Antarctica seyahati ile öğrenin.
natgeoexpeditions.com/explore

Büyük Bir Kanyonda Dolaşın

BAKIR KANYONU, MEKSİKA

Chihuahua al Pacifico Demiryolu (kısaca El Chepe), göz kamaştıran Kaliforniya Körfezi'nden azametli Sierra Madre'ye uzanan yolunda 39 köprü, 88 de tünel geçiyor; etrafı ise sarp kayalarla ve bakır renkli duvarlarla çevrili. Demiryolu, altın arayan madencileri cevherin bol bulunduğu Sierra Madre'ye taşımak için inşa edilmiş. Günümüzde ise ilgi, Bakır Kanyonu'nun el değmemiş enginliklerinden geçen rotanın kendisine yoğunlaşmış durumda.
Bir tüyo: Chihuahua'da, hareketin önderi Pancho Villa'nın bir zamanlar kulladığı evi mesken tutan Ulusal Devrim Müzesi'ni ziyaret edin.

Büyük Set Resifi'nde Şnorkelle Dalın

AVUSTRALYA

İklim değişikliği kaynaklı mercan beyazlanmasına rağmen Büyük Set Resifi, hâlâ dünyanın doğal harikalarından biri ve bir sualtı cenneti. Burası, yaklaşık üç bin ayrı resiften ve 900'den fazla tropik adadan oluşuyor. Şnorkelle veya tüplü dalış seçenekleri, kanolar ve cam zeminli tekneler sizi 600'den fazla mercan türüne, palyaço balıklarının canlı renklerine ve ürkek resif köpekbalıklarına daha da yaklaştırıyor.
Bir tüyo: Gündoğumunu resiflerin ve Atherton Platosu'nun üzerinde süzülerek izlemek için sabah 04.00'te başlayan sıcak hava balonu turlarından birine katılın.

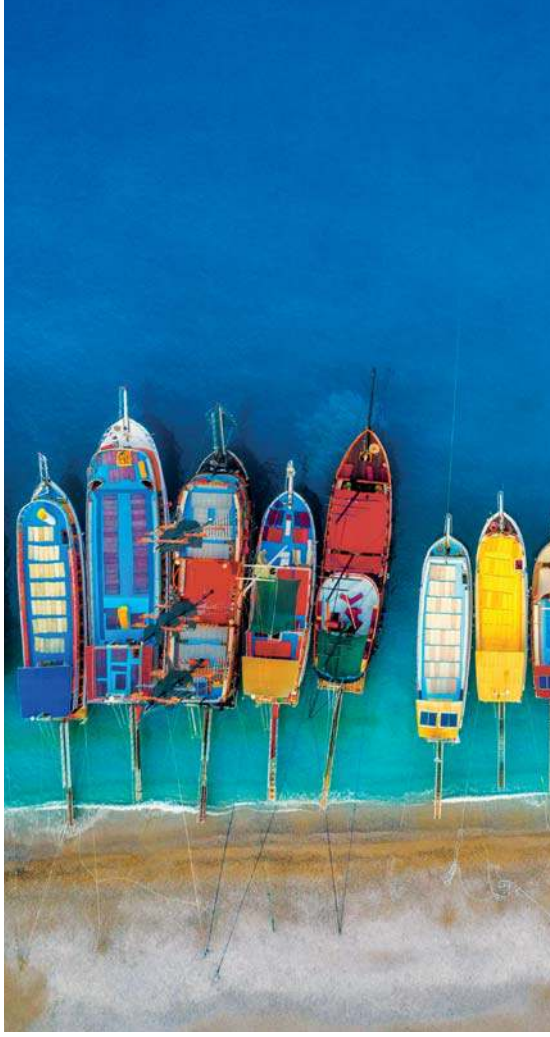

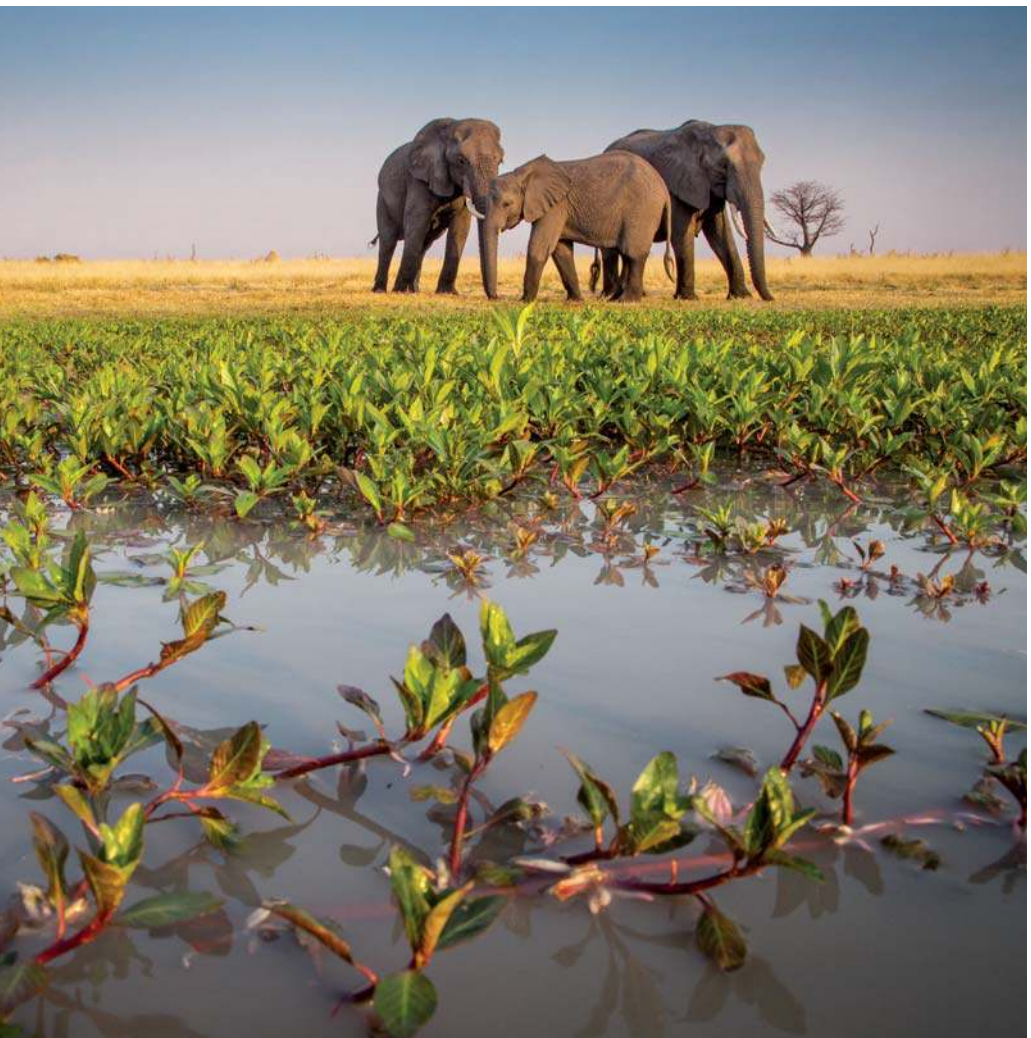

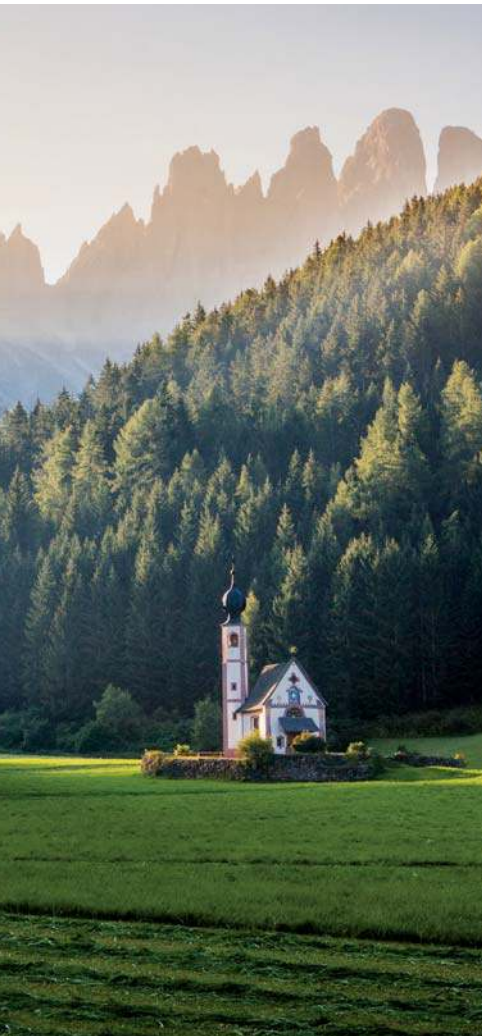

YADID LEVY (SÜTUNLAR), DEN-BELITSKY/GETTY IMAGES (TEKNELER), PETER SVOBODA (KİLİSE), CORY RICHARDS/NATIONAL GEOGRAPHIC CREATIVE (FİLLER)

Harikalar diyarları (sol üstten saat yönünde): Ürdün'deki Kral Yolu'nun yıldızlarından Petra Antik Kenti'nde bir Bahçe Mezar; Türkiye'de, Likya kıyılarında sıralanmış rengârenk tekneler; sarp Dolomitler tarafından çevrelenen İtalyan köyü Santa Maddalena; Botsvana'daki Okavango Deltası'ndaki Afrika filleri.

Kutsal Kitaplardaki Rotaların İzini Sürün

KRAL YOLU, ÜRDÜN

Ortadoğu'da Kızıldeniz'den Lut Gölü'ne uzanan bu büyük ticaret yolundan Roma orduları da geçti, İncil'deki isimler de, Haçlılar da. Yolun, Ürdün'deki, Amman'dan Petra'ya uzanan kısmını aracınızla kat ederek dolambaçlı yollarda 370 kilometre boyunca çorak Rift Vadisi'nin haki tonlarındaki etkileyici kaya formasyonlarını takip edin. Yolda harabe hâlindeki kaleler ve tapınakların yanı sıra Hz. Musa'nın vaat edilmiş toprakları gördüğü yer olduğuna inanılan Nebo Dağı'ndan da geçeceksiniz.
Bir tüyo: Ünlü Petra Antik Kenti'ni keşif için önerilebilecek en güzel seçenek, haftada üç kez yapılan mum ışığındaki gece turları...

Deltada Safariye Çıkın

OKAVANGO DELTASI, BOTSVANA

Botsvana'daki Chobe Ulusal Parkı, Afrika mandası, zebra ve antilop sürülerinin yanı sıra Afrika'daki herhangi bir parktan daha fazla file de ev sahipliği yapıyor. Bu hayvanları yürüyerek, araçla veya bir *mokoro* (ağaç kütüğü oyularak yapılan bir tür kano) ile gözlemleyebilirsiniz. Selinda Rezervi içerisinde yer alan bir National Geographic Unique Lodge of the World olan Zarafa Camp'te kalın –burada çadırınızın dışında kükreyen aslanları duyma ihtimaliniz de var.
Bir tüyo: Okavango'nun kuzeybatısında yer alan bir UNESCO Dünya Mirası olan Tsodilo Tepeleri'ndeki antik kaya resimlerini inceleyin.

Akdeniz'in Mavilerine Açılın

TÜRKİYE TURKUVAZI

Fransız Rivierası'nın mega–yatlarla dolu limanlarını es geçin ve çift direkli guletle Türkiye'nin huzurlu Likya yarımadası kıyılarını gezin. Bu tür tekneler Akdeniz'i yüzyıllardır arşınlıyor. Genelde 15–20 metre olan orta boyutlu bu teknelerle maviliklerde ilerlerken 4 bin yılı aşkın bir geçmişe yayılmış medeniyetlerden izler göreceksiniz. Çoğu gulet, Fethiye'den yola çıkıyor, küçük limanlara uğrayıp ıssız koylarda geceleyerek kıyı şeridini takip ediyor ve Kekova'ya ulaşıyor.
Bir tüyo: Kekova'nın kuzey kıyısı açıklarında Helenistik Apollon kentinin batık harabelerini görebilirsiniz.

Alpler'e Tırmanın

DOLOMİTLER

Büyük Dolomit Yolu'nu izleyerek Güney Alpler'in muhteşem bir bölgesine tırmanabilirsiniz. Bölgeye büyüsünü dolomitli kireçtaşı veriyor –binlerce yıl süren erozyon kireçtaşını oyarak testere dişi gibi sırtlar, sivri tepeli zirveler ve ışıkla renk değiştiren vadiler oluşturmuş.
Bir tüyo: Yemek yemek veya konaklamak için Cortina'daki Rifugio Scoiattoli'ye gidin ve bu aile işletmesinin dağ manzaraları ile ev yapımı makarnasının tadını çıkarın.

Uzun Bir Tren Yolculuğuna Çıkın

RUSYA

8000 km'lik Trans–Siberya Demiryolu, dünyanın en uzunu. En yeni (1956'da tamamlandı) ve heyecan verici hattı olan Moskova–Pekin hattında seyahat etmek bir hafta sürüyor. Sibirya'da, Baykal Gölü'nün çevresinden dolaştıktan sonra ağaç kaplı dağların arasından süzülecek, Moğolistan'ın *ger* kaplı ovalarından geçecek ve Gobi'nin kızgın kızıl kumlarını aşacaksınız. Tren ilerledikçe restoran vagonundaki seçenekler borş çorbasından biliniye, biliniden ördeğe dönebiliyor.
Bir tüyo: Ortak vagondan (*platzkart*) ya da daha pahalı bir yataklı vagondan yerinizi ayırtın veya Nat Geo Expeditions seyahatlerinden Golden Eagle Trans–Siberian ile yola çıkın.

Çin Seddi'ne Tırmanın

ÇİN

2 bin yılı aşkın bir süre önce kuzeyden gelen akıncıları durdurmak için inşa edilen Çin Seddi, ülkenin omurgası misali uzanıyor. Göz ardı edilemeyecek uzunluktaki bazı kısımları ise zamanın ve hava koşullarının etkisiyle harap hâlde. Pekin'in kuzeydoğusunda, Cinşanling ve Simatai arasında yer alan kayalık ve 16. yüzyıldan beri pek değişmemiş kısım, sık ormanların üzerinde muhteşem bir yürüyüş vaat ediyor. Simatai'nin doğusunda 200 yıl daha yaşlı, daha harap ve daha etkileyici olan duvar sarp tepelere tırmanıp vadilere dalıyor. Duvarın en yüksek noktası ise Gökyüzü Köprüsü ile ulaşılan Pekin Gözetleme Kulesi.
Bir tüyo: En başarılı Asyalı mimarlar tarafından tasarlanmış, villalar ve suitlerden oluşan, modern bir tarza sahip Commune By The Great Wall'da konaklayın.

Çin Seddi'nin Cinşanling kısmı, Hebei eyaletinde tepeler üzerinde 10,5 km boyunca, üzerinde ara ara gözetleme kuleleriyle bir ejderha gibi uzanıyor.

HIROSHI WATANABE (KABUKİ OYUNCULARI); ÖNCEKİ SAYFALAR: DMITRY MOISEENKO/WWW.AIRPANO.COM (ÇİN SEDDİ)

JAPON KABUKİ TİYATROSU OYUNCULARI, ÖZELLİKLE DE KADIN ROLLERİNİ OYNAYAN ERKEKLER, BÜYÜK ÜNE KAVUŞUYOR.

Tokyo, Kyoto ve Osaka'daki profesyonel Kabuki sahneleri tüm rollerin erkekler tarafından oynanması geleneğini sürdürüyor olsa da, Japonya genelindeki amatör Kabuki tiyatroları kadın ve çocuk oyunculara da yer veriyor. Bu yerli oyuncular (solda) savaşçılardan genç kızlara, farklı pek çok role bürünüyor.

Dünyanın Çevresini Dolaşın

SAMOA'DAN SERENGETİ'YE

Dünyayı turlamanın kolay yolunu sunan National Geographic's Around the World by Private Jet seyahatlerine uzman fotoğrafçılar, yazarlar ve kültür rehberleri kılavuzluk ediyor. *natgeoexpeditions.com/explore*
Bir tüyo: Bölge odaklı özel jet seyahatleri; Afrika'daki safari alanlarını, Pasifik'teki adaları ve Asya'daki tapınaklar ile kentleri keşfediyor.

Kabuki'yi Alkışlayın

JAPONYA

Kılıç ustası samuraylar, engel olunmuş aşklar ve kanlı ihanetler Japon Kabuki performanslarını Shakespeare'in oyunları ve İspanyol melodramları kadar dramatik ve ilgi çekici kılıyor. Oyuncuları, özellikle de *onnagata*lar (kadın rolündeki erkekler) büyük üne kavuşuyor. İhtiraslı, sıklıkla da tarihi olan öyküler, dans ve üç telli bir ud olan *şamisen*in etkileyici iniltileri eşliğinde sergileniyor.
Bir tüyo: 1923'ten kalma şatafatlı bir sinema salonu binasında yer alan Osaka Şoçikuza Kabuki Tiyatrosu'ndaki gösterilere göz atın. İngilizce programlar veya sesli kılavuzlar gibi seçenekler mevcut.

Andlar'da At Koşturun

ŞİLİ, PERU, EKVADOR

Venezuela'dan Tierra del Fuego'ya kadar kabaca 7250 km uzanan Andlar, dünyanın en uzun dağ sırası. Dağların eteklerindeki toprak yollar atla gezmeye özellikle uygun ve Arjantin, Şili, Peru ve Ekvador'da bu iş için sizi donatabilecek birçok teçhizatçı bulunuyor. Bir patika Ekvador'un yüksek kesimlerindeki çayırlardan geçiyor, bir diğeri Şili'den başlayıp Patagonya Andları'nı aşarak –dağ göllerinden geçen bir yolculukla– Arjantin'e ulaşan eski bir kaçakçı rotasını takip ediyor. Eğer şanslıysanız lama, puma, çinçila veya kondor görebilirsiniz.
Bir tüyo: Kozmik bir deneyim için Şili'de, astronomi turları düzenleyen ve sökülebilen çatılı kabinlere ve teleskoplu bir terasa sahip Elqui Domos'da kalın.

Piramitlerle Büyülenin

MISIR

Mısır'ın kumları, hayal gücünü –başka çok az yerin yapabildiği biçimde– etkisi altına alan antik anıtların çevresinde uçuşuyor. Yaklaşık İÖ 2500'de inşa edilen Büyük Giza Piramitleri'nin cüssesi ve tarihi insanı hayrete düşürüyor. Bir metre genişliğindeki geçitten 90 metre inerek antik dünyanın ayaktaki tek harikasının kalbine ulaşın.
Bir tüyo: Muhteşem piramit manzaralarına bakan bir otele dönüştürülmüş, on dokuzuncu yüzyıldan kalma bir av köşkü olan Mena House Oberoi'da konaklayın.

Arjantin Şarabını Yerinde İçin

MENDOZA, ARJANTİN

Kırmızı Malbec şarabı, Arjantin'in alametifarikası olan kömür ateşinde pişmiş *parrilla* etlerine kompleks, meyve tadı baskın bir arka plan oluşturuyor. Bu şarabın zenginliği Mendoza'nın bol mineral yüklü toprağından, sıcak günlerinden ve serin gecelerinden geliyor. Achaval–Ferrer, Dominio del Plata ve Bodegas Salentein gibi üreticilerin o meşhur şişelerini doldurduğu, Eski Dünya'ya aitmiş gibi duran bu kentin güneyindeki şarap imalathanelerinde Malbec'in kompleks ve mistik tadına bakın. Birçok şarap imalathanesi bağların arasında şarap içip yemek yiyebileceğiniz restoranlar da işletiyor.
Bir tüyo: Maipú's Museo del Vino San Felipe'de, antika üzüm presleri ve büyük ahşap fıçılar sergileniyor.

Ansel Adams'ın İzinden Gidin

YOSEMITE VADİSİ, KALİFORNİYA

Yosemite Vadisi'nde yaşadığı 40 yıl boyunca Ansel Adams, yaklaşık 45 kilogramlık fotoğraf ekipmanıyla parkta bolca dolaştı. Ve bu coğrafyanın tabiatından gelen güç, burada çektiği destansı siyah–beyaz Batı Amerika fotoğraflarına yansıdı. Geçtiğimiz yaz yangınlar parkın koruları ile topraklarının bir kısmını yok etmiş olsa da, Adams'ın izinden giderek Cathedral Spires (Katedral Kuleleri) ve Unicorn Peak (Unicorn Tepesi) gibi çağrışım yaptıran isimlere sahip yerlerin görkemini keşfetmek hâlâ mümkün. Siz de Adams'ın fotoğraflarında en çok konu ettiği yer ve dünyanın en büyük yekpare granit kayası olan El Capitan'ın birkaç fotoğrafını çekmek isteyebilirsiniz.
Bir tüyo: Yosemite Vadisi'nde yer alan Ansel Adams Gallery, fotoğrafçılık atölyeleri ve rehberli yürüyüşler sunuyor.

Yosemite Ulusal Parkı'nın granit zirveleri, huzurlu çayırları ve etkileyici çağlayanları, aralarında Ansel Adams'ın da olduğu birçok sanatçı ve fotoğrafçıya kuşaklardır esin veriyor.

DENNIS GALANTE PHOTO INC/GETTY IMAGES (ÇOBAN), TESSA BUNNEY/GETTY IMAGES (YUMURTALAR), DZIEWUL (KİLİSE), ROBERT DZIEWULSKI/ALAMY STOCK PHOTO (FRESK)

Romanya'dan manzaralar (sol üstten saat yönünde): Karpatlar'da geleneksel koyun postundan kepeneği içinde bir çoban; Bucovina'da Paskalya zamanının sevilen renkli yumurtaları; Bucovina'nın ünlü resimli manastırlarından Sucevita, aralarında en çok resme sahip olanı; Sucevita'da iç kubbeyi renklendiren fresk.

Dini Fresklere Hayran Kalın

MOLDOVA, ROMANYA

Karpat Dağları'nda yer alan Bucovina'nın resimli manastırlarının duvarları, İncil'den ve tarihten sahnelerle canlanıyor. Bölgede 15 manastır bulunuyor ancak insanlar genellikle dış ve iç duvarlarını süsleyen mükemmel freskleri nedeniyle Voronet, Humor, Moldovita ve Sucevita manastırlarını ziyaret ediyor. UNESCO Dünya Miras Listesi'nde yer alan bu hazinelerin çoğu 16. yüzyıla tarihleniyor ve kısmen de Osmanlı topraklarındaki okuma–yazma bilmeyen Ortodoks Hıristiyanlara ilham vermek için inşa edilmiş.
Bir tüyo: Sucevita'nın gümüş çatal–bıçaklar, kitaplar ve resimli el yazmalarından oluşan koleksiyonuyla manastır yaşamını yakından tanıyın.

Kopenhag'da Bisiklet Sürün

DANİMARKA

Yolculukların üçte birinden fazlasının bisikletle yapıldığı kentte, iki tekerlek üzerinde tur düzenleyen birçok şirket bulunuyor. Klasik veya elektrikli bisikletlere binen ziyaretçiler çağdaş mimari eserlerin yanından geçip yerel tasarım mağazalarının yolunu tutabiliyor veya yerel rehberler tarafından düzenlenen lezzet turlarına katılabiliyor. "İyi bir kent planlaması, altta yatan 'İskandinav güveni' ve düz coğrafyası Kopenhag'ı bisiklet sürmek için ideal bir kent yapıyor," diyor Kopenhag'da yaşayan Amerikalı Sam Sandvig Hosman. "Ben yukarı mahallelerden geçen rahatlatıcı bir yolculuk sunan Yeşil Yol'u öneririm."
Bir tüyo: 2014 yılında inşa edilen Bisiklet Yılanı Köprüsü limanın etrafında dolanıyor ve kentin modern binalarını görme fırsatı sunuyor.

Karlı Dağlarda Yürüyün

İNGİLİZ KOLUMBİYASI, KANADA

Cariboo Dağları'nın uzak zirvelerine ve buz kaplı vadilerine ulaşmak için günlerce yürümek gerekiyor. CMH'nin heli–hiking turlarında ise geceyi konforlu bir dağ otelinde geçiriyor, sonrasında da kuş uçmaz kervan geçmez yerlerde yürümek üzere helikoptere atlıyorsunuz. Temmuz başı–eylül ortası düzenlenen bu deneyime rehberler, ekipman ve öğle yemeği de dahil.
Bir tüyo: Yabanmersini toplamak ve gölün iki şelalesini gören manzaralar için Hayalet Gölü'ne (Ghost Lake) giden yolu takip edin.

Bir Koyağa Dalın

GİRİT, YUNANİSTAN

Avrupa'nın en etkileyici yürüyüşlerinden biri, Batı Girit'i yararak yüksek bir platodan yaklaşık 1220 metre aşağısındaki çakıl taşlarıyla kaplı kumsala inen Samariá Koyağı'nda yapılıyor. Beş ila yedi saat süren baş döndürücü rota, hoş kokulu çam ve selvi ormanlarından, harabe hâlindeki bir köyden ve son olarak da koyağın yüksek duvarlarının arasında yalnızca üç buçuk metrelik bir aralık olan Demir Kapı'dan geçiyor.
Bir tüyo: Yürüyüşün sonunda Aya Rumeli köyünde kendinizi berrak ve ılık sulara bırakın.

Bir Hint Ziyafeti Çekin

GOA, HİNDİSTAN

Portekizli denizciler, İngiliz hâkimiyeti ve Hindistan halklarının tamamı, bu tropik cennetin mutfağında ve kültüründe izlerini bıraktı. Kentte yiyebilecekleriniz arasında baharatlı karidesli *balchão* (bir tür köri turşusu) ve dana veya domuz eti içeren nadir Hint yemeklerinden bazıları yer alıyor. İşin içine balık, hindistancevizi ve biber de giriyor; ve genellikle yemekler bir tutam muskatla taçlandırılan yumurtalı ve katmanlı bir tür tatlı krep olan *bebinca* ile sonlanıyor.
Bir tüyo: Portekiz'in Hindistan'daki eski başkenti Eski Goa'da, hindistancevizi veya kajunun damıtılmasıyla yapılan bir içki olan *feni*yle hazırlanan kokteylleri deneyin.

Amerika'yı Yudumlayın

KENTUCKY, ABD

Eyaletteki hangi damıtım evine giderseniz gidin, havaya yıllanan burbondan gelen karamel ve vanilya kokuları hâkim olacak. Amerika'nın "yerli içkisini" Louisvillle ve çevresinde kendi rehberliğinizde yol alacağınız Bourbon Trail'de direksiyon başında (veya bisiklet üzerinde) keşfedin. En yeni işletmeler arasında, cam duvarlı bir tadım salonuna ve kent manzaralarına sahip Rabbit Hole yer alıyor.
Bir tüyo: Jason Cohen'in Louisville atölyesinde, burbon fıçılarından elde edilen ahşap, rüstik ve şık içki sehpalarına, taburelere ve avizelere dönüştürülüyor.

Nat Geo'nun geçtiğimiz sonbaharda yayımladığı Journeys of a Lifetime*'ın yeni baskısından uyarlanmıştır. Sipariş için: shopng.com/books.*

JOLLY'NİN TATİL DÜNYASINDA FIRSATLAR HİÇ BİTMEZ!

BU BİR İLANDIR

NATIONAL GEOGRAPHIC TRAVELER

HADİGİDELİM

BAŞUCU SEYAHAT REHBERİNİZ

Royal Alhambra Palace–Antalya/Side

Side'nin altın kumunda ailece unutulmaz bir tatil yaşatan Royal Alhambra Palace lunaparkında çocuklara, aquaparkında ise büyük & küçük herkese sınırsız eğlence sunuyor. Usta şeflerin elinden çıkan Türk ve Dünya mutfaklarından en iyi lezzetler Ultra Her Şey Dahil konseptli otelde misafirleri bekliyor.

Nirvana Lagoon Luxury–Antalya/Kemer

Doğanın içinde 100 yıllık ağaçların arasında, kuş sesleriyle birlikte uyanmak ister misiniz? Doğal Yaşa & İyi Hisset mottosu ile yola çıkan Nirvana Lagoon Luxury ahşap Sedir Evleri ve Yöresel & Sağlıklı Ultra Her Şey Dahil konsepti ile alışılmışın dışında konforlu bir tatil sunuyor.

Ela Quality Resort Belek–Antalya/Belek

2018 yılının EN İYİ YÖNETİLEN ÇOCUK ETKİNLİK OTELİ ödüllü Ela Quality Resort Belek, ihtişamlı ve konforlu bir tatil isteyenler için ideal. Çocuklar için her detayın düşünüldüğü ve özel olarak tasarlanan göl evlerinden, villalara kadar çeşitli konaklama seçeneklerinin sunulduğu otel Belek'in eşsiz doğasında keyifli bir tatil için buluşma noktası...

Kaya Artemis Resort–Kıbrıs/Bafra

Muhteşem bir deniz, el değmemiş ve göz alabildiğine uzanan Kıbrıs'ın en güzel kumsalı ve Yunan mitolojisinin en ünlü eserlerinden biri olan Artemis tapınağı mimarisi ile gözlere hitap eden Kaya Artemis Resort! Tüm odalarında jakuzi bulunan otel ihtişamıyla misafirlerini bekliyor.

444 0 644 | jollytur.com | acentalarımız

Jolly

Hilton Dalaman Sarıgerme Resort & Spa–Muğla/Sarıgerme

Dalaman'da turkuaz sularda yüzeceğiniz ultra her şey dahil bir tatil düşünün. Akdeniz ve Ege'yi birleştiren benzersiz güzellikteki Dalaman'ın turkuaz sularının eşlik ettiği, Dalaman Çayı'nın usul usul denize döküldüğü noktada konumlanmış; mimarisinde, Antik Çağ'da bölgeye hakim olmuş Roma ve Helen kültüründen esinlenen Hilton Dalaman Sarıgerme Resort & Spa'da kendinizi yeniden doğmuş gibi hissedeceksiniz.

D Maris Bay–Muğla/Marmaris

Ege ve Akdeniz'in birleştiği Datça Yarımadası'nda dünyanın en güzel koylarından birinin zirvesinde, nefes kesici muhteşem manzarası ve büyüleyici doğal plajları ile D Maris Bay, misafirlerini masalsı bir tatile davet ediyor. Datça Yarımadası'nda kurulu bu saklı cennette, tatilinizi unutulmaz kılmak için enfes kumlu plajları, eğlenceli açık hava aktiviteleri ve olağanüstü yeme-içme seçenekleriyle etkileyici bir koleksiyona ev sahipliği yapıyor.

Richmond Sapanca Nua Wellness & Spa/Sakarya–Sapanca

Orman ve göl manzarasının kesiştiği Sapanca Gölü kıyısında dinlenmeyi sağlık ve huzur ritüeline dönüştürmek isteyenler için en ideal adres, Türkiye'nin ilk ve tek destinasyon spa oteli Richmond Sapanca Nua Wellness. Yeşil ve mavinin göz alabildiğine uzandığı, orman ve göl manzarası ile kendi içinize yolculuk ettiğiniz, birbirinden farklı masajlar ve bakımlarla vücut, zihin ve ruh dengeniz için bir maceraya çıkmaya hazır olun.

Martı Hemithea/Muğla–Marmaris

Yarı tanrıça Hemithea'dan ilham alınarak tasarlanan Martı Hemithea Hotel, lüks butik konsepti, detaylarında gizli şıklığı, estetik mimarisi ve zarif dekorasyonuyla büyüleyen oda konseptleri ile konuklarına unutamayacakları bir tatil sunuyor. Martı Hemithea Hotel, kusursuz güzelliği ve huzur veren dinginliği ile kendini keşfetmek isteyenleri bekliyor.

Nuhun Gemisi Deluxe Hotel/Kıbrıs–Bafra

Kıbrıs'ın en güzel bölgesi Karpaz Yarımadası'nda yer alan Nuh'un Gemisi Deluxe Hotel & Spa, Nuh'un Gemisi efsanesinden ilham alınan mimarisi, adanın ünlü altın kumsalı ve Maldivler'i aratmayan turkuaz deniziyle misafirlerine muhteşem bir doğa ve efsane bir tatil sunuyor.

D Resort Göcek/Muğla–Göcek

Akdeniz'in etrafı dağlarla çevrili, korunaklı limanı Göcek'te unutulmaz bir tatil deneyimine D–Resort Göcek'te davetlisiniz. Masmavi denizi ve marinası, rüya gibi bir manzaraya karşı içeceğinizi yudumlayıp Türk ve dünya mutfaklarının en özel lezzetlerini tadabileceğiniz restoran ve barlarıyla D–Resort Göcek her anın keyifle yaşanacağı bir destinasyon...

Regnum Carya/Antalya–Belek

Genel konseptinde ismini de aldığı Carya çiçeği tema olarak belirlenen otelde Carya'nın stilize edilmiş heykelleri, resimleri ve doğa içerisindeki renkleri kullanılmıştır. Otelin mükemmel bir golf alanı ile çevrili olması, odalardan ve genel mekanlardan her daim yeşil bir alanla buluşmayı sağlamakta, beyaz kumlu plajı ve ağaçlarla çevrili doğası ile huzur dolu, konforlu ve lüks bir tatil sunmaktadır.

Titanic Deluxe Bodrum/Bodrum–Güvercinlik

Nisan 2016'da hizmete açılan ve 80.000 m²'lik alana kurulu Bodrum'un en yeni, lüks otellerinden biri olan Titanic Deluxe Bodrum, doğayla iç içe mimarisi, 400 metrelik sahil bandı ve eşsiz manzarasıyla konuklarına unutulmaz bir tatil yaşatıyor. Uzman şefler eşliğinde her damak tadına hitap eden ana restoranlarının yanında, gurme lezzetlerden vazgeçemeyenler için A La Carte restoranlarda dilediğiniz tüm dünya mutfaklarını hizmetinize sunuyor.

DÜNYAYI TANIYIN
TEST

Dağcı Tenzing Norgay ve Edmund Hillary (soldaki), 29 Mayıs 1953'te Everest'in zirvesine ulaşmak üzere.

1 "Gökyüzündeki alın" anlamına gelen *Sagarmatha*, Everest Dağı'nın hangi dildeki yerel adıdır?

2 Hangi Karayip adasında, mojito'nuzu (rom, misket limonu suyu, nane ve maden suyundan oluşan bir kokteyl) rumba dansı eşliğinde içebilirsiniz?

3 Bir kütüphaneye, bir oksijen barına ve Rijksmuseum koleksiyonundan tablolara sahip Avrupa havalimanı hangisidir?

4 ABD, Catskills'de gerçekleşen ve müzik ile barışa adanmış üç günlük bir etkinlik olan hangi ikonik festival, bu ağustosta 50. yaşını kutluyor?

5 Denize kıyısı olmayan ve başkenti Ouagadougou olan küçük Batı Afrika ülkesi hangisidir?

6 Sultan Ahmet Camii'nin iç mekânına rengini veren, elde boyanmış çiniler hangi ilimizde üretilmiştir?

7 Kulintang müziği gruplarının bir gelenek olduğu Mindanao, Asya'daki hangi ada ülkesindedir?

8 Ekim 2008'de, bir öngezegenden gelen ve içerilerinde elmas barındıran asteroit parçaları Nübye Çölü'nde hangi Afrika ülkesinin sınırları içerisine düşmüştür?

9 1969'da ABD Ay'a ilk insanı indirdi. Ay'a ilk uzay aracını hangi ülke indirmiştir?

10 Atmosferik bir doğa olayı olan Catatumbo yıldırımı, hangi Güney Amerika ülkesinde görülebilir?

11 Soyu neredeyse tükenmiş olan hangi hayvan 1993'te ABD, Oklahoma'daki Tallgrass Prairie Koruma Alanı'na yeniden salınmıştır?

1. NEPAL DİLİ 2. KÜBA 3. AMSTERDAM SCHIPHOL HAVALİMANI 4. WOODSTOCK 5. BURKİNA FASO 6. İZNİK 7. FİLİPİNLER 8. SUDAN 9. SSCB 10. VENEZUELA 11. BİZON

ALFRED GREGORY/ROYAL GEOGRAPHICAL SOCIETY (&IBG)

GELECEĞİNİZİ ÖNCEDEN GÖRÜN!

İş ve ekonomi dünyasının referans dergisi **Fortune**,
web sitesi ve sosyal medya ile fark yaratıyor.
Takipte kalın!

FORTUNE

FORTUNETURKEY.COM
fortuneturkey | fortuneturkiye

SON DAKİKA YAZ FIRSATLARINDA
%45'E VARAN İNDİRİM BUDUR!
PEŞİN FİYATINA 12 TAKSİT
Hemen 444 0 484'ü arayın!
tatilbudur.com
#dahafazlatatil